

Predvsem močne krajevne skupnosti

Izjava predsednika Okrajnega odbora SZDL Ivana Lapajnetta preko Radia Koper o delu in nalogah Socialistične zveze

V teh dneh pa do konca mese-
ca januarja je pred nami še de-
vet občinskih konferenc Sociali-
stične zveze, medtem ko smo dve
konferenci — to je v Piranu in
Ilirski Bistrici — že imeli pred
koncem preteklega leta. Obdobje,
v katerem potekajo občinske kon-
ferenc Socialistične zveze, je eno
izmed najaktivnejših v zadnjih
letih zaradi vsestranske dejavnosti
organizacije pri tolmačenju
osnutkov zveze in republiške
ustave. Za nami je tudi obdobje
krajevnih konferenc Socialistične
zveze; te so nakazale vrsto pro-
blemov, ki jih bo morala Sociali-
stična zveza reševati na terenu.
Občinske konference bodo lahko
koristile bogato gradivo, ki so ga
prispevale razprave o osnutkih
ustave ter krajevne konference.
Na kratko bodo pregledale delo
zadnjih dveh let, več pa se bodo
zadržale na konkretnih problemih
ter nakazale perspektivo za nji-
hovo rešitev.

Smo na začetku novega poslo-
vnega leta. To dejstvo postavlja
pred vse občane velike naloge pri
izvrševanju družbenega plana.
Predvsem bodo morale občinske
konference SZDL poudariti vlogo
vseh faktorjev pri doseganju
planskih nalog, predvsem v prv-
em polletju, ker je dinamika
gospodarstva občajno v tem ob-
dobju nekaj pod planiranimi
predvidevanji. Konference bodo

morale nakazati tudi rešitve raz-
nih problemov, ki morajo najti
svoje pravo mesto v občinskih
statutih delovnih organizacij ter
krajevnih skupnostih.

Poleg tega potekajo občinske
konference v obdobju, ko postaja
komune dejanske osnovne
celice občanov. Tudi že zaradi
zmanjševanja vloge okrajev, kar
pomeni na drugi strani nadaljnjo
vsestransko krepitev komunalne-
ga sistema. V zvezi s tem bodo
občinske konference obravnavale
sedanji mehanizem samoupravl-
janja v komuni ter njegovo izpo-
polnitev do take stopnje, da bo
lahko vsak občan čim neposred-
neje sodeloval pri reševanju

skupnih problemov komune. Re-
organizacija organov oblasti na
terenu, to je formiranje krajev-
nih skupnosti, nalaga Socialistič-
ni zvezi posebne naloge, saj po-
staja ta še odločilnejši politični
faktor. V zvezi s temi problemi
bodo morale konference nakazati
organizacijsko strukturo in vsebi-
no dela tako občinskih odborov
Socialistične zveze, kot tudi kra-
jevnih organizacij in podružnic,
da bo lahko organizacija čim
uspešneje reševala vse probleme
svojega območja.

Konference bodo obravnavale
tudi nekatera važna gospodarska
vprašanja ter probleme nadalj-
nje delitve dohodka po delu, kar

je tesno povezano z uspešno iz-
delavo materiala samoupravlja-
nja v delovnih organizacijah. Po-
svetilo bodo morale več pozornos-
ti tudi problemom komunalne
dejavnosti ter tako imenovanim
vzporednim gospodarskim pano-
gam v komuni, od razvoja kate-
rih nič manj ne zavisi dvig živ-
ljenjske ravni občanov. Zahtevne
naloge, ki so postavljene pred or-
ganizacijo Socialistične zveze, pa
bodo uspešno reševala le dobra
vodstva. Zaradi tega bodo morale
občinske konference izbrati ustre-
zen sestav vodstev Socialistične
zveze, da bodo le-te kos nalogam,
ki stojijo pred nami v prihodnjem
obdobju.

Z RAZPRAVE NA OBČINSKEM SEMINARJU SOCIALISTIČNE ZVEZE

0 aktualnih problemih KOPRSKE KOMUNE

V sredo, 9. januarja, se je v Kopru nadaljeval seminar o družbe-
no-ekonomskih rezultatih ter problemih gospodarskega in družbenega
razvoja koprsk občine. Kakor smo že poročali, je imel uvodni referat
predsednik ObLO Koper inž. Slavko Gaberc 26. decembra lani, v raz-
pravi pa je sodelovalo 15 udeležencev seminarja, ki so obravnavali vr-
sto aktualnih družbeno-političnih in gospodarskih vprašanj koprsk
komune.

Tovariš Slavko Prijon je govoril o
problemih občinskega stanovanjskega
sklada in uvodoma opozoril na vzro-
ke, ki preprečujejo nemoteno izvedbo

petletnega plana stanovanjske izgrad-
nje. Omenil je, da nagel gospodarski
razvoj Kopra zahteva pospešeno grad-
njo stanovanj za novo delovno silo in
za onih 500 družin, ki prebivajo v ne-
primerljivi stanovanjski situaciji.
Zato je stanovanjski sklad pripravil
načrte za gradnjo stanovanjskih hiš
v Kopru (visoke gradnje), v Seme-
dli (srednje gradnje) in v Salari (nizke
gradnje). V Salari so se začeli gra-
diti polmontažne vrstne hiše, ki so
kljub najrazličnejšim komentarjem za-
pravi vzbudile precej zanimanja
med novimi investitorji. Vsekakor pa
bo moč hitreje reševati stanovanjsko
vprašanje šele, ko bodo Stanovanjski
sklad v večji meri finančno podpre
gospodarske organizacije. Le-te za
sedaj najemajo novo delovno silo hi-
treje, kot se večja stanovanjski fond.

Poseben problem je neskladnost na-
jemnin za stanovanjske in poslovne

prostore, posebno še, ker so slednje
znatno izpod ekonomskih. Treba pa
bo tudi s primernimi ukrepi zatreti
nehumane odnose tistih stanodajal-
cev, ki z oddajanjem sob podnajem-
nikom izkoriščajo stanovanjsko stisko
in zaračunavajo od 5 do 12 tisoč di-
narjev za sobo.

Tovariš Dušan Faganelli je priporo-
čil, naj bi amortizacijska sredstva
prevzela stanovanjske komisije gos-
podarskih organizacij in jih koristile za
gradnjo novih stanovanjskih enot.
Nato pa je v obravnavanju komunal-
nih vprašanj med drugim omenil po-
trebo po hitrejši ureditvi kanaliza-
cije, aktivizaciji stanovanjskih in kra-
(Nadaljevanje na 3. strani)

ZARES BELVEDERE

S terase nove reprezentativne res-
tavracije Belvedere na Dobravi
nad Izolo je prelep razgled nad
vsem Tržaškim zalivom. Da bi še
povečala atraktivnost te prednos-
ti, je uprava restavracije nabavi-
la močan daljnogled, s katerim
si je moglo skoraj do podrobnos-
ti ogledati tudi bolj oddaljeno
okolico. Pri daljnogledu je vedno
mnogo ravnateljstev; skoraj vsa-
kega gosta zanima, kdo vse se
sprehaja po Izoli in kaj počnejo
Tržačani na trgu Unita. Prav ja-
sno je z daljnogledom videti tudi
Barkovlje in dvorec Miramare, pa
še dalje Tržič z ladjedelnico in
na drugi strani morja Gratež in
še nekatere kraje. Podoben dalj-
nogled imajo tudi na terasi nebo-
telnika v Ljubljani že dolga leta,
na našem področju pa ga doslej
še nismo imeli.

S SEJE OBČINSKEGA KOMITEJA ZK V KOPRU

Napredna načela povezovati z vsakodnevno prakso

Na podlagi uvodnega referata je
Občinski komitej ZKS v Kopru zad-
nji petek na svoji razširjeni seji raz-
pravljaj o ideološko-vzgojnem delu
osnovnih organizacij ZK, hkrati pa
tudi o delu svoje večerne politične
šole. Iz referata in razprave je bilo
čutiti razgibano idejno vzgojno delo
med komunisti koprsk občine, ki se
sistematično oborožujejo z idejno-po-
litičnim znanjem zato, da bi si pridobi-
li še večjo sposobnost za demokra-
tično usmerjanje našega družbenega
razvoja zlasti v tistih smereh, kjer
nastopajo določene težave ali zastoj.
Na osnovi nadaljnega proučevanja
programa ZK, materialov III. in IV.
plenuma ZKJ itd. je namreč moč raz-
ne pojave analizirati in na tej osnovi
poiskati vzroke za določene težave.
Napredni principi, ki so gibal našega
občnega družbenega razvoja, v tem
okviru pa tudi gibal za našo nadalj-

njo gospodarsko krepitev, so namreč
ključ za razreševanje premernih vpra-
šanj v naših samoupravnih organih,
od večjega učinka dela do stimulativ-
nejše delitve osebnega dohodka. Prav
zaradi tega morajo biti komunisti v
naših delovnih organizacijah nosilci
razprav za dosledno izvajanje naših
principlnih programskih postavk v
korist množice delovnih ljudi pri nas,
se pravi, da morajo biti predvsem ko-
munisti tisti, ki naj v razpravah po
kolektivih vnašajo svojo idejno po-
litično razgledanost ter jo povezujejo
z vsakodnevno prakso.

V tem smislu je tekla razprava na
omenjeni seji občinskega komiteja
v Kopru, kjer so po analizi dejanskega
stanja v zvezi z ideološko-vzgoj-
nim delom na svojem območju spre-
jeli vrsto sklepov za poglobljeno de-
javnost na tem najvažnejšem področ-
ju dela Zveze komunistov.

NAŠI PROMETNI PROBLEMI V POMORSKEM IN ŽELEZNIŠKEM RAZVOJU

Preobremenitev Reke nas stane milijarde

Reka je prenatrpana. Reka ne
zmaga več prometa. Škoda, ki s
tem nastaja, gre v milijarde. —
To so ugotovitve, ki smo jih mogli
v zadnjem času zaslediti v »Vije-
sniku« in drugih listih. V enem
samem dnevu v tem mesecu je
bilo v reškem pristanišču zasi-
dranih 25 tovornih ladij, a nič
manj kot 21 jih je čakalo pred
pristaniščem, da dobe mesto ob
pomolih. Istočasno je stalo na že-
leznicah 657 natovornih železni-
ških voz in čakalo, da jim pri-
peljano blago prelože na ladje, a
200 praznih je spet čakalo na pre-
tovor z ladij. Za vsako uro čaka-
nja čez izkrcavalni ali vkrcevalni
rok mora pristanišče plačati ne-
nale, tujim ladjam celo v dolar-
jih. V enem samem mesecu lan-
skega leta je moralo plačati 40.000
dolarjev ali 30 milijonov deviznih
dinarjev penala. Še veliko večje
so izgube železnic. Samo od 8.
decembra lani do 10. januarja le-
tos je izgubila železnica zaradi za-
stojov v pristaniškem natovarjanju
in iztovarjanju skupaj 58.746.000
dinarjev. Vagoni za Reko stojijo
od Postojne do Karlovca dalje in
čakajo, čakajo. Privoz in odvoz v
pristanišče je včasih tudi do
25.000 ton večji na dan, kot ga je
moglo odpraviti.

V letu dni znašajo penali in
izgube milijarde dinarjev in vmes
mnogo deviznih, kadar gre za tu-
je ladje in tuje železniške vozove.
Ni pa samo škode v penalih in iz-
gubah, marveč tudi v moralni iz-
gubi. Reka izgublja ugled v tujem
prometnem svetu med ladjarji in
tranziterji. Pri tem seveda ni pri-
zadeta le Reka, prizadeto je vse
naše gospodarstvo. Boj za izboljš-
anje položaja je skoraj brezupen.
Če bi hoteli povečati na Reki ope-
rativno obalo, ki bilo to tako dra-
go, da se investicije ne bi spla-

čale. Mimo tega je praktično sko-
raj povsem nemogoče povečati
reško tovarno železniško postajo,
ker za to ni prostora. Rešitev bi
bila samo v izgradnji pomožnega
pristanišča v Bakru in tovarnih
železniških postaj v Škriljevem
(12 km od Reke) in v Sapjanah
(27,5 km od Reke), toda tudi to ne
bi bilo idealno.

Ob teh ugotovitvah se nam sa-
mo po sebi vsiljuje vprašanje: če-
mu beliti si glavo s temi tako
težkimi in dragimi vprašanji, ko
bi jih mogli rešiti z vso lahkoto
in ceneno s hitrejšo in večjo iz-
gradnjo koprskega tovarnega pri-
stanišča ter 25 km železnice od
Prešnice do Kopra. Novo prista-
nišče v Bakru bi zmoglo maksi-
malno milijon 500 tisoč ton pro-
meta na leto. Možnosti v Kopru
so neprimerno večje, stroški bi pa
znašali najmanj 50 odstotkov
manj! Pri perspektivnem preso-
janju reških prometnih možnosti,
tudi z maksimalnim povečanjem,
je treba računati s tem, da se bo
že v doglednem času močno po-
večal tranzitni promet s sociali-
stičnimi državami, zlasti s Češko-
slovaško in Madžarsko. Politični
razvoj nam to pravi gotovo zagot-
avlja in bo uresničeno odvisno

samo od naše prometne politike
in zmogljivosti.

Mi smo za zdaj prekinili na-
daljnjo izgradnjo koprskoga pri-
stanišča, ker je treba posvetiti
vso pozornost mehanizaciji in
gradnji novih skladišč. Če gleda-

mo na to lokalistično, je povsem
v redu, v vsedravnem merilu pa
ni. Zaradi tega bi bilo potrebno,
da se postavi tako izgradnja skladi-
šč in ureditev mehanizacije kot
nadaljnja gradnja operativne oba-
le v širši okvir.

R. Goljak

IV. REDNA OBČINSKA KONFERenca SZDL V IZOLI

Z boljšim delom do boljšega življenja

Minuli torek je bila v Izoli IV. redna konferenca občinske-
ga odbora SZDL Izola, ki sta ji razen delegatov prisostvovala
tudi predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Albert Jakopič-
Kajtmir in predsednik Okrajnega odbora SZDL Koper Ivan
Lapajnetta. Uvodoma je predsednik Občinskega odbora SZDL Izo-
la Jože Cesar govoril o prizadevnosti izolskih članov Sociali-
stične zveze na vseh področjih družbenega udejstvovanja in ob
tem kritično ocenil sedanje stanje v gospodarstvu, šolstvu, zdrav-
stvu in drugih javnih službah.

Tovariš Jože Cesar je med dru-
gim opozoril delegate konference
na nadaljnje razvijanje živilsko
predelovalne, kmetijske in kovins-
ke industrije, gradbeništva, tu-
rizma in gostinstva. V svojem po-
ročilu je omenil, da je za gospo-
darstvo nadvse škodljiv pojav, če
je v prvem polletju dinamika

proizvodnje manjša od dinamike
v drugi polovici leta. Omenil je,
da gospodarske organizacije tripo-
je zaradi pomanjkanja analitične
ocene proizvodnje, prenizke stop-
nje produktivnosti posameznih
članov delovnih kolektivov in
premajhnega upoštevanja znan-
stvenoraziskovalnega dela. Tudi

skrb za vzgojo strokovnih ka-
drov in zbiranje sredstev, s kate-
rimi bi omogočili višjo strokovno
izobrazbo članom delovnih kolek-
tivov in mladim ljudem, ki bi po
zaključenih študijah zmogli pre-
vzeti odgovorna mesta v proiz-
vodnji, je za sedaj marsikje pre-
skromna.

V razpravi je 18 delegatov go-
vorilo o nekaterih težavah, ki jih
vsakodnevno srečujejo gosposdar-
ske organizacije, ker nimajo do
podrobnosti izdelanih operativnih
planov, ker imajo po nepotrebnem
nakopičene zaloge gotovih izdelkov
in ugotavljajo, da zaradi pre-
visokih proizvodnih stroškov ne
morejo uspešno nastopati na
domaćem in tujem trgu.

Zelo živahne so bile razprave
o zdravstvu, šolstvu, socialnem
varstvu, stanovanjski gradnji in
drugih vprašanjih, s katerimi se
vsakodnevno srečujejo izolski ob-
čani. Iz vseh teh razprav pa je
(Nadaljevanje na 2. strani)

USTANOVNA KONFERenca OKRAJNE ZVEZE ZA TELESNO KULTURO BO V FEBRUARJU

Kakor smo že poročali, sta obe
okrajni zvezi za telesno kulturo
v Kopru in v Novi Gorici usta-
novili začasni skupni odbor, ki bo
pripravil vse potrebno za usta-
novni občni zbor združene okraj-
ne zveze za telesno kulturo nove-
ga koprskoga okraja. Začasni od-
bor nadaljuje z zbiranjem gradi-
va. Težišče bodočega telesnovzgoj-
nega dela bo na komunalni in zato
tudi predvidevajo razpustitev se-
danjih okrajnih strokovnih odbor-
rov, katerih delo bi bilo v pri-
hodnje razdeljeno po komunah.
Na ustanovnem občnem zboru
bodo sprejeli nov statut ter izvo-
dili novo vodstvo.

Minulo soboto je zima presenetila tudi vse obalno področje primorskega okraja z belo snežno odejo, ki je pokrila vso obalo in se tudi obdržala kljub jasnemu vremenu v nedeljo. Šele v ponedeljek po končani burji si je sonce toliko opomoglo, da je sipki pršič spremenilo v južni sneg in ga že tudi nekoliko pobralo. Na sliki: redek pogled na ribiške čolne v Izoli

Z boljšim delom do boljšega življenja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Izzvenela na eni strani ugotovitve, da je za nadaljnji razvoj te ali one dejavnosti potrebno krepko seči v žep, če bi hoteli zadovoljiti vsem željam in potrebam,

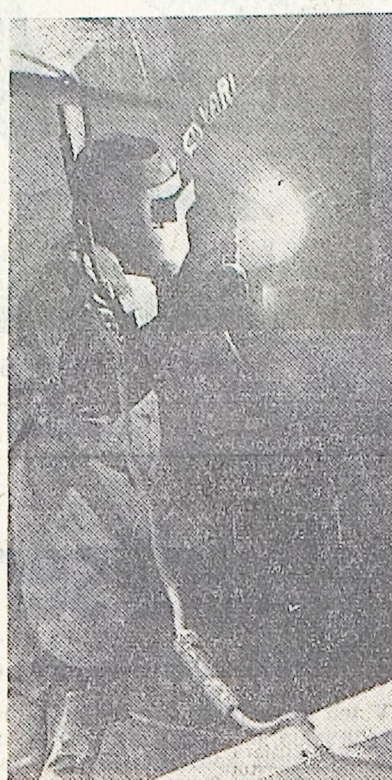
na drugi strani pa, da se ti žepi prepočasi polnijo. Lahko pa bi se hitreje ob večji prizadevnosti občanov za izpolnitev planskih nalog.

Predsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Albert Jakopič-

Kajtimir pa je v svoji tehtni razpravi poudaril, da je moč doseči boljše življenjske pogoje le z večjo prizadevnostjo pri delu in s pravilno usmeritvijo proizvodnje ob temeljitem izkoriščanju vseh tehnoloških izsledkov in znanstvenoraziskovalnega dela. Seveda pa je treba pri tem procesu nadaljnega razvoja gospodarstva upoštevati tudi potrebo po čimvišji strokovni izobrazbi delovnih ljudi.

Tovariš Kajtimir je v svojih izvajanjih opozoril delegate konference, da terja naš nadaljnji gospodarski razvoj usmeritev industrijske in kmetijske proizvodnje v povečanje izvoza tako glede količine kakor glede kakovosti. Priporočil je tudi, naj bi gospodarske organizacije čimprej izdelale svoje statute, občinski družbeni plani pa naj ne bodo tako napeti, kot so bili doslej, kajti finančna "napetost" je velikokrat škodovala potrošniku. Še posebej pa je tovariš Kajtimir opozoril delegate na metodologijo dela v osnovnih organizacijah Socialistične zveze in na pomembno vlogo komunice v nadaljnjem družbeno-ekonomskem razvoju naše države.

Ob zaključku konference sta bila izvoljena 23-članski plenum in 3-članski nadzorni odbor.

Na področju kovinske industrije se na obalnem področju lepo uveljavlja posebno Piranska ladjedelnica, ki postaja vedno pomembnejši čimtelj v gospodarstvu piranske komunice. S svojimi dosežanimi solidnimi in pravočasnimi izpolnitvami obveznosti do tujih naročnikov v Afriki in Aziji si je pridobila lep sloves, ki ji prinaša poleg zasluženega priznanja tudi nova naročila. Na sliki: ladjedelniški varilec pri delu

pisma uredništvu

KO BI NAS LE BILO VEČ TAKŠNIH!

Tovariš urednik!

Vojna je bila hudo nevarna, bilo je tudi veliko plesanja po ledeni cestni glazuri. In v takšnem položaju pred dnevi (v soboto, 12. januarja) sem se ob 8. uri zjutraj odpravil z avtobusom v Koper. Vozili smo namesto do bre pol ure skoraj dve in pol in še smo bili srečni, da smo sploh prišli.

Že na Valeti nad Portorožem je prišel avtobus drseti na nepositi cesti. Tu smo se zamudili dobro uro in nato krenili vsi v strahu proti Strunjanu. Srečno smo prevozili dolino, ker je vmes sem pa tja nekaj delavcev posipalo cesto s peskom. Na Dobravi nad Izolo pod novim gostiščem Belvedere pa smo morali spet obstati, ker cesta še ni bila posuta naprej po strmini proti Izoli. Trije delavci so v samokolnici vozili pesek in ga sprotili metali z lopatami pod kolesa avtobusa, ki se je po polzevo pomikal dalje. Vendar pa je voznik in potnikom pri tem padel v oči eden izmed treh delavcev, ki je s posebno vnemo v vsej naglici posipal cesto pred avtobusom in tako vtrajal vse do Izole, ne da bi si en sam trenutek oddahnil. Vsi smo ga občudovali. Sofer avtobusa mu je izrekel posebno priznanje:

»Ej, da si zdrav! Če te kje srečam, te prav gotovo povabim na kozarček!«

Tudi potniki so bili vsi navdušeni. Naglo so zbrali med seboj nekaj stotakov in jih ponudili pridnemu delavcu. Bili pa smo močno presenečeni in še bolj nam je fant ugaljal, ko je naše darilo odklonil in se v svojem hitrem delu sploh ni menil za naše pohvalne pripombe, dokler ni dokončal in smo lahko odpeljali dalje proti Kopru. Rad bi pridnemu mladeniču dal javno priznanje v časopisu, pa ni hotel v svoji skromnosti povedati, kako mu je ime. Naj mu bo torej brezimnemu še enkrat iskrena zahvala in priznanje za požrtvovalno delo, saj je storil prav gotovo več, kot pa je bila sama njegova dolžnost!

Miloš Jovanović, Piran

ALI JE RES OBVEZNO?

Tovariš urednik!

V ponedeljek, 17. decembra leta 1962, ob 18.30 uri sem stopila na avtobus, ki vozi na progi Koper-Marezige. Ker sem se v službi

zadržala, nisem utegnila kupiti na avtobusni postaji vozovnice. Sprevoznik me je grdo nagal iz avtobusa, češ da moram kupiti vozovnico na postaji. Vtem se je avtobus že pripravljal na odhod. Ker ni bilo časa, da bi kupila vozovnico, sem šla na drug avtobus, ki prav tako vozi preko moje končne postaje Babiči.

Ali je res obvezno, da si kupi potnik vozovnico na postaji in ali ima sprevoznik pravico, da nažene iz avtobusa potnika? Zakaj me ni nagal drugi sprevoznik, čeprav sem bila tudi brez vozovnice? Zdi se mi, da je to zaradi tega, ker promet ne vpliva na sprevoznikove osebne prejemke in svojo plačo kljub vsemu dobi neokrnjeno.

U. Nerina

Pokora za »kmetijske grehe«

Posojilo 44.692.201 dinarjev za delno kritje izgube kmetijskega kombinata

V zvezi z bivšim Kmetijskim kombinatom je bilo že dovolj izrečenih in napisanih besed. Stvar

V Kopru so se poročili: Dragica Skorič, gospodinja iz Bertokov in Janko Zalac, delavec iz Bertokov; Etela Ponisch, uslužbenka iz Kampela in Joka Jovanović, uslužbenec iz Kampela.

V Izoli so se poročili: Ljudmila Skri, kartotekarka iz Izole in ENCO Thompson (Kanada); Palmira Pavlič, delavka iz Izole in Jurij Pavlič, sadjar iz Sečovelj.

ri so se spremenile in že tečejo po drugem tiru. Ostala pa je izguba, ki jo je treba kriti. Za kritje izgube, ki znaša 228.418.204 dinarjev, se je zavzel okrajni ljudski odbor, sicer s posojilom iz sredstev republiškega rezervnega sklada. Pri udeležbi pa s posojilom sodelujejo v določenem odstotnem razmerju tudi vse tri obalne komunice, na področju katerih je deloval Kmetijski kombinat. Tako je okrajni ljudski odbor zaprosil za posojilo iz kopskega

občinskega sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij. Ker pa na skladu ni dovolj razpoložljivih sredstev, je kopska občina najela pri Splošni gospodarski banki v Ljubljani kredit v znesku 44.692.201 din (t.j. 20% posojila na udeležba pri kritju celotne izgube kombinata). Banka je kredit odobrila z 1% letno obrestno mero in naslednjim rokom vračila: do 1. junija 1963 je treba vrniti 22.346.106 din (plus obresti) in do 1. junija 1964 še preostalih 22.346.106 din (plus obresti).

Upravni odbor občinskega sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij bo iz posojilnega sklada posodil okrajnemu ljudskemu odboru 45.683.641 din (t.j. znesek posojila pri Splošni gospodarski banki in 991.440 din iz razpoložljivih sredstev sklada). Posojilo okrajnemu ljudskemu odboru se daje pod istimi pogoji, kot je bilo najeto.

Nenavadni parkirni prostor

V zadnjem času je bilo v Kopru več razprav o zelenih površinah na območju mesta in okolice. Slišali smo o lepih načrtih za bodočnost, zato se nam zdi kaj čudno, da ne skrbimo za to, kar ohranili tisto, kar že imamo. V Semeledu je ob kanalu ob bifeja naprej travnat pas, ob katerem smo že trikrat zamenjali zasaditve dreve. Zdaj grozi uničenje tudi še lani vsajenim cedram. Ta pas so namreč spremenili domači in tuji tovarnjaki v nočni parkirni prostor in ga popolnoma razorali, da je že podoben njivi. Nič bolje ni ob klanecu v Jenkovi ulici. Noč za nočjo »parkirajo« tam tovarnjaki, zariti ob dežju v globoko blato, to pa zato, da jih imajo soferji pri roki, ko pridejo domov in ko zjutraj spet sedijo za volan. Je mar podjetjem, katerih lasti so, prav vseeno, kaj se z nji-

mi dogaja? Jim ni prav nič mar za to, da se s takim »parkiranjem« kvarijo? In končno: tudi ni nikomur nič mar, da spremenijo ti tovarnjaki zelene površine v razorane blatne površine?

Priporočitve in združitve

Na 67. seji (24. decembra 1962) je občinski ljudski odbor potrdil sklepe delavskih svetov in delovnih kolektivov nekaterih podjetij in obrtnih delavnic o priporočitvah oziroma združitvah.

CZP »Primorski tisk« — »Gravertov« Delavska sveta CZP »Primorski tisk« in »Gravertov« sta sprejela sklep, da se obrtna delavnica »Gravertov« s 1. januarjem 1963 priključi k CZP »Primorski tisk«. Gravertova delavnica je v svojem poslovanju čisto zašla v težave glede naročil, medtem ko je pri »Primorskem tisku«

čedalje močnejše naraščala potreba po lastni gravirski delavnici, in sicer za lastne potrebe, tudi za naročila s celotnega okrajnega področja. S priporočitvijo pa bo moč lažje rešiti vprašanje, ki bi jih samo »Gravertov« ne zmoglo. Tako bo poslej lažje rešiti problem primernih prostorov za gravertstvo, a tudi novi gravirni stroji, doslej nepopolno izkoriščeni, bodo rentabilno vključeni v proizvodnjo.

»Instalaterstvo« — »Splošno stavbno ključavničarstvo in kleparstvo«

S 1. januarjem 1963 se je obrtna delavnica »Instalaterstvo« priključila k obrtnemu podjetju »Splošno stavbno ključavničarstvo in kleparstvo«. Oba delovna kolektiva sta enotno predlagala, naj bi na obalnem področju organizirali močnejše in rentabilno podjetje, ki bi se mu moglo priključiti še druge servisne dejavnosti. Združenemu podjetju bo tudi lažje nabavljati potrebno opremo in mehanizacijo ter zbirati denarna sredstva za investicijske naložbe v osnovna sredstva. Na isti seji je občinski ljudski odbor tudi sprejel sklep, da prevzame posojilo za kredit 1.530.400 din, ki ga delavnici najameta za osnovna sredstva iz sredstev družbenega investicijskega sklada.

»Fructus« — »Sadje« (Semeleda)

S 1. decembra 1962 se je k »Fructus« priključila trgovina s sadjem in zelenjavo »Sadje« (Semeleda). Sklep o priključitvi je utemeljen s tem, da omogoča združitve manjših detajlnih trgovin z grozističnim podjetjem cenejšo nabavo in boljše izbiro blaga, boljše strokovnost in prodaji ter večjo možnost postopnega urejanja večjih in sodobno urejenih prodajnih prostorov.

ZBOR INVALIDOV V IZOLI

Združenje vojaških vojnih invalidov v Izoli je imelo v nedeljo 13. januarja svoj občni zbor. Kljub nekaterim pomanjkljivostim v preteklem letu so vendarle želi nekaj uspehov. Invalidski izleti v partizanske kraje so postali že tradicionalni. Lani so napravili izlet v bolnico »Franja«. Podobne izlete bo prirejal združenje tudi v prihodnje, ker je to ena izmed najprimernejših oblik za obujanje in čuvanje spominov na slavne dni NOB.

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradski. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Canarjeva 1, telefon 21-470. Posamezni izvod 20 din. Letna naročnina 800 din, za inozemstvo 2.200 din ali 3,5 amer. dolarja. Bančni račun 602-11-181 pri podružnici NB Koper. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Stavke in kliseje tiskarne CZP Primorski tisk Koper, tiskano na rotacijski tiskarni CZP Ljudska pravica Ljubljana.

USTAVA DRUŽBENE SAMOUPRAVE

Razen tega narekuje takšno rešitev tudi praktična potreba. Čeprav potreba sama po sebi ne bi smela biti odločilna, ker bi ji bilo kot taki mogoče ustreči tudi na drugače, jo je vendarle treba upoštevati pri razpravi o tem vprašanju. Problemi družbene graditve namreč niso takšni, da bi jih bilo mogoče urejati z znanstvenimi oziroma s strokovno-upravnimi merili in sredstvi.

Ker ti problemi posegajo v elementarne družbene odnose in vplivajo na družbeni položaj vsakega človeka in vsake samoupravne organizacije v naši državi, je jasno, da so hkrati tudi politični problemi in v upravnem pomenu besede. Zato mora biti na tem področju delovanje subjektivnih sil socialistične družbe, še posebej pa znanstvena in strokovna upravnost, ki deluje pri praktičnem urejanju teh stvenih in strokovnih vprašanj. Politiko-upravni zbor skupščine kot samoupravni zbor zagotavlja povezavo obeh čimteljev. Družbena skupnost bo v tem zboru vsakekar lahko zbrala na temelju volitev delovnih organizacij in skupščin komun skupino predstavnikov družbenega življenja iz neposredne prakse, predstavnikov, ki bodo združevali tako strokovno sposobnost in znanje izkušenj, ki bodo odgovorni za vsakdanje probleme in potrebe dela samoupravnih organov. Mislim, da bo lahko tak organ v sestavi Zvezne skupščine — kakor tudi v sestavi republiških skupščin — vsakekar zelo mnogo prispeval k bolj kvalificirani in bolj iniciativni delu skupščine in njenih organov pri reševanju vrste neurejenih problemov, ki jih že ima ali jih bo imela družba.

Predsednik ustavne komisije Edvard Kardelj je dejal, da se ne bo spuščal v značilnosti preostalega dela skupščinske mehanizme, ker se ne razlikuje bistveno od sedanjega in ker je tudi besedilo predložitve v tem pogledu jasno, nato pa je dejal v zaključnem delu referata:

»S tem, da načelno ostaja v okviru sedanje ustavne koncepcije o funkciji predsednika republike kot politično-izvršnega organa federacije, predosnutek ustave predvideva, da se funkcija predsednika republike loči od funkcije predsednika Zveznega izvršnega sveta. Razlogi za takšno ločitev so praktičnega pomena, se pravi, ta delitev funkcij zagotavlja smotno delitev dela in natančnejše razmejevanje odgovornosti.«

Ta sprememba je nujno prišla od tega, da se znatno spremenijo tudi funkcije predsednika republike glede vloge in pristojnosti, to je, da se okrepijo tiste njene izvršno-politične funkcije, ki niso bile potrebne doslej, ko je bil predsednik republike tudi predsednik Zveznega izvršnega sveta. Te spremembe so podrobneje razčlenjene v pravni obrazložitvi; tu naj opozorim skupno zasedanje samo na tri vprašanja.

Prvič, zaradi posebnega pomena in narave funkcije predsednika republike v novih pogojih je bilo kot doslej poudarjena njegova samostojnost pri izvajanju njegovih ustavno določenih funkcij.

Vsekakor najpomembnejša sprememba v značaju funkcije predsednika republike je njegova vloga pri formiranju Zveznega izvršnega sveta in pri uresničevanju politično-izvršne funkcije tega sveta.

Dosedanja praksa namreč kaže, da je v sedanjem političnem sistemu določena razlika med stvarnostjo in formalno vsebino odnosa med skupščino in izvršnim svetom. Po ustavnem zakonu voli Zvezni izvršni svet in Zvezna ljudska skupščina v celoti in posamično na temelju predlogov skupne poslancev. Z drugimi besedami, skupščina lahko z večino glasov sestavi izvršni svet po subjektivnem sklepu poslancev, neodvisno tudi od volje predsednika republike kot stalnega predsednika izvršnega sveta, ki je odgovoren za njegovo delo. V stvarnosti je skupina poslancev vselej dajala svoj predlog na pobudo in v soglasju z zveznim odborom Socialistične zveze. To je bilo najmanj na prvi pogled, nato pa tudi v praksi, zaradi smotnega in odgovornega izvajanja tako pomembnega organa, kot je vrhovni politično-izvršni organ federacije, ki mora biti organizirano »moštvo«, da more prevzeti vso odgovornost.

Ta korektura, ki jo je prinesla praksa, pa ni povzročila načelnih sprememb. Očitno je, da tak odnos otežuje razvijanje popolne osebne odgovornosti na določenih družbeno-političnih položajih.

Podobno je tudi s splošno odgovornostjo izvršnega sveta skupščini glede dejavnosti na njegovem delovnem območju. Izvršni svet je po ustavnem zakonu odgovoren skupščini za vse svoje delo in sklepe. Skupščina lahko bodisi ukine bodisi sprejme njegov odločitev, lahko tudi zavrne predlog izvršnega sveta s področja zakonodaje in drugih aktov, ki jih sprejema skupščina, ter sprejme druge, nasprotno. V vseh primerih je izvršni svet dolžan sprejeti sklepe skupščine in jih brezpogojno izpolnjevati. Ustavni zakon sicer ne prepoveduje odstopa, vendar je ostavka glede na celotno duha našega sedanjega ustavnega in političnega sistema politično diskriminirana oziroma volja za dejanje, ki moralno-politično ni v skladu z bistvom našega celotnega političnega sistema.

Takšni odnosi med skupščino in Zveznim izvršnim svetom, ki so s formalne strani zelo demokratični, v praksi prinašajo pomembne pomanjkljivosti v delu tako enega kakor drugega organa in celo stihljivo spreminjanje teh odnosov. Če bi namreč skupščina v celoti uveljavila svoje pravice in celo politično odgovornost, ki ji jo daje ustavni zakon, bi se mogla neposredno vmešavati v vse operativno delo Zveznega izvršnega sveta in mu odvzeti sleherni samostojnost. Zvezna ljudska skupščina bi seveda ne delala, ker je vsak poslanec dobro vedel, da bi to paraliziralo delo celotnega izvršnega sveta. Ker pa je zaradi tega začela izginjati meja odgovornosti, je prav Zvezna ljudska skupščina izgubljala dober del družbene pobude, ki bi jo morala imeti.

Predosnutek nove ustave si prizadeva tudi za odstranitev te pomanjkljivosti. Načelno novost ne prinaša ničesar, pač pa prevzema iz dosedanjih praks demokratičnih sistemov nekatere znane oblike. Po tej koncepciji je predsednik republike kot politični organ voren čuvar ustavnosti in politike Zvezne ljudske skupščine na področju izvajanja odgovoren tudi za takšno sestavo Zveznega izvršnega sveta, da bo zagotovljeno eno in drugo. Prav zato predsednik republike določa mandatarija za sestavo izvršnega sveta, t.j. kandidata za predsednika izvršnega sveta po ustavi osebno odgovoren za delo izvršnega sveta in dosedanjim predsednikom republike tako sestavi izvršni svet, da bo zagotovljeno izpolnjevanje naloge. V Zveznem zboru skupščine sporodi predlog za celotno sestavo Zveznega izvršnega sveta. Zvezni zbor skupščine seveda lahko zavrne predlog v celoti ali pa zahteva zamenjavo posameznih osebnosti, vendar se predsednik izvršnega sveta v tem primeru vrtni mandat, če se ne strinja s sklepom skupščine.

Vloga predsednika republike glede usmerjanja dela Zveznega izvršnega sveta se kaže tudi v pravici predsednika, da lahko vključi določena vprašanja v dnevni red seje sveta, in v pravici, da predseduje sejam sveta, na katerih je navzoč.

In končno, predosnutek uvaja novo institucijo v naš ustavni sistem, namreč Svet federacije, ki ga predsednik republike sklicuje po potrebi. Svet federacije je prav tako eden izmed instrumentov, po katerih lahko predsednik republike vpliva na izvršno politiko. Svet federacije je sklicuje k obravnavi politike in stanja v deželi ter delovanja politično-izvršnih in upravnih organov in organov. Člane sveta imenuje Zvezni zbor na predlog predsednika republike, in sicer iz vrst zveznih in republiških državnih funkcionarjev, kakor tudi odgovornih funkcionarjev družbeno-političnih in drugih organizacij ter predstavnikov javnega življenja. V tej obliki nova ustava zagotavlja formalne pogoje za neposredno posvetovanje z državnimi, političnimi, kakor tudi s strokovnimi usmerjanjem in vsklajevanju dela, če se pokaže potreba za to. Čeprav Svet federacije ne sprejema nikakršnih obveznih sklepov, je lahko v tem smislu pomembna na opora tako funkciji predsednika republike kakor vseh drugih organov federacije.

Predosnutek nove ustave natančneje določa tudi odnose in pristojnosti skupščin in politično-izvršnih oziroma upravnih organov. Načelna novost na tem področju je nekoliko spremenjena funkcija izvršnih svetov in vodnih organov uprave. Izkušnje naše prakse od sprejema ustavnega zakona kažejo, da je organizacija teh organov v glavnem upravičena, zato tudi nova ustava ne predvideva bistvenih sprememb na tem področju. V odnosih med temi organi pa je praksa pokazala nekatere pomanjkljivosti, ki jih skuša odpraviti predosnutek nove ustave. Poglejvama pomanjkljivosti v teh odnosih je vsekakor nezadostno izražena osebna odgovornost članov izvršnih svetov in vodnih organov uprave, kakor tudi drugih samostojnih funkcionarjev in dolžnostih političnega pomena. V prihodnje, kakor tudi v prihodnje, bodo posledice administrativno-političnega upravljanja ter postavljeni osnove družbenega samoupravljanja, smo pred časom močno razvili načela in oblike kolektivnega vodstva, zapostavljali pa smo nekatere vidike osebne odgovornosti na področjih, kjer je to nujno potrebno. To je v nekaterih primerih pripeljalo do tega, da so bili upravni organi premalo samostojni v odnosu do izvršnih svetov, kar je oviralo njihovo pobudo in odgovornost, izvršni svetovi pa so morali izpolnjevati mnogo sekundarnih upravnih nalog. Prav zato prinaša predosnutek nove ustave določene spremembe, ki natančneje opredeljujejo pristojnosti, pravice in dolžnosti posameznih politično-izvršnih teles in organov kakor tudi upravnih in drugih funkcionarjev.

Razen tega predosnutek jasneje določa tudi odnose med skupščino in izvršnim svetom s tem, da v pravnem pomenu besede zožuje funkcije izvršnega sveta na politično-izvršne. Vendar Zvezni izvršni svet samostojno sprejema sklepe, ki jih mora sprejeti. Skupščina sicer lahko te sklepe ukine ali sprejme, bodisi na zahtevo predsednika republike bodisi na lastno pobudo, vendar predsednik Zveznega izvršnega sveta v primeru, če se ne strinja s takim sklepom Zvezne skupščine, sporočiti odbor izvršnega sveta v celoti.

Dosedanja praksa kaže, in predosnutek to tudi sprejema, da so razen članov Zveznega izvršnega sveta, ki jih voli Zvezni zbor, po svojem položaju člani sveta tudi predsedniki republiških izvršnih svetov, kakor tudi vodni državni sekretarji in zvezni sekretarji. To je najbolj smotna rešitev, ker omogoča izvršnemu svetu, da opravi svojo vsklajevalno funkcijo v najugodnejših pogojih ter mu zagotavlja potrebno operativnost.

Zaradi učinkovitostnega dela pa predvideva predosnutek, da Zvezni izvršni svet lahko sprejema sklepe tako v ožji kakor v širši sestavi.

Takšno rešitev je nujna glede na dosedanja prakso. Za sprejemanje mnogih tehniških sklepov je izvršni svet v širši sestavi preveliko telo, razen tega pa tudi ni treba, da bi pri urejanju takih vprašanj sodelovali tudi tisti funkcionarji, ki imajo specifične naloge. V širši sestavi bi se Zvezni izvršni svet sestajal samo zaradi določenih vprašanj ali svojih aktov.

Glede položaja in vloge zvezne uprave predosnutek ustave ne vsebuje bistvenih sprememb. Vendar je za stvarna zdaj v predtako za krepitve samostojnosti in odgovornosti organov uprave, o čemer sem govoril prej, kar je glede neposrednejšega političnega nadzorstva skupščine nad delom uprave.

Spremembe v položaju uprave naj razrešijo Zvezni izvršni svet vrste upravnih in tehničnih zadev ter ustvarjajo pogoje, da bo Svet postal pravi politični, koordinativni in direktivni organ na področju izvršnosti in uprave. Po drugi strani naj bo Zvezni izvršni svet skupaj s samostojnimi funkcionarji v zveznih organih uprave vsestransko odgovoren za delo uprave.

Takšen položaj uprave bo hkrati olajšal izvajanje tiste politike in tistih ukrepov, za katere je federacija odgovorna po ustavi.

K O N E C

■ V Vzhodnem Berlinu je te dni VI. kongres Enotne socialistične partije Nemčije (SED), na katerem bodo sprejeli program in novi statut partije. Prvi sekretar CK Walter Ulbricht je prebral referat z uradnim naslovom »Program socializma in zgodovinske naloge SED«. Kongresu prisostvuje kot gost tudi prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita S. Hruščov. Zvezo komunistov Jugoslavije zastopata na berlinskem kongresu Veljko Vlahović in Lidija Sentjurs. Kongres bo trajal do 21. januarja.

■ Po državnem udaru in uboj predsednika Olympia sta zavlada v Togu red in mir, položaj pa drži trdno v rokah vstajniški komite, ki obljublja, da bo kmalu ustanovil novo vlado in spoštoval vse mednarodne obveznosti republike Togo. Kaže, da je bil udar dela celotna notranjega značaja, vendar pa afriške države in tudi ZDA skrbno spremljajo razvoj dogodkov. V nekaterih afriških državah (Gvineja, Nigerija, Dahome) so razglasili nacionalno žalovanje zaradi smrti predsednika Olympia.

■ V Katangi so začasno zastale operacije sil OZN, neke krajevna razjaza postaja pa je objavila izjavo katarskega secesionista Moiza Combaja, ki je postal zelo pohleven ter izjavlja, da je bil vedno pristaja mirne rešitve in pripravljen proučiti pogoje za uresničenje U Tantovega načrta o združitvi Konga. Katarske begunce je Combaja pozval, naj se vrnejo domov in čakajo nadaljnjih navodil.

■ V New Yorku so bili sovjetsko-ameriški razgovori o razorožitvi in o opustitvi

atomskih poskusov. Razgovori, ki so bili v prostorih stalne sovjetske delegacije v OZN, so bili praznopravni nadaljevanje prejšnjega sporazuma v Washingtonu. Med sovjetskimi in ameriški predstavniki je vlada prijateljsko vzdušje in zdi se, da bosta dve vodilni svetovni državi dosegli tokrat konkreten dogovor.

■ Na nedavni tiskovni konferenci v Parizu je predsednik De Gaulle ponovno razlagal francosko stališče do

potoval v ZDA, kjer je imel dvodnevne razgovore s predsednikom Kennedyjem. V Zahodni Evropi si italijanska vlada prizadeva za vključitev Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost in se bori proti ustanavljanju osi Pariz-Bonn. Razen tega pa se Italija zavzema za popuščanje napetosti med obema blokoma in za pogajanja o neresenih vprašanjih med Vzhodom in Zahodom. Istočasno, ko se je predsednik vlade Fanfani mudil v ZDA, so italijanski politični krogi začeli akcijo, da bi se ustvarila os Rim-London kot protiutež osi Pariz-Bonn. Politični sporazum med Italijo in Veliko Britanijo naj bi bil podoben tistemu, ki ga uresničujeta Francija in Zahodna Nemčija.

■ Po daljšem posvetovanju s predstavniki Ceylona, Gane in ZAR je premier Nehru izjavil, da bo indijska vlada proučila predloge izvenblokovskih dežel v Colombo. Predstavniki teh dežel naj bi tudi nadaljevali razgovore z indijsko in kitajsko vlado. Najbolje na bi bilo, če bi prišlo do direktnih razgovorov. Vendar se zdi, da indijska vlada ne bo pristala na take razgovore, dokler se Kitajska ne bo umaknila z njenega ozemlja.

■ V Tunisu so pred kratkim sodili skupini 28 vojakov in civilnih oseb, obtoženi poskusa državnega udara in atentata na predsednika Burgibo. Obtoženo so priznali krivdo in zatrjevali, da so za svoje delovanje sprejeli navodila in plačilo iz tujine. Zaroto je izdal nek aktivni podčastnik iz ujaljenosti, ker na čelu zarote niso bile vojaške osebe, pač pa civilisti.

7 DNI PO SVETU

Evropske gospodarske skupnosti in do britanske kandidature za članico tega integriranega področja. Po njegovem je šest podpisnic Rimskega sporazuma ustvarilo skunost, ki bi jo članstvo Velike Britanije bistveno spremenilo. Stevilo članic bi se tako zvečalo, da bi nastala široka gospodarska skupnost Atlantskega pakta pod vodstvom ZDA, ne pa združena Evropa, kot so si jo zamislile prve podpisnice sporazuma. Predsednik De Gaulle je na tiskovni konferenci med drugim še poudaril vzroke, zaradi katerih Francija ne more sprejeti predlog ameriškega predsednika Kennedyja o ustanovitvi multilateralnih atomskih sil NATO. De Gaullova izjava je sicer izšla v ameriških krogih zelo ostro reakcijo.

■ Predsednik italijanske vlade Amintore Fanfani je od-

O aktualnih problemih koprške komune

(Nadaljevanje s 1. strani)

Jevnih skupnosti in dokončni izdelavi urbanističnega programa, da bo moč nadaljevati s sistematičnim izvajanjem predvidenih gradenj.

V razpravi o družbenih službah je tovariš Ignac Sedmak predvsem osvetlil vprašanje razvoja, kajti njegova reforma je razen velikih prednosti prinesla tudi vrsto tehničnih težav. Gre predvsem za pomanjkanje ušnih moči, vzdrževanje šol na podeželju,

za sodobnejšo opremo šolskih poslopij in tudi za ugodnejše prevoze obveznih otrok v večja šolska središča koprške komune.

Glavni problem zdravstva je gradnja nove bolnišnice. Znanost je, da ima koprška splošna bolnišnica oddelke v štirih krajih od Pirana do Valodre, se pravi na razdalji okoli 30 km. Tako stanje pa razumljivo ni zadovoljivo s funkcionalnega in ekonomskega stališča. Zato že več let proučujejo možnosti začetka gradnje nove bolnišnice v Skočjanu pri Kopru, toda vse doslej se je zataknilo pri finančnih vprašanjih. Po najnovejših načrtih bi nova bolnišnica imela 652 postelj in bi gradnja stala okrog 3 milijarde 500 milijonov dinarjev. Prva etapa gradnje poslopija z najmanj 500 posteljami naj bi se po sedanjih načrtih zaključila v šestih letih, v nadaljnjih treh letih bi zgradili poliklinični objekt, nato pa še infektivni oddelki, postelje, kjer bi se izvedbo tega načrta pa ne bodo zadovoljale samo sredstva okraja.

MILIJONI ZA SOCIALNO OGROŽENE

Med razpravo o socialnem varstvu je bilo poudarjeno, da je hitra sprememba strukture prebivalstva močno povečala število socialno ogroženih oseb. Skrajni vsi ljudje so zapustili kmetije in se zaposlili v industriji, na domačijah pa so ostali le starejši, ki imajo zemljo, vendar je ne zmorejo sistematično obdelovati. Zato iščejo socialno pomoč, ki je precejšnje breme za družbo. Statistika kaže, da je v koprski komunici 400 zapuščenih in na pol zapuščenih privatnih kmetij, na katerih živi 670 starejših, za kmečka dela ne sposobnih ljudi. Od teh pa je 200 ljudi socialno tako ogroženih, da od družbe nujno potrebujejo denarno pomoč.

Trenutno je v domovih za stare in onemoglice 90 ljudi in 12 milijonov dinarjev, ki so namenjeni za letošnje leto, ne bo zadostovalo. Razen tega so veliki izdatki predvideni za podporo socialno ogroženim in se ponovno resno postavlja vprašanje, zakaj krajevne skupnosti ne prevzemajo skrbi za stare in onemoglice občane, ker bi s njihovimi aktivnimi sodelovanji lažje in bolje — ter z manjšimi finančnimi sredstvi kot doslej — reševali socialne probleme.

Pomanjkanje kadrovske-socialne službe v večjih gospodarskih organizacijah onemogoča pregled nad gibanjem kadrov in zavira načrtno usmerjanje delovne sile. Zato je na marsikaterem delovnem mestu zaposlen človek, ki do določeno delo nima ustreznih kvalifikacij. Se veš! Na pačno kadrovanje večkrat povzroča fluktuacija delovne sile, kar sodi v enega izmed najbolj nevarnih pomanjkajev v gospodarstvu. Tovariš Zarko Živec je v tej zvezi med drugim omenil veliko vrednost dela organa, ki bi izvedel pregled nad delovno silo, pa še kmečko, ki po nepotrebnem ustvarja polproletariat.

POTREBA PO DOBRI ANALITIČNI SLUŽBI...

Raziskovalna dejavnost je v koprskem okraju na repu dogodkov. Se vse premalo so iziskovalci dosedanjega skromna sredstva za raziskovalna dela, premalo je ekonomskih analiz, tehnoloških proučevanj in naporov za utrjevanje delavskega upravljanja. Tovariš inž. Marko Stokin se je v svojih izjavah zavzel za ustanovitve analitične službe pri občinskem ljudskem odboru, ki bo lahko pravočasno zbirala gradivo za sestavljanje realnih planov proizvodnje in raznih gospodarskih organizacij in nudila izdatno pomoč pri usmerjanju nadaljnje gospodarske politike komune. Zai pa je ugotovljeno, da večina gospodarskih podjetij nima točnih kalkulacij za izdelavo tega ali onega izdelka in zato končna proizvodna cena ni konkurenčna niti na domačem, kaj šele na tujem trgu.

Razprava se je dotaknila tudi materialne odgovornosti podjetja, ki zaradi slabe organizacije zdržne v finančne težave. Ni namreč malo primerov, ko se kot pri skladu ne kurantno blago od surovin do izdelkov — potopi v vodstva podjetij najemajo kredite za obratna sredstva, ki jih iz dneva v dan vse bolj dušijo. Tako gospodarska politika terja iskanje vzrokov in povzročiteljev neugodnih finančnih razmer, ki so čestokrat tudi posledica površne izdelave planov proizvodnje. Vsa ta vprašanja in ugotovitve nujno zahtevajo sodelovanje čim širšega kroga strokovnjakov, ki bodo ob sodelovanju organov delavskega upravljanja temeljito proučevali razvojno pot gospodarskih organizacij ter pravočasno reagirali na zahteve trga.

...IN DRUŽBENI PREHRANI

O gostinstvu in turizmu je v razpravi obširno govoril predsednik občinskega sindikalnega sveta Stanko Funa in poudarjal potrebo po strokovni usposobljenosti gostinstvo-turističnih delavcev. Omenil je težave, ki jih imajo gostinska podjetja z odplačevanjem anuitet in potrebo po novih investicijah. Dejal je, da velja posvetiti več pozornosti nadaljnjemu vlaganju investicijski skrozi prizmo ekonomičnosti, saj bodo kolektivni gostinski objekti morali imeti pred očmi realizacijo investicijskih vlaganj za kar najbolj smotrno gostinsko-turistično dejav-

NOVOLETA NAGRADNA KRIŽANKA

Nagrade

Med številnimi rešitvami, ki smo jih prejeli na našo nagradno križanko, je žreb odločil:

p r v o nagrado 5.000 din prejme **PETER IMPERL**, Piran, Marxova 2,

d r u g o nagrado 3.000 din prejme **IVAN MESAREC**, Koper, Tovarna Tomos,

t r e t j o nagrado 1.000 din prejme **JOŽE SULOJČ**, Bača 4, Most na Soči,

č e t r t o nagrado 500 din prejme **MILO CUBE**, Ilirska Bistrica, Levstikova 34,

p e t o nagrado 500 din prejme **RUDI KOCJAN**, Maribor, Jezdarska 1.

nost, ki v koprski komunici sodi med eno izmed najbolj pomembnih gospodarskih problemov. Prav bi tudi bilo, če bi v večji meri kot doslej pritegnili privatni sektor za sodelovanje pri nudenju turističnih uslug, kot so oddajanja sob itd.

Nadalje je tovariš Stanko Funa omenil vprašanje družbene prehrane, ki v Kopru ni zadovoljiva. So sicer obrati družbene prehrane, toda njihove cene obrokov so v večini primerov nedostopne za delavce in vajence z minimalnimi mesečnimi osebnimi dohodki. Zato se postavlja vprašanje: čemu ne bi čimprej uredili, kot je že bilo pred časom obljubljeno, restavracijo, ki bi nudila izdatno prehrano vsakomur in njeno vodstvo ne bi strežilo za neupravičeni dobili. Tako pa se ugotavlja, da so gostinski obrati, kjer ima vodilni kader tudi do 100 tisoč dinarjev mesečnih osebnih prejemkov, na skladih pa ni niti dinarja za nabavo hladilnika.

SLABA UDELEŽBA LASTNIH SREDSTEV

Skupna vrednost obratnih sredstev v desetih največjih gospodarskih podjetjih koprške komune znaša nekaj več kot 13 milijard dinarjev, od tega pa je le 44,26 odstotka lastne udeležbe. Ta ugotovitev vsekakor ni razveseljiva, posebno še, ker odkriva odvisnost gospodarskih organizacij od banke. Razen tega, je med drugim omenil tovariš Miran Bertok, velja priporočiti gospodarskim organizacijam, naj bi vlagala čimveč lastnih sredstev v obratna sredstva, ker bodo bančne ustanove v prihodnje kreditirale le tista podjetja, ki so visoko likvidna.

GRE ZA ENOTNOST AKCIJE

Pred zaključkom seminarja, ki ga je organiziral občinski odbor Socialistične zveze v Kopru, so udeleženci razpravljali tudi o problemih mladinske organizacije, požarno-varnostne službe in o aktualnih vprašanjih iz drugih področij družbenega udejstvovanja. Sekretar Občinskega komiteja ZKS Koper Zdravko Troha pa je v zaključni besedi omenil vrsto nalog, ki jih bodo v letošnjem letu morali izpolniti člani SZDL na vseh področjih javnega udejstvovanja. Predvsem gre za enotnost nastopanja v izjava-

nju planskih nalog, za skupno reševanje številnih problemov, ki zadevajo vprašanja gospodarskega in družbenega razvoja koprške komune in za smelejšo odkrivanje negativnih pojavov, ki se nujno porajajo v tej ali oni obliki na vsakem koraku.

Sklep udeležencev seminarja: »Podobni seminarji naj bi bili večkrat v letu, ker nudijo možnost najširšemu krogu javnih delavcev za živalno izmenjavno mnenj in pravočasno odstranjevanje rpadak, ki so ne samo objektivnega, pač pa čisto subjektivnega značaja.«

Samo uslužbenci

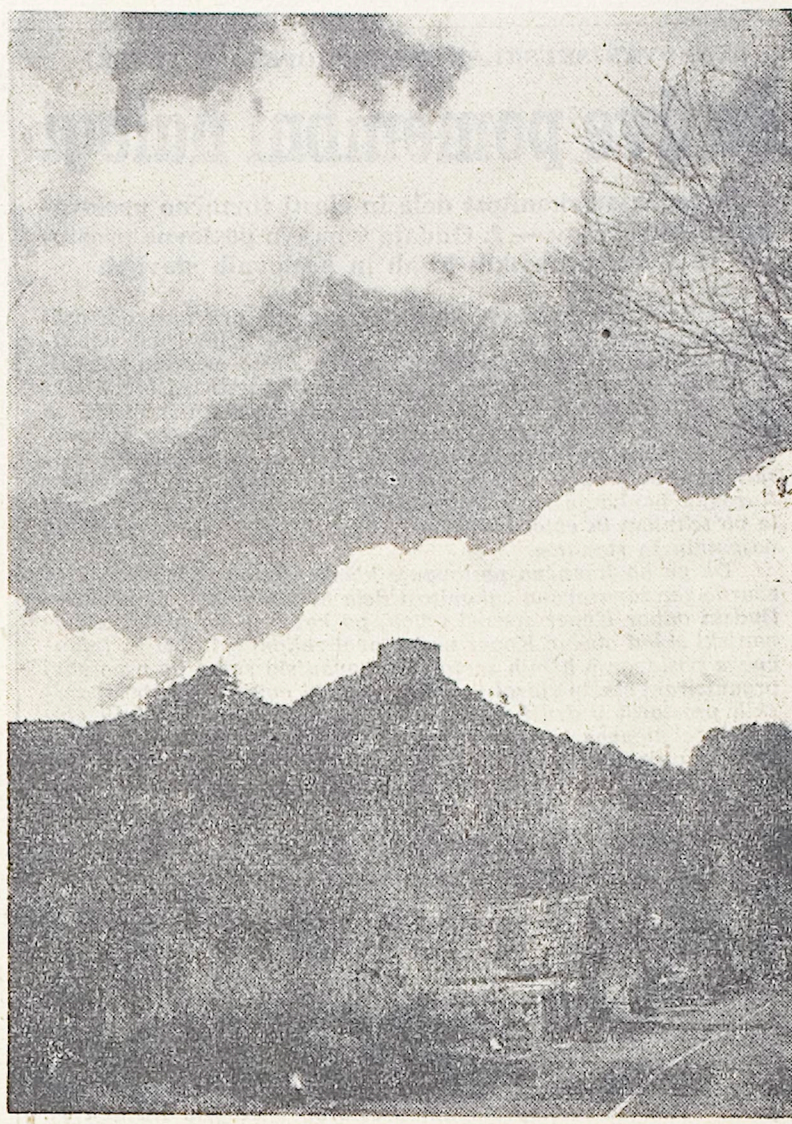
V Divači se na moč pritožujejo nad ponesrečeno priključitvijo Restavracije in kolodvorske restavracije k sežanskemu Triglavu. Na postaji ni v redu preskrba in večkrat prezebajo, ne glede na to, da si uničujejo zdravje v ledeno mrzli vodi; kadar zmanjka električnega toka, tudi drvi, da bi lahko gostu skuhal čaj ali se sami malo ogreli. Na Triglav so Divačani jezni še prav posebej zato, ker jim je odnesel iz Risnika televizor. Ko je ondan spet nanesel pogovor na to krivico, je gost vprašal novo natakarico:

»Kaj se niste temu nič upirali? Saj imate vendar delavsko samoupravljanje, ste samostojen obrat.«

Vprašano dekle se je samo v zadregi kisto nasmehnilo:

»Kaj bi tisto, mi smo samo uslužbenci.«

Brez komentarja! Pravzaprav: več kot desetletje delavskega samoupravljanja je za nami, pred nami pa leži osnutek nove ustave, kjer o uslužbencih in njihovih gospodarskih ni več sledu... rb

Se mnogi člani imajo velike možnosti za razvoj turizma. Treba bo le nekaj več iznajdlivosti in naporov zavestnih sil, kajti gospodarska nujna namrekuje kar najbolj izrabiti vse dane možnosti. In prav turizem je takšna možnost — splošna in lokalna skoraj v vsakem kraju posebno ob glavnih cestah in železniških komunikacijah. Ena izmed krajskih možnosti turističnega razvoja predstavlja prav gotovo tudi Prem nad Spodnjo Bitnjo pri Ilirski Bistrici s svojim starodavnim gradom (na sliki). Zai bo že nekoliko pozno, če ne bomo pihoteli in rešili te zgodovinske stavbe pred popolnim propadom, v gradu pa bi se dal urediti v starinskem slogu gostinski objekt, kakršen je na primer grad Bori pri Ptujju

OKROG OSNUTKA DRUŽBENEGA NAČRTA GOSPODARSKEGA IN SPLOŠNEGA RAZVOJA ILIRSKOBISTRIŠKE KOMUNE V 1963

Poudarek predvsem na razvoju kmetijstva

Osnutek družbenega načrta ilirskobistriške komune za leto 1963 predvideva uspešno razvijanje kmetijstva, zlasti pridobivanje novih zemljišč pri kmetijskih zadruzi, s povečanjem proizvodnje v družbenem sektorju in s kooperacijo tudi v zasebnem sektorju.

Osnutek družbenega načrta tudi predvideva, naj bi se zemljiški sklad pri kmetijskih zadruzi »4. junij« povečal za 250 ha ali za 11 odstotkov zlasti z nakupom, z vključitvijo družbenih zemljišč z agromelioracijskimi in podobnimi ukrepi.

Glede živinoreje predvideva načrt, naj bi se sedanji stalež živine od 688 glav povečal na 783 ali za 18 odstotkov. Stalež osnovne črede se bo sicer zmanjšal za okoli 11 odstotkov, predvideno je povečanje pitane goveje živine za 11 odstotkov in stalež mlade živine za 13 odstotkov. Skupna teža živine se bo po predvidevanjih povečala od 182 ton na 218 ton, letni prirastek pa od 11 na 124 ton mesa. Načrt predvideva izvoz okoli 98 ton mlade živine.

Živinorejska proizvodnja zasebnega sektorja pa se po sedanjih predvidevanjih ne bo bistveno povečala. Skupno število govede se bo od 5200 glav povečalo na 5.300 glav, skupna teža pa se bo povečala za 82 ton.

Povlečalska proizvodnja v združenem sektorju bo usmerjena izključno na pridelovanje krme. Tako predvideva povečanje de-

telj in njivskega sena za 197 odstotkov, travniškega sena za 54 odstotkov, silaže za 32 odstotkov in paše za 233 odstotkov. To povečanje ne bo zadostovalo za krmljenje vseh potreb po krmi, zato bodo potrebni še drugi ukrepi, zlasti v proizvodnem sodelovanju.

Poljedelska proizvodnja zasebnega sektorja bo nekoliko večja, kakor je bila lani. Na to povečanje naj bi vplivalo zlasti posleden uvajanje agrotehničnih ukrepov. Predvidevajo tudi povečanje pridelka vseh žit, detelje in drugih krmilnih rastlin. Povprečno

naj bi se tudi pridelek krompirja povečal od dosedanjih 162 mtc na 200 mtc na hektar. Sadjarska proizvodnja v sadovnjakih združbe »4. junij« bo večja, kakor je bila lani, pridelek jabolk naj bi znašal 83 ton. S povečanjem sadovnjakov za novih 20 ha se bo skupna površina sadovnjakov združbe povečala na 92 ha.

Sadjarska proizvodnja v zasebnem sektorju naj bi dala v letu 1963 40 vagonov tržnih viškov sadja.

V skladu s izvedbo vseh teh nalog se bo povečala tudi potroš-

nja umetnih gnojil od 220 ton na 240 ton, zaščitnih sredstev za varstvo rastlin od 3 na 4 tone, poraba koncentrirane živilske krme od 462 na 591 ton. V zasebnem sektorju se bo povečala potrošnja reprodukcijskega materiala za 7 odstotkov, umetnih gnojil pa za 15 odstotkov.

Predlog načrta kmetijskega razvoja v letu 1963 predvideva povečano proizvodno sodelovanje. Sodi, da bodo v proizvodnjo zajeli 260 ha njiv, 65 ha sadovnjakov in 140 ha travnikov. Proiz-

(Nadaljevanje na 10. strani)

Novi okrajni sindikalni forum

Poročali smo že, da se je med prvimi vodstvi družbeno-političnih organizacij novega primorskega okraja formaliziral okrajni sindikalni svet. Skupaj šteje 44 članov in še 3 člane nadzorni odbor. Naj jih naštejemo:

Mercedes dr. Albert (bolnišnica Ankanar), **Slavko Arbeiter** (hotel Palace, Portorož), **Rafael Baraga** (občinski sindikalni svet Postojna), **Ivo Bat** (Tekstilna tovarna, Ajdovščina), **Lojzka Čotar** (Mehanotehnika, Izola), **Emil Černetič** (OSS Koper), **Dušan Dekle** (občinski sindikalni svet Hrpele), **Stanko Funa** (občinski sindikalni svet Koper), **Gabrijela Gač-**

nik (Nova Gorica), **Miro Godina** (Tovarna cementa Anahovo), **Tihomil Javoršek** (Delamaris Izola), **Veljko Jelaska** (Podjetje za popravilo železniških voz, Nova Gorica), **Andrej Jereb** (Oddelek za notranje zadeve OLO Koper), **Anton Kobal** (tovarna Lesonit, Ilirska Bistrica), **Silvester Kleindienst** (Komunalno podjetje, Ilirska Bistrica), **Marjan Kovac** (občinski sindikalni svet Idrija), **Janez Kavčič** (Elektro Tolmin), **Stanko Kovačič** (podružnica zavoda za socialno zavarovanje Tolmin), **Slavica Kavčič** (Fructal, Ajdovščina), **Slavko Lavrič** (Kmetijska zadruga Postojna), **Mitja**

Logar (občinski sindikalni svet Izola), **Gabrijel Leban** (Nova Gorica), **Franc Mervič** (občinski sindikalni svet Ajdovščina), **Pavel Pečar** (Okrajni zavod za socialno zavarovanje Koper), **Roman Poljšak** (občinski sindikalni svet Piran), **Branko Posega** (Javor, Pivka), **Egon Princič** (Luka Koper), **Ivo Pahor** (Iskra, Sempeter pri Gorici), **Marjan Rožič** (OSS Koper), **Stane Ravnikar** (Tomas Koper), **Lado Škrlič** (občinski sindikalni svet Ilirska Bistrica), **Anton Sinigaj** (SPG Primorje, Ajdovščina), **Milan Šterling** (občinski sindikalni svet Tolmin), **Bruno Trobec** (Pošta Koper), **Marta Trobec** (OLO Koper), **Alojz Turk** (Železniško transportno podjetje, Postojna), **Franc Tomažič** (Kmetijsko vinarska zadruga, Vipava), **Branko Umkar** (občinski sindikalni svet Sežana), **Zvone Vižintin** (občinski sindikalni svet Nova Gorica), **Filip Vihtelič** (Rudnik živega srebra, Idrija), **Slavko inž. Vesel** (Kmetijsko gospodarstvo, Nova Gorica), **Marija Vogrič** (OSS Koper) in **Marjan Zdravljč** (bolnišnica, Nova Gorica).

Po izvolitvi je novi okrajni sindikalni svet konstituiral predsedstvo v naslednjem sestavu: predsednik **Marjan Rožič**, podpredsednik **Marija Vogrič** in **Gabrijel Leban**, tajnik **Emil Černetič**, član pa **Stane Funa**, **Tihomil Javoršek**, **Veljko Jelaska**, **Franc Mervič**, **Janko Nardin**, **Pavel Pečar**, **Egon Princič**, **Stane Ravnikar**, **Milan Šterling**, **Bruno Trobec** in **Marta Trobec**.

Za člane nadzornega odbora so izvolili **Mimico Bergman** (Komunalna banka Koper), **Bogomila Biteznička** (Okrajni zavod za socialno zavarovanje Koper) in **Jožeta Spacala** (Zavod za zaposlovanje delavcev, Nova Gorica).

IMENOVANJE

Na razpis za mesto novega direktorja podjetja »Elektro Koper« se je prijavilo 6 kandidatov. Po proučitvi ponudb in na predlog komisije za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij je občinski ljudski odbor imenoval za direktorja **Marijana Čotiča**, ki je bil doslej tehnični vodja imenovanega podjetja.

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Združitev je prinesla nove naloge

Z začetkom letošnjega leta stopa koprski okraj v novo gospodarsko leto zelo razširjen, ker je bil k njemu pridružen še prejšnji gorški okraj. Seveda se s tem v mnogem spremeni celotna slika v gospodarstvenem pogledu, ker ima sedanji okraj na eni strani veliko večje območje, na drugi strani pa tudi z gospodarskega pogleda mnogo večje naloge in seveda tudi — zmogljivosti.

Združitev obeh krajev na območju tako imenovanega Slovenskega Primorja predstavlja važen korak v razvoju tega območja in bomo zato v prihodnje morali obravnavati gospodarske probleme drugače. Čeprav je izmed štirih krajev v naši republiki po površini na predzadnjem mestu, to še ne pomeni, da je tudi njegov ekonomski pomen in vloga na istem mestu. To nam kažejo v prvi vrsti podatki o tem, da znaša narodni dohodek na prebivalca v našem okraju znatno več kakor v nekaterih drugih okrajih in da je obenem

število prebivalcev, zaposlenih v družbenem sektorju, zelo visoko. Sploh lahko ugotovljamo, da se slika prebivalstva naglo spreminja, in sicer tako, da zlasti raste število prebivalcev, zaposlenih v industriji, ter pada število prebivalcev, zaposlenih v kmetijstvu. Ta razvoj pa sicer ni vedno in z vseh strani pozitiven posebno še, ker se razvija prehitro, ko izpada iz kmetijstva ne moremo nadomestiti vzpostredno s povečanjem socialističnega sektorja. Vendar je to vprašanje potrebno posebne analize ter razprave.

Doslej smo obravnavali na tem mestu pretežno ekonomske probleme koprškega okraja, sedaj pa bomo morali — kot je bilo rečeno — razširiti to še na problematiko prejšnjega gorškega okraja oziroma njegovih štirih komun, ki so sedaj več v območju koprškega okraja. Pri tem moramo v prvi vrsti poudariti, da so sedaj v novem okraju povečanim koprskemu okraju štirje važni industrijski centri, in sicer Nova Gorica, Ajdovščina,

Idrija, Tolmin, k tem pa moramo prišteti še velike obrate v Anahovo, Soške elektrarne in druge industrijske zmogljivosti, ustvarjene predvsem v času po priključitvi tega ozemlja k novi Jugoslaviji. Razen tega pa se znatno razširi tudi vloga in pomen nekaterih gospodarskih dejavnosti, med katere moramo šteti v prvi vrsti turizem. Zelo pa se poveča tudi vloga kmetijstva in sadjarstva, glede katerega moramo trdit, da je bilo na Gorškem doslej mnogo storjenega, kar nam dokazujejo veliki sadovnjaki in okoliščine Nove Gorice in drugih.

Z združitvijo obeh krajev, ki mejita na sosedno Italijo, se bo spremenila tudi slika zunanjetrogovinskega poslovanja — kar označujemo sedaj kratko z maloobsejnem prometom. Združitev okrajev bo vplivala zlasti na enotno reševanje vseh problemov v zvezi z omejenim poslovanjem, obenem pa tudi na bolj integracijsko usmerjanje tega poslovanja.

—Zj—

STANOVANJSKI SKLAD OBČINE KOPER IMA POSLEJ

še dve pomembni nalogi

1. Nadzoruje zakonitost dela in zlasti finančno poslovanje hišnih svetov — 2. Oddaja v najem poslovne prostore v stanovanjskih hišah in poslovnih stavbah

Inspekcijski pregledi, ki jih je opravil pristojni občinski upravni organ, so pokazali, da so marsikje hišni sveti nepravilno uporabljali sredstva hišnih skladov, da so neredno pobirali in odvajali stanarino itd. V posameznih primerih so blaginjski zadrževali stanarino kar za vse leto in še več. Hišni sveti so na račun hišnih skladov kupovali razno investicijsko opremo, iz hišnih skladov krili razna popravila, ki bi jih praviloma morali plačevati sami poslovalci stanovanjskih hiš, in podobno. Narodna banka je sicer kontrolirala finančno poslovanje, toda le po tehnični in evidenčni plati, ni pa skrbela tudi za izterjavo najemnin in stanarin.

Da pa bo finančno poslovanje hišnih svetov redno, točno in ažurno ter zavarovana zakonitost dela hišnih svetov, je občinski ljudski odbor Koper sprejel odlok, po katerem bo poslej stanovanjski sklad občine Koper nadzoroval zakonitost dela in finančnega poslovanja hišnih svetov. Stanovanjski sklad bo v posebej organizirani službi zbiral podatke in vodil evidenco o stanovanjskih prostorih v družbeni lastnini. Za te prostore bo vodil evidenco tehničnih in finančnih stanja, in sicer ločeno po posameznih objektih. Vodil bo evidenco o pobiranju in delitvi stanarine, skrbel za redno pobiranje stanarine, nadzoroval vzdrževanje stanovanjskih hiš ter dodatne investicije. Po drugem odstavku 72. člena zakona o stanovanjskih razmerjih bo opravljala inspekcijsko službo nad zakonitostjo dela hišnih svetov ter predlagala stanovanjskemu organu ObLO, naj zadrži izvršitev sklepa hišnega sveta, ki bi bil v nasprotju z veljavnimi predpisi.

Zaradi razdrobljenosti poslovanja in pristojnosti pa tudi ni bilo prave evidence o poslovnih prostorih, niti pregleda nad finančnim stanjem, kar je med drugim povzročilo neredno plačevanje najemnin. Po sklepu občinskega ljudskega odbora se je stanovanjski sklad lotil evidentiranja poslovnih prostorov ter izterjave neodvedenih najemnin. Do konca lanskega novembra je stanovanjski sklad izterjal okrog 20 milijonov zaostale najemnine, proti neplačnikom sprožil postopek ter slednjič uredil popolno evidenco vseh poslovnih prostorov v Kopru. Na seji 24. decembra 1962 pa je slednjič občinski ljudski odbor s posebnim odlokom določil stanovanjskemu skladu pristojnost, da bo poslej oddajal v najem poslovne prostore v stanovanjskih hišah, pri katerih je stanodajalec koprski občina. Za te prostore ima stanovanjski sklad pravico najemodajalca v skladu z določbami zakona o poslovnih stavbah in prostorih.

OB ZADNEM VREMENSKEM SALTU MORTALE NA SLOVENSKI OBALI

Skozi burjo in sneg iz Kopra v Piran

Kdor se vsak dan vozi z avtobusom v službo, mi bo gotovo rad pritegnil, da ni takšno potovanje niti zanimivo niti poučno niti prijetno, marveč da je to kratkoročno — usoda.

V soboto popoldne sem se dlje časa zadržal v službi, da bi lahko v miru opravil tiste stvari, ki jih spričlo vsakdanjega diranja večkrat ne utegnem. Okrog sedmih zvečer sem jo mahnil na avtobusno postajo. Okrog voglov je zavijala burja in — snežilo je. V Kopru je naletalav prsi!

V avtobusni čakalnici se je gnetel kup prezebljenih ljudi. Vsi imajo odvihane vratnike inroke globoko potisnjene v žepe. Se tisti, ki kadijo, stiskajo roke v žepih. Kadar kdo vstopi, pritava skupaj z njim nekaj snežink, noge pa oplazi mrzel piš. Ljudje kričijo na tiste, ki »imajo rep«, in se živahno pogovarjajo. Od časa do časa se kdo ozre proti Triglavu, češ, kdaj zlomka pa se bo primajal kakšen

avtobus. Vozni red, ki visi na steni, je danes formalnost. Nekateri nadlegujejo prometnika Pjera, ki drži z eno roko telefonsko slušalko, z drugo navija številčnico, z očmi pa gleda proti hotelu Triglav. Snežni metej in nenadna zmrazel je vse postavila na glavo. O tem nekdo zraven mene nekomu pripoveduje. Pripoveduje tako glasno, da bi ga tudi drugi slišali.

»Med Divačo in Črnim kalom stoji vsaj tristo avtomobilov. Ne morejo ne naprej ne nazaj. Nekdo je zapeljal svojo kračo v kamnolom, je podložil s kamni in se peš odpravil domov v Koper. Zagrebški avtobus, ki bi moral biti sinoči ob devetih zvečer v Kopru, je prišel v Piran šele ob petih zjutraj. Sprevoznik mi je rekel, da so od Črnega kala do Kopra rabili devet ur...«

Ceravno se mi zdi, da možakar pretirava, mu ljudje vendarle verjamejo.

Mahoma prinese nekdo v čakalnico imenitno novico: V Piran bo odpeljala ladja. Nastane hrup. Ljudje pobirajo svojo prtljago, se gnetejo k vratom in naskočijo ladjo.

»Bomo potovali?« vprašajo nekaj prezebljenih in od mraza narsenih mornarjev, ki na premcu zvijajo vrvi.

»Se vam blede?« se oglasi eden izmed njih. »Da bi ob takem vremenu navigali? Se prsta ni videti pred nosom! Vse stoji, mi naj bi pa potovali...?«

Prepihani in poparjeni se vrnejo v čakalnico. Kadimo, ugibamo, se jezimo, smejemo in gledamo skozi steklena vrata. Sneži. Piha. Mimo cestnih luči nosi burja snope snežink. Zdajci prihrumi mimo Taverne Mercedes.

»Tale bol Tale!«

Skočimo na plano. Se preden se avtobus ustavi, mu nekdo odpre vrata in skoči v vozilo. Za njim drugi, tretji, četrti... Ko že sedimo, se le nekdo spomni in vpraša osuplega sprevoznika:

»Kam pa pravzaprav pelje tale avtobus?«

»Nikamor. Tukaj bo ostal!«

»Kaj vraga pa bo počel tukaj? Ste ga pripeljali za spomin?«

Godrnjaje se skobacamo skozi vrata. Snega je toliko, da je že vse belo. Nikjer ni videti niti ene same asfaltne zaplate.

Naposled je pride pravi avtobus. V naskoku ga obkolimo. Tisti, ki prvi zgrabi kljuko, jo skoraj izpuli iz vrat. V vozilo me potisne strašanski pritisk od zadaj.

TAKO BI MORALO BITI POVŠOD, NE SAMO V MLEČNIH RESTAVRACIJAH V ILIRSKI BISTRICI

Mnogo lepega in dobrega tudi vnaprej!

Pred leti smo žene veselo pozdravile odprto mlečne restavracije v Ilirski Bistrici, saj smo končno tudi me dobile svoj koticček, kjer se lahko ob nedeljah ustavimo z otroki. Danes imamo pri nas že tri mlečne restavracije, ki jih je vse ustanovilo podjetje Zadruga in vseh smo lahko le ve-sele.

Vedno znova sem presenečena nad kadrom, ki je zaposlen v teh restavracijah, in se sprašujem: ali je direktor s svojim personalom tako dober psiholog, ali je tako dober pedagog, da zna slehernega preizkušiti iz navadnega uslužbenca v prijetnega tovariša v lokalni? Zakaj to ne uspe drugim gostinskim vodstvom pri nas?

V restavracijah so zaposlene v glavnem poročene žene in nekaj mladih ljudi. Vse imajo izredno lep odnos do gostov. Kadarkoli prideš v lokal, te sprejmejo s priskrbenim pozdravom in vedrim, prijetnim nasmehom. Iz vsega obnašanja veje nek značilen notranji pristop k stranki; ta ti daje občutek, da ti streže dobra znanca, ki ti s tem hoče narediti

prijetno uslugo. Zakaj ni tega v nobenem gostinskem obratu? Povsod nastik le na togi obraz in stereotipno vprašanje: »Želite, prosim?«

Ali naj vam povem nekaj konkretnih primerov, ki dokazujejo razliko v odnosu do gostov? Kar preberite!

Rada me boli glava, in ko sem nekot tu naročila dvojno kavo, je tovarišica iz mojega obnašanja razumela, da gre za

glavobol. Takoj me je vprašala: »Vas boli glava? Bi popili aspirin?« Ko sem povedala, da sem ga že: pa me rekla: »Ali bi poskušali limono v črni kavi? Nekaterim to zelo pomaga proti glavobolu.« Na to sem pristala, kava z limono je pomagala, a limona ni bila vrčunana. To je bila usluga gostu.

Drugič sem pila le mleko. Tovarišica vpraša, zakaj se mi je zamerila kava. Povedala sem, da me boli želodec in zopet: »Bi mogoče poskušali ma-

POMEMBNA SPREMEMBA V USTROJU POMORSKO-UPRAVNE SLUŽBE

V Kopru poslej sedež luške kapitanije

V Izoli in Piranu pa sta izpostavi, ki poslujeta po navodilih pristaniške kapitanije

S temeljnimi zakonom o službi za varnost plovbe (Uradni list FLRJ, št. 30 z dne 25. 7. 1962), ki velja od 1. januarja 1963, so v notranjem ustroju pomorsko-upravne službe nastale pomembnejše spremembe.

Do 31. decembra 1962 je bila pri nas najvišja pomorsko-upravna organizacijska enota Uprava pomorstva in rečnege prometa, ki je imela v rečnega prometa v Beogradu, ki je bila del Sekretariata zveznega izvršnega sveta za promet in zveze. Ta uprava je bila nadrejena trem upravam, t. j. Upravi pomorske oblasti severnega Jadrana na Reki, srednjega Jadrana na Kotoru, Upravi pomorske oblasti južnega Jadrana na Kotoru. Uprave so se neposredno ali prek luških kapitanij in luških izpostav brigale

za varnost pomorskega prometa in plovbe na morju, za red v lukah in na ladjah ter za zaščito ljudskih življenj na morju. Nadzorstvo nad svetilnicami in svetilničarji so opravljale uprave pomorskih oblasti, vsaka na svojem področju. Servis za varnost plovbe v Splitu, ki je bil teritorialna organizacijska enota Uprave pomorstva in rečnege prometa, ni imel upravne naloge, niti nadzorstva nad svetilnicami in svetilničarji, temveč je opravljal zgolj tehnična dela po naročilu uprav pomorskih oblasti.

Pomorsko-upravna služba na Koprskem je do konca 1962 bila v pristojnosti Uprave pomorske oblasti severnega Jadrana na Reki. V našem

obalnem pasu (področje od državne meje v Sentjernejem zalivu do sredine ustja reke Dragonje) poslujejo trije luški uradi, v Kopru, Izoli in Piranu. V Piranu je do konca 1962 poslovala luška kapitanija, v Izoli in v Kopru pa luški izpostavi.

S temeljnimi zakonom o varnosti plovbe so ukinjene uprave pomorskih oblasti in s tem je tudi ugasnila kraljeva pristojnost Uprave pomorske oblasti severnega Jadrana, ki je bila razširjena na področje obale in obalnega morja, ki pripada k področju, na katerega je bila z odlokom Zveznega izvršnega sveta z dne 7. 10. 1954 (Ur. l. FLRJ št. 43-1954) razširjena civilna uprava FLRJ.

Od 1. januarja dalje opravljajo upravne zadeve službe za varnost plovbe: v federaciji — zvezni upravni organ, ki je pristojen za varnost plovbe, in ljudski republiki — republiški organ, ki je pristojen za varnost plovbe, ter luške kapitanije na morju oziroma pristaniške kapitanije na notranjih plovnih poteh kot njegovi teritorialni organi.

V skladu z določili temeljnega zakona o službi za varnost plovbe je izvršni svet LS LRS določil Koper za sedež kapitanije z izpostavama v Piranu in Izoli.

Po novem zakonu služba za varnost plovbe na morju in notranjih plovnih poteh (reke, jezera in prekopih) obsega upravne zadeve ter tehnične in druge strokovne naloge, določene s tem zakonom in na njegovih podlagi izdanimi predpisi, s katerimi se zagotavlja varnost plovbe po obalnem morju in po notranjih plovnih poteh naše države. Upravne zadeve službe za varnost plovbe obsegajo zlasti izvrševanje zakonov in drugih predpisov, nadzorstvo nad varnostjo plovbe in sposobnost ladij in drugih plovil v lukah in pristaniščih (na rekah, jezerih, urejanje prihoda tujih ladij in drugih plovil na notranje plovnice poti ter vodstvo določenih evidenc in izdajanje predpisanih listin. S tehničnimi in drugimi strokovnimi nalogami službe za varnost plovbe so mišljene po tem zakonu zlasti naloge, ki se tičejo vzdrževanja plovnih poti, vzdrževanja varnostne plovbe po njih, vzdrževanja obalnih radijskih postaj, ki so namenjene za varnost plovbe in varstvo človeških življenj na morju in notranjih plovnih poteh, preizkušnja konstrukcije trupa in pogonske naprave na ladjah in drugih plovnih ter preizkušnja reševalnih navigacijskih sredstev, reševalnih sredstev, sredstev za preprečevanje in gašenje požara ter druge opreme na ladjah in drugih plovnih. Upravne zadeve službe za varnost plovbe opravljajo upravni organi, tehnične in druge strokovne naloge pa določeni samostojni zavodi.

Zvezni upravni organ, ki je pristojen za varnost plovbe, izdaja predpise s področja varnosti plovbe, in pripravlja osnutke za predpise s tega področja, ki jih izdajajo drugi zvezni državni organi; skrbi za izvrševanje predpisov s področja varnosti plovbe in nadzoruje njihovo izvajanje; skrbi za pravilno delovanje in napredek službe za varnost plovbe; vzdržuje zveze s ustreznimi organi, zavodi in organizacijami drugih držav ter z mednarodnimi organizacijami in skrbi za izvajanje mednarodnih konvencij in pogojev s področja varnosti plovbe; dovoljuje tujim plovilom, da smejo vplui v vode notranjih plovnih poti; potrjuje imena in določa oznake in pozitivne znake ladjam in drugim plovilom; opravlja druge upravne zadeve, ki so po posebnih predpisih v njegovi pristojnosti. Druge upravne zadeve službe za varnost plovbe so v pristojnosti ljudske republike. Vse upravne zadeve službe za varnost plovbe iz pristojnosti ljudske republike opravlja kapitanija, če niso posamezne od njih po predpisih ljudske republike v pristojnosti republiškega upravnega organa. Pod vseh dev opravlja kapitanija tudi tehnične in druge strokovne naloge. Izpostava kapitanije opravlja posamezne upravne zadeve iz pristojnosti kapitanije.

Zavodi za vzdrževanje plovnih poti imajo naloge, da vzdržujejo plovnice poti na obalnem morju ter na plovnih rekah, jezerih in prekopih, in da vzdržujejo objekte za varnost plovbe po njih (svetilniki, signalne postaje, luči, balizirna znamenja, preizkušnja šča na plovnih poti in druge) v takem stanju, da je zagotovljena varnost plovbe. Ti zavodi opravljajo tudi vse naloge radijske službe, namenjene za varnost plovbe in varstvo človeških življenj na morju in na notranjih plovnih poteh.

Jugoslovanski ladijski register preizkuša področje službe za varnost plovbe konstrukcije trupa in pogonske naprave pri ladjah in drugih plovnih ter brezhibnost njihovih navigacijskih sredstev, luči in znamenj, reševalnih sredstev, sredstev za preprečevanje in gašenje požara in druge opreme, ter meri prostornino ladij in drugih plovil.

Pomembna novost v novem zakonu je tudi ta, da na objektih za varnost plovbe v lukah in pristaniščih (svetilniki, luške in pristaniške luči in oznake), ki so jih uporabljale dosedanje uprave pomorskih oblasti oziroma republiški organi, pristojni upravni organi pridobijo pravico uporabe gospodarske organizacije, zavod ali državni organ, ki gospodarsko izkorišča luko oz. pristanišče, v katerem so taki objekti.

Po novem zakonu je na čelu luške kapitanije luški kapitan, pristaniški kapitanijo pa vodi pristaniški kapitan. Izpostavo kapitanije vodi še izpostava po navodilih luškega oziroma pristaniškega kapitana. Inspekcijske zadeve službe za varnost plovbe iz pristojnosti kapitanije opravljajo neposredno njeni uslužbeni, ki jih določi republiški, za varnost plovbe pristojni upravni organ (inspektorji za varnost plovbe). Republiški upravni organi, ki je pristojen za varnost plovbe, lahko delajo za inspekcijske zadeve službe za varnost plovbe tudi posamezne strokovnjake, ki niso v lovnem razmerju pri upravnih za varnost plovbe pristojnih organih, in sicer za izvršitev posamezne inspekcijske zadeve ali pa za nedoloten čas. Fravice in dolžnosti inspektorja za varnost plovbe imajo tudi uslužbeni zveznega oziroma republiškega za varnost plovbe pristojnega upravnega organa, če so določeni, da opravijo posamezno inspekcijsko zadevo iz pristojnosti republiškega za varnost plovbe pristojnega upravnega organa oziroma iz pristojnosti kapitanije.

Republiški za varnost plovbe pristojni upravni organ je v naši republiki Sekretariat za promet pri Izvršnem svetu v Ljubljani.

Stojan B. Plesničar

GORANKA je odplula s tovorom iz Trsta na Reko, kamor prispe 19. januarja in po manipulaciji s tovorom nadaljuje plovbo v Sibenik

TRBOVLJE je 11. januarja odplula v Catano, Benetke, Trst in na Reko, kjer manipulira s tovorom

KOROTAN je 12. januarja priplula iz Hong Konga na Japonsko

BELA KRAJINA je 8. januarja odplula iz Bale Comeau v Kanadi za Jugoslavijo in prispe v domovino 21. januarja

BIRAC je 11. januarja priplula v Zdanov, kjer manipulira s tovorom

DUBROVNIK je 12. januarja odplula iz Plot v Far East

GORENJSKA je 17. januarja priplula iz Aleksandrije na Reko

LJUBLJANA je 12. januarja odplula iz Plot za Tuapse

MARTIN KRPAN je v Aqabi, kjer manipulira s tovorom

PIRAN je 14. januarja odplula iz Savone v ZDA

POHORJE je na poti iz severne Evrope v domovino in prispe 19. januarja v Jadransko morje

ROG je 15. januarja priplula v Rotterdam, kjer manipulira s tovorom

USPEHI PODJETNIH OBČANOV V KRAJEVNI SKUPNOSTI RENČE

IZ malega raste veliko

Krajevna skupnost v Renčah pri Gorici je pred dobrima dvema letoma uredila v starem in zapuščenem mlinu majhen obrat za proizvodnjo pralnih pripomočkov in raznih čistil. Že lani so dosegli s 15 zaposlenimi delavci približno 45 milijonov bruto proizvodnje, da letos pa so povečali svojo obveznost na 95 milijonov dinarjev. Iz

starega mlina so se preselili v prostore nekdanje osemenjevalnice in jih preuredili. Prostore jim je odstopila kmetijska zadruga. Letos bodo začeli izdelovati iz odpadnega materiala mlinске usnarne in goriske klavnice tudi kožni in kostni klej ter kostno moko za potrebe mizarske in usnjarske industrije.

pt

Jadrana

naročite tudi svojcem in prijateljem v tujini!

SUBJEKTIVNE SILE NA POSTOJSKEM Z ZDRUŽENIMI MOČMI

uresničujemo načrte za razvoj kmetijstva

V postojnski komuni poslej le dve kmetijski organizaciji: kmetijska zadruga in perutninarska farma »Kras« v Neverkah

V postojnski komuni postopoma, a vztrajno rešujejo z bivšim kombinatom zavoženo gospodarsko stanje v kmetijstvu. Po temeljitim preudarku so poverili celotno organizacijo družbenega sektorja kmetijstva kmetijski zadrugi — s tem, da ta prevzame odgovornost za razvoj kmetijstva na področju celotne občine, izvzemši perutninarsko farmo »Kras« v Neverkah, ki naj se razvija po svoji poti kot samostojna gospodarska organizacija. Zamišlja se zdaj postopoma ureditve in tako sta bili z novim letom priključeni h kmetijski zadrugi Postojna še kmetijska zadruga Pivka in pa postojnska tovarna mesnih izdelkov. S tem je kmetijska zadruga dobila dokončno organizacijsko obliko in se je njen gospodarski potencial povznesel na letno ustvarjanje nad milijardo in pol družbenega bruto produkta. Hkrati pa bo s tem na Postojnskem omogočeno izvajanje enotne proizvodne politike na podlagi najnaprednejših znanstvenih dosežkov na področju kmetijstva, pri čemer zadruga tesno sodeluje z ustreznimi institucijami.

V skladu z naravnimi pogoji je zadruga orientirana predvsem na živinorejo in pridelovanje zanj potrebnih krmnih rastlin ter na sadjarstvo in pridelovanje kvalitetnega krompirja. Z obratom za predelavo mesa bo zadruga dosegla rentabilnejše izkoriščanje svoje nad tri tisoč glave goveje črede, vendar pa je prisiljena že zdaj misliti na novo klavnico oziroma temeljito rekonstrukcijo dosežanj, ki že zdaleč ne ustreza več povečanim potrebam in zahtevam časa.

Poročali smo že o novi ambulanti lesne industrije »Javor« v Postojni; na sliki si ogledate dva njena detajla iz notranje ureditve

V SKLADU S SPLOŠNO JUGOSLOVANSKO POLITIKO TUDI V POSTOJNI

večja usmerjenost na razvoj turizma

Čeprav je Postojna svetovno znano turistično središče, je vendarle vseskozi bila le prehodni kraj za turiste, zanimiv zanje samo zaradi slavne podzemeljske krasote v svojih jamah in se kaj več kot za ogled teh lepot niso zaustavljali v mestu in okolici. Ob splošni jugoslovanski usmerjenosti na razvoj turizma v naši državi pa zdaj tudi Postojnčani ugotavljajo, da v preteklosti sami niso kaj prida storili, da bi Postojna turistom lahko nudila še kaj več kot samo ogled jam. Bilo je sicer nekaj poskusov, da bi uredili vsaj vprašanje nočiš — kar spominimo se, koliko let se že vlečejo priprave za zgraditev novega hotela in z njim regulacija mestnega središča, kar pa bo uresničeno šele letos oziroma prihodnje leto — bilo pa je v vsem tem precej nenačrtovitosti, individualističnih teženj in primitivnega reševanja brez sodelovanja

NIČ VEČ PREPIROV

V postojnski občini poslej ne bo več prepirov okrog priznanja za sodelovanje v NOB, kar posamezni udeleženci potrebujejo za ureditev svoje pokojninske osnove. Uvedli so namreč posrečeno prakso, da na javnih tribunah obravnavajo posamezne primere in ob sodelovanju vseh občanov neke vasi ali zaselka pravilno in javno zadovoljujejo (ali pa tudi ne v neupravičenih primerih) zahteve svojih bivših borcev. Konec je torej z nagovorjenimi pričami, pristranskimi zakulisnimi izjavami in podobnimi lahkimi priznanji te dobe.

Pred nedavnim so imeli takšen množični sestanek v tej zvezi vaščani znanega parti-zanskega naselja Juršče nad Pivko, kjer so v splošno zadovoljstvo (razen izjeme, ki je zapustila vaški zbor) pravilno rešili in odložili vse sporne probleme v zvezi s priznanjem parti-zanskega staža.

Posnemanja vredno, brez dvoma!

S SEJE OBČINSKEGA KOMITEJA ZK POSTOJNA

Pomoč subjektivnih sil

Prejšnji teden v četrtek (10. januarja) so člani občinskega komiteja ZK v Postojni na svojem plenumu govorili o položaju v komuni v zvezi z razpravami o občinskem statutu, o statutih gospodarskih organizacij in seveda o zvezi in republiški ustavi. Ugotovili so, da je v teh razpravah sodelovala velika večina vseh občanov v postojnski komuni in da so ti prispevali tudi precej pri-pomb in predlogov k osnutkom.

Komite je na seji zadolžil posamezne svoje člane za organizacijo aktivov komunistov v zdravstvu, šolstvu in krajevnih skupnostih, da bi preko njih podrobneje

analizirali stanje v teh družbenih vejah in jim pomagali prebroditi najhujše težave.

POSTOJNA : FORLI
Občinski odbor Socialistične zveze v Postojni vzdržuje že tradicionalne stike s pokrajinsko zvezo italijanskih socialistov v Forliju. Te dni so prejeli v Postojni iz Forlija pismo, v katerem želijo italijanski tovariši svojim postojnskimi prijateljem vse dobro in mnogo uspehov v novem letu. Hkrati so obljubili, da bodo spomladan po končani predvolilni kampanji in državnozbornih volitvah obiskali Postojno.

S priključitvijo pivške zadruge se je občutno povečalo tudi gozdno področje, s katerim zdaj upravlja kmetijska zadruga Postojna. Ta je gozdarski oddelk ohranila v Pivki oziroma tja prenesla vse gozdarske posle, ker je tako bliže svojemu gozdnemu fondu.

Ob reševanju vseh omenjenih upravno organizacijskih sprememb pa zadruga ne pozablja na izvajanje svoje začrtane politike v razvijanju družbenega sektorja kmetijstva z novimi arondacijami.

Razprave o predosnutku statuta postojnske občine gredo h kraju. Člani političnega aktiva, ki so bili zadolženi za posamezne krajevne odbore SZDL, vasi ali delovne kolektive, so opravili svojo dolžnost bolj ali manj zadovoljivo. Tako je bilo tudi z razpravo o predosnutku zveze in republiške ustave. Osnovna naloga je bila torej opravljena. Vendar občani to ali ono vprašanje še vedno živo obravnavajo. To pomeni, da so vzeli stvar resno. Dobro je bilo povsod, žal pa je bilo najslabše v mestu Postojni. O novi ustavi sta bili dve predavanji, in sicer predavanje dr. Josipa Globevnika in dr. Jožeta Potrča. Udeležba je bila pičla. Kje so bili člani ZK, čla-

stinsko turističnih objektov in za razvoj turizma nasploh. Seveda bi bilo treba k temu delu pritegniti predvsem tudi domače turistično olepševalno društvo, ki je tudi sicer pokazalo v minulem obdobju visoko aktivnost in doseglo v svojem delu nekaj odličnih uspehov.

Turistično društvo Postojna je najmočnejše na področju bivšega koprškega okraja, če izvzamemo združeno TD Piran-Portorož (ki ima 380 članov nasproti 337 v TD Postojna). Vendar pa ima postojnsko društvo razen 337 fizičnih članov še 29 juridičnih, ki jih predstavljajo podjetja, zavodi in ustanove. Od srede preteklega leta imajo tudi svoj urad z menjalnico, ki je v manj kot pol leta zamenjala za nad 25 milijonov din deviznih sredstev. Urad je posredoval tudi zasebne sobe, prirejal izlete, organiziral kulturne prireditve in sploh aktivno posegel v

USTAVITE SE Z NAMI V GOSTILNI »PRI KATRCI« V POSTOJNI

V 45 letih dela vsega 6 dni dopusta

Kdor malo pobliže pozna Postojno ali pa ima opravka s šoferji težkih kamionov in drugimi vozniki, ki čisto potujejo skozi to naše turistično mesto, ta je gotovo že slišal za gostilno »Pri Katrci«. Brez kakšnega vidnega napisa ali opozorila stoji prijazna, na pol kmečka hiša prav ob odcep ceste proti Reki na spodnjem koncu mesta. Kljub takšni inkognitosti pa je gostilna po navadi vedno polna. Posebno je zasedena ob času dopoldanske malice, za kosilo opoldne in zvečer, ko človek po dobri večerji rad posesti ob kozarcu dobrega vinčka.

Znana pa ni ta gostilna toliko po dobri pijači, se pravi po vinu, ki je vedno najboljše, kar ga rodijo istrske trte, pač pa po svoji izvrstni domači kuhinji, ki jo ves čas vse od leta 1918 in do danes, ko ima že 65 let, vodi gospodinja Katarina Stegel. Zato torej slovi njene specialitete med šoferji iz vse države in tudi iz tujine, ki s svojimi vozili prevažajo blago in potnike v smeri iz Ljubljane proti Reki, Kopru, Trstu in še dalje čez mejo in obratno, ker ti morajo pri svojem napornem delu potrebujejo in cenijo dobro jedočo, medtem ko se morajo iz razumljivih razlogov ogibati alkoholnih pijač. In ker po starem in lepem slovenskem pregovoru drži, da dober glas seže v deveto vas, se »Pri Katrci« ustavlja vsak dan več gostov. Za vsakega je vedno razen odlične (in obilne) jedade vedno tudi prijazna beseda in topel nasmeš. In kar je glavno: cene so v tej gostilni menda izjemoma res še vedno na nivoju decembrskih pred več kot letom dni, kar bi komaj lahko veljalo še za katero drugo gostilno, da ne govorimo

o večjih gostinskih obratih. Tako v Postojni kot povsod drugod ob široki cesti, ki pelje iz Kopra, Trsta in Reke proti Ljubljani.

Posebno skrb posveča Katrica svojim abonentom iz sosednega avtoprevozniškega podjetja in še prometnim miličnikom. Nekatere pozna že dolga leta. Bila jim je prava krušna mati, saj jih je od malih vajenčkov spravila do krepkih možakov, ki močni in zdravi z lahkoto opravljajo svoje težko delo v mehanični delavnici. K njej hodijo tudi livarji, pri njej se ustavljajo kmetje in gozdarji, radi pridejo domačini in tudi bivši Postojnčani, ki jih je družbeni razvoj potegnil drugam. Abonent, ki se jim začenja počasi poznati dobra kuhinja, se večkrat pogajajo med seboj in zamenjujejo krožnike s tistimi, ki jim še ni leglo preveč sala na kosti.

Kje leži skrivnost takšnega uspeha? Prvič, pravi Katrica (naj še mi tako rečemo), da noče nobenega posebnega za-

mi, vključevanjem novih površin v kmetijsko proizvodnjo in v nenehnem širjenju kooperativnih odnosov s privatnimi kmetijskimi proizvajalci, ki vsak dan bolj uvidevajo prednosti tega sodelovanja z zadrugo.

Vsekakor pa ostane dejstvo, da naloge, ki zdaj čakajo postojnsko kmetijsko zadrugo in njen delovni kolektiv, niso ne majhne in ne lahke, in treba bo za njihovo izpolnitev napeti vse sile. (r)

RAZPRAVE O OSNUTKU OBČINSKEGA STATUTA V POSTOJSKI KOMUNI

Sama teorija občanov ne zanima preveč

Nekdo je predlagal, da bi bilo potrebno povedati kaj več o kulturi in prosveti, zlasti bi bilo treba opredeliti vlogo kulture in prosvete v komuni. Sedanja formulacija je preveč deklarativna. Predlagali so tudi, naj bi bile dolžnosti odbornikov bolj določno formulirane, ne samo ob primerih zasedanja občinske skupščine, marveč tudi s stališča odnosov do volivcev in kako zagotoviti, da bi opravljal odbornik svojo dolžnost bolje kakor sedaj. Za to bodo morali poskrbeti tudi volivci sami, pa tudi člani SZDL.

Glede stanovanjskih razmer so predlagali, naj bi poskrbeli tudi za stanje starejših stavb, saj bi bilo mogoče usposobiti stanovanja tudi z manjšimi sredstvi in manjšimi popravili. Na ta način bi bilo mogoče prihraniti precej izdatkov iz stanovanjskega fonda.

Precej je bilo govora tudi o tem, kako lahko občani uveljavljajo svoje zakonite pravice. Iz tega je razvidno, da imajo občani še vedno mnogo neljubihih pa tudi nepotrebnih potov, kadar hočejo uveljaviti svoje zakonite pravice. Statut postojnske komune predvideva nujne pravne pomoči občanom in bržkone bo to že v bližnji prihodnosti urejeno. Med razpravo se je izluščila ugotovitev, da bodo morali posvetiti statutu svoje krajevne skupnosti veliko pozornosti, saj bodo imeli veliko drobnih krajevnih problemov, ki jih občinski statut ne more zajeti. Morda je bilo pri tem res neko-

Minuli teden je zima tudi Postojno zasula s snegom. Slika kaže, kako je v petek gosto padajoči sneg zavil v svojo kopreno vse mesto

likanj preveč formalnih vprašanj, vendar drži, da pri naših občanih marsikdaj naglo preidemo od formalnega vprašanja na vsebinsko stran naših družbenih problemov, kar največkrat zavisi od tistega, ki razpravo vodi ali usmerja. Zaradi tega je treba ob pogostih formalnih vprašanjih razpravo usmerjati tako, da formalno plat tudi vsebinsko razložimo. -c

MALA KRONIKA

V Postojni so se poročili: Antonija Debevc, delavka iz Zagona in Jožef Požar, delavec iz Bukovja; Sidorija Lanjšček, delavka iz Hrašč in Alojz Tkalec, delavec iz Melincev.

V postojnski porodnišnici so rodile: Majda Štefin iz Vipave — dečka, Hedviga Mrak iz Cepovana — deklco, Mirka Zrnce iz Gor. Vrem. — deklco, Marija Cargo iz Anovoga — dečka, Marija Bak iz Krepelj — deklco, Ivana Crv iz Dol. Zemona — dečka, Ivana Joksimović iz Pivke — deklco, Valerija Zmitek iz Postojne — dečka, Laura Kolander iz Mirna — deklco, Teodora Kravos iz Malih Zabaj — deklco, Marija Ristič iz Postojne — dečka, Marija Koruza iz Vipave — deklco, Marija Kete iz Dolenj — dečka, Cvetka Pintar iz Pod-sabotina — dečka, Silva Jerman iz Skoflj — deklco, Marija Hrvat in iz Ilirske Bistrice — deklco, Marija Peršolja iz Smartnega — dečka, Al-bina Stopar iz Postojne — dečka, Než-ka Bambič iz Cerklje — deklco, Sonja Benko iz Brj — dečka, Julijana Zalar iz Pirman — deklco, Mari-ja Gruden iz Smihela — deklco, Ma-rija Valenčič iz Ilirske Bistrice — dečka, Veronika Meden iz Osredka — deklco, Gabrijela Ušaj iz Vitovelj — deklco, Ema Briz iz Potoč — deklco, Julijana Jecić iz Dolenj — dečka.

POSTOJSKI ŠOFERJI IN AVTOMEHANIKI SO ZBOROVALI

Priznanje najzaslužnejšim članom

Te dni je bil v dvorani hotela Javornik v Postojni občni zbor članov podružnice Zveze šoferjev in mehanikov. Organizacija je bila v preteklem letu precej aktiv-

na. Na 7 odborovih sejah so obravnavali največ vprašanja strokovne vzgoje in varnosti prometa. Lepo so pripravili praznovanje stanovskega praznika 13. ju-

lija in aktivno sodelovali v akciji »meseca varnosti prometa«. Tedaj je bilo opaziti med člani pre-malo povezanosti. Predavanj in predvajanj filmov o sodobnem prometu se je udeležilo le malo članov podružnice. Pohvaliti pa je treba prizadevanje organizaci-je za strokovni dvig kadra in za skrb o prometni varnosti. Od leta 1959 sem je podružnica priredila 10 tečajev, na katerih si je pridobilo 285 članov potrebne kvalifikacije: 195 članov je opravilo izpit za kvalifikacijo, 79 za visoko kvalifikacijo, 11 članov pa je opravi-lo izpite za visoko kvalifikaci-jo avtomehaničkov. V minulem letu so pripravili za šoferje dva tečaja. Uspešno ju je zaključilo 40 članov.

Razprava se je dotaknila tudi stanja cest. Ugotovili so, da je slabem stanju cest največ krivi-va preobremenitev, saj znaša name-sto predvidenih 800 ton v osmih urah kar 10.300 ton. Nekaj je kri-vo tudi dejstvo, da so restavracijska dela izvedena z nekvallitetnim gradivom. V letošnjem letu predvidevajo večja popravila na odseku cest Planina—Postoj-na (ovinki), Ilirska Bistrica—Podgrad, Sežana—Dutovlje—Sta-njel—Nova Gorica.

Ko je bilo govora o varnosti prometa v letu 1962, so morali ugotoviti, da je bilo v primerjavi z letom 1961 več nesreč. 57 odstotkov več je bilo smrtnih žrtev in 16 % več poškodovanih ljudi. 55 odstotkov nesreč je terjalo ne-upoštevanje prometnih predpisov, vinjenost in nepazljivost, 40 % nesreč pa je šlo na rovaš objek-tivnih vzrokov.

Ob koncu občnega zbora so po-delili najzaslužnejšim članom 6 srebrnih in 2 zlati znački, ki sta ju prejela avtomehanika Anton Šuka in Alojz Zalar. Za požrtvo-valno delo pri organizaciji strokovne vzgoje šoferskega kadra je šef prometnega oddelka ONZ Koper podelil Silvu Bratovžu denar-no nagrado v znesku 10.000 di-narjev. Bo

PO RAZPRAVAH O USTAVI

PRECEJ NAD POLOVICO

Po dokončanih podatkih, ki jih je zbral občinski odbor SZDL v Postojni, je v razpravah o osnutkih zveze in republiške ustave v postojnski komuni doslej sodelovalo 4.810 občanov ali 60 odstotkov vseh članov SZDL v občini.

Katarina Stegel-Katrica iz Postojne pri svojih loncih in skledah

NEKAJ ŠOLSKIH PROBLEMŮ V KOPRSKI KOMUNI

Polovica občinskega proračuna za družbeni sklad za šolstvo

Po mnenju načelnika za družbene službe koprškega občinskega ljudskega odbora je reforma osnovnega šolstva povzročila poleg koristi tudi vrsto težav, ki jih še ni uspelo premestiti. Med glavnimi težavami je pomanjkanje kadra, in to je tudi vzrok slabim učnim uspehom. Na 25 osnovnih šolah, oziroma na 10 popolnih osemletkah koprške občine je sistemiziranih 61 delovnih mest za predmetne učitelje ali profesorje, dejansko pa je teh mest zasledenih le 30. Vsa ostala delovna mesta zasedajo učitelji. V doglednem času ni nobene možnosti za izboljšanje tega stanja, saj štipendira koprška občina le 3 študente na višji pedagoški šoli. Politika štipendiranja bi morala biti zato še posebno skrbno pretehtana in načrtana.

SREDNJE ŠOLE NAJVEČJI ŠOLSKI PROBLEM V KOPRU

Človek bi se kar strinjal z mnenjem koprškega občinskega ljudskega odbora, da je problem srednjih šol v Kopru najakutnejši. Težko pa bi bilo odobravati nekatere izjave odgovornih ljudi v občini, češ da so srednje šole krive, da so tudi osnovne pri krajanu, ali pa tisto »za osnovne šole

bomo skrbeli, srednjim pa bomo dali le toliko, da bodo dihal«. Med drugim so tudi o teh izjavah razpravljali pedagoški delavci na svojem nedavnem sindikalnem obnem zboru in na pedagoške srednjih šol gotovo niso vplivale spodbudno.

Koprski občinski ljudski odbor se je gotovo znešel v težkem položaju, ko je kot okrajno središče dobil v svoje kompetence nekatere srednje šole, toda krivda za to ne zadene pedagogov in dijakov, ki imajo ob teh izjavah težak občutek, da žive na račun nekoga drugega. Se manj pa smo krivi vsi skupaj, da so prostori srednjih šol neustrežni in njihova kapaciteta premajhna in sprasujemo se samo, kaj bi bilo, če ne bi nekdo pred davnimi 700 leti zgradil stavbe, ki jo danes uporabljata učiteljske in gimnazij. Morda bi potem vendarle takrat ob priključitvi znali izkoristiti tistih 200 milijonov, ki so bili zagotovljeni za gradnjo nove gimnazije, pa se merodajni forumi tako dolgo niso zedinili za lokacijo, da je denar propadel.

Vsi se strinjamo, da je problem srednjih šol zelo pereč, toda prav gotovo ga ne gre reševati z izjavami, ki — prav nehoti — označujejo srednje šolstvo kot nepotrebno zlo.

KAJ BO Z VERIFIKACIJO GIMNAZIJE

V letošnjem letu je med koprskimi srednjimi šolami v najtežjem položaju gimnazija, medtem ko se bo vprašanje učiteljskega zaostroilo verjetno prihodnje šolsko leto ob reorganizaciji in pedagoško gimnazijo in pedagoško akademijo.

Kot vemo, se je letos tudi v gimnaziji začela šolska reforma, in sicer je zajela prvi razred. Bolje rečeno, morala bi se začeti, toda za to ni pogojev. Obnem je zakonodajalec predpisal, da samo verifisirane šole lahko izdajo svojim absolventom veljavna spričevala. Verifikacijo pa bodo dobiele tiste šole, ki izpolnjujejo določene pogoje. To se pravi, če jim ustanovitelj zagotavlja potrebna finančna sredstva, če razpolaga z materialnimi pogoji (vsi potrebni prostori, učila, pomagala itd.) in s strokovnim kadrom, tako da lahko zagotovi vsem zahtevam učnega načrta.

Koprška gimnazija ne izpolnjuje nobenega teh pogojev. Materialna sredstva ima samo za osnovno dejavnost, 218 dijakov pa se gnete v 5 učilnicah, od katerih sta dve izredno majhni in so dijaki v njima zloženi kot sardine v škatli. Razen teh učilnic ni nobene proste sobe, tako da ni

misliti na seminarje, krožke, delavnice, laboratorije, kabine in še drugo, kar zahteva učni načrt. Strokovnega kadra tudi ni dovolj, za letošnje drugo polletje celo grozi, da bodo ostali brez profesorja matematike.

Zakon predvideva tudi pogojno verifikacijo za dobo enega ali dveh let in s tem pravno veljavnost šole. Seveda ne bo ob tem novem zakonskem predpisu nastalo samo vprašanje koprške gimnazije, ampak bo to postalo pereče še marsikje. Toda vprašanje je tudi, kako dolgo bodo pogojno verifikacijo šole podaljševali in zato bi kazalo o stvari resno premisliti in ni dovolj, da pustimo šoli samo dihati in bolehati, ampak mora tudi zažeti. Sicer se bo zgodilo, da bodo dobivali absolventi nekakšna privatna spričevala brez pravice javnosti in vpisa v višje šole.

Lanski proračun gimnazije v Kopru je bil okrog 14 milijonov. Komaj je zadostoval za golo dihanje. Zelo realno in skromno so ga letos odmerili — po skupni razpravi v zbornici in s šolskim odborom — na 19 milijonov. Toda na občinskem ljudskem odboru plana sploh niso upoštevali, ampak so po lastni presoji in po vzoru Celja odmerili osebne izdatke po pedagoških urah in materialne stroške po številu dijakov, tako da je znesel proračun 13 milijonov. Torej za cel milijon manj kot lani. In ob tem samo drobna ilustracija: v prvem razredu imajo tehnični pouk, ki ga poučuje strokovnjak honorarno. Toda učni načrt predvideva poleg teorije tudi prakso, gimnazija pa nima ne prostora in ne denarja za opremo delavnice. Tako so zaprosili šolski Center za kovinarsko stroko, da bi posodil svojo delavnico za prakso gimnazijcem. Kovinarji so pristali na 14-dnevno prakso, vendar pa zahtevajo za to za vsakega dijaka 30 tisočakov, kar bi zneslo 1.800.000 dinarjev!

SEVEDA IMA MEDALJA TUDI DRUGO PLAT

Brez dvoma je zagovor občinskega ljudskega odbora razumljiv. Pravijo, da srednje šole v Kopru ne služijo samo potrebam koprške komune, saj je od 944 dijakov le 40% iz domače občine (to ne velja za gimnazijo, kamor hodijo le dijaki obalnih komun). Problem bi bilo treba po njihovi presoji rešiti tako, da bi ustanovitelske pravice in financiranje srednjega šolstva prevzele zainteresirane občine, strokovno šolstvo pa gospodarske organizacije oziroma zbornice.

Res je tudi, da je pritisk dijakov na srednje šole izredno velik in da nekatere srednje šole služijo potrebam celega okraja, včasih tudi več okrajev. Če bo letos sprejet predlog sekretariata za šolstvo LRS — objavili smo ga v prejšnji številki našega časopisa — potem bo občina nekoliko razbremenjena, saj bi ji ostala v celoti od vseh srednjih šol pravzaprav le gimnazija.

POLOVICA OBČ. PRORAČUNA ZA DRUŽBENI SKLAD ZA ŠOLSTVO

Grobi izračun finančnega načrta družbenega sklada za šolstvo je za letošnje leto 415 milijonov dinarjev, kar je polovica celotnega občinskega proračuna. Nihče ne more zanikati, da je to malo denarja, žal pa kljub temu ne zadostuje za potrebe, h katerim moramo pristeti razen tekočih izdat-

kov še visoke investicije oziroma najnujnejša večja in manjša popravila.

Naj jih naštejemo samo nekaj: osnovna šola »Janka Premrla-Vojka« v Kopru ni bila zgrajena po predvidenem načrtu in ima samo učilnice. Z dograditvijo še ostalih prostorov — predvsem teledavnice, pisarne in drvarnice — bi razbremenili ostale prostore, tako da bi šola pridobila 12 oddelkov. Po načrtu Projekta Koper bi veljala ta gradnja brez centralne kurjave okrog 62 milijonov dinarjev. Šoli »Pinka Tomaziča« v Kopru primanjkuje še precej opreme, misli pa bi bilo treba tudi na gradnjo manjše osnovne šole v Semečeli.

Takoj bi bilo treba popraviti osnovne šole v Pradah, Ospu, Truškah, Krkavčah, Koštaboni in Marežigah, sicer bo nastajala večja gospodarska škoda. Predračun za te manjše adaptacije znaša 20 in pol milijona. Za nadzidavo šmarske šole je bilo letos porabljenih 27 milijonov, letos pa bi bilo treba še 15 milijonov. Samo za najnujnejša adaptacijska dela na 700 let stari stavbi v Kopru, kjer domujeta učiteljske in gimnazija, bi bilo treba po grobih izračunih okrog 20 milijonov.

in če bi se še malo ozrli okrog sebe, gotovo to ne bi bilo vse, kar je nujno. Pri tem nismo niti spregovorili o potrebnih stanovanjih za učiteljsvo, ki prav gotovo ne more verjeti pod milim nebom. Že več let čaka na stanovanja 17 učiteljskih družin in 11 samcev. Za adaptacije stanovanj učnega osebja v Kopru bi bilo potrebno najmanj 15 milijonov.

POTREBE KOPRSKEGA ŠOLSTVA

Prav gotovo niso v skladu s finančnimi možnostmi komune. Toda šolstvo mora iti v korak z vsem drugim gospodarskim in političnim razvojem, sicer se bomo znašli v slepi ulici. Z odlaganjem se problem ne manjša, še manj pa rešujejo. Spoprijeti se moramo z njimi pogumno in z odprtimi očmi, zavedajoč se odgovornosti in dolžnosti, ki nam jo nalagata družba in čas, v katerem živimo.

V POVEZAVI S KOPRSKO LJUDSKO UNIVERZO BO ZAŽIVELA TE DNI

šola za sindikalne funkcionarje

V zadnjem času ustanavljajo občinski sindikalni sveti posebne šole za družbeno-ekonomsko vzgojo funkcionarjev sindikalnih podružnic. Ena izmed takšnih šol bo še ta mesec začela delovati v Kopru. Ustanovilo jo bo Občinski sindikalni svet, delovala pa bo v okviru koprške Ljudske univerze.

V tej zvezi nam je na naša vprašanja odgovoril podpredsednik ObSS Koper Vlado Pahor

Zakaj se je pokazala potreba po ustanovitvi posebne sindikalne šole pri Občinskem sindikalnem svetu Koper?

Naš nadaljnji družbeno-ekonomski razvoj postavlja v ospredje čedalje večjo in pomembnejšo vlogo sindikatov in to ne samo na področju upravljanja, gospodarjenja in delitve dohodkov, marveč v celotnem sistemu gospodarskega in družbenega življenja pri nas.

Ni treba posebej poudarjati, da takšen položaj sindikatov terja novo kvaliteto v delu vodilnih kadrov. Zato je smotno in poglob-

ljeno delo na področju ideološke vzgoje prvi pogoj za izboljšanje nadaljnjega razvoja sindikatov.

Znano je, da je bilo doslej posvečeno premalo pozornosti ideološko-političnemu izobraževanju članov sindikalnih organizacij in kadrovanju v sindikalna vodstva in da se vse bolj pojavlja zahteva po formiranju profila takega delovnega človeka, ki bo sposoben odločati o nadaljnjem razvoju sleherne gospodarske organizacije. Zato je Občinski sindikalni svet Koper pred kratkim sklenil ustanoviti v okviru koprške Ljudske univerze posebno šolo za družbeno-ekonomsko izobraževanje sindikalnih funkcionarjev.

Kakšen namen imajo sindikalne šole?

Sindikalne šole so prvenstveno namenjene sindikalnim delavcem, ki že ali pa bodo v prihodnje, prevzeli odgovorne vodstvene naloge v sindikalnih podružnicah. Po mnenju predsedstva Občinskega sindikalnega sveta Koper naj bi to šolo prvenstveno obiskovali

predsedniki in tajniki sindikalnih podružnic, saj bo v prihodnje njihova mandatna doba trajala dve leti.

Namen šole je seznaniti slušatelje s problematiko družbenega upravljanja, gospodarjenja, s sistemom delitve celotnega dohodka, z aktualnimi organizacijskimi, kadrovskimi in socialnimi problemi, z vlogo in metodami dela sindikatov in podobno. Teme predavanj bodo sonele na praktičnih izkušnjah iz najrazličnejših področij naše družbene stvarnosti. Zato je potrebno, da bi vodstva sindikalnih podružnic posvetila kar največ pozornosti izbiri kandidatov, pri čemer naj bi jim pomagali organi delavskega upravljanja ter druge družbene in politične organizacije, kakor tudi vodstva podjetij. Pri izboru slušateljev je treba upoštevati tudi one visokokvalificirane delavce in uslužbence, ki imajo neposreden stik s proizvodnjo in tistimi njenimi problemi, ki živo zanimajo sindikalno organizacijo pri uveljavljanju novih metod dela.

Ali bi lahko opisali organizacijsko shemo šole?

Organizacijsko bo šola delovala v okviru koprške Ljudske univerze, kadrovsko in programsko politiko pa bo usmerjal občinski sindikalni svet s sodelovanjem vodstev nekaterih večjih sindikalnih podružnic v komuni. Pouk bo dvostopenjski in bo predvidoma trajal dve šolski leti. V skladu s predvidenim programom bo obsegal pouk na prvi stopnji 80 učnih ur, in sicer dvakrat tedensko v popoldanskem času.

Trenutno se že zaključujejo priprave za sestavo predavateljskega aktiv, ki ga bodo sestavljali priznani strokovnjaki z najrazličnejših področij gospodarskega in političnega življenja.

Kako daleč so že stekle priprave za koprsko občinsko sindikalno šolo?

Vse sindikalne podružnice so bile že v drugi polovici decembra seznanjene z organiziranjem šole za sindikalne delavce in do 10. januarja se je zbralo 25 slušateljev iz desetih od 18 vabljenih sindikalnih podružnic koprške komune. Pri tem pa je bilo ugotovljeno, da ponekod niso dovolj resno proučili kadrovanje, a upamo, da bodo napake še te dni popravili, saj bo začetek pouka že konec tega meseca.

kulturna kronika

NA GORIŠKEM RAZSTAVA FOTOGRAFIJ SLOVENSKE RENESANSE

Zavod za spomeniško varstvo v Novi Gorici je pripravil razstavo fotografij slovenskih renesančnih del. Zbrali so okrog petdeset fotografskih povečav stvaritev iz 16. in iz 17. stoletja s področja slikarstva, kiparstva in arhitekture. Razstava je zdaj v avli kina Soča v Novi Gorici, od koder jo bodo prenesli pozneje še v Ajdovščino, Tolmin in Idrijo.

SLIKARSKA RAZSTAVA V TRSTU

V galeriji sodobne umetnosti »La Cavana« v Trstu je odprl samostojno slikarsko razstavo slikar Klavdij Palčić. Deset razstavljenih novjših del vzbuja pri občinstvu precej zanimanja in odobravanja. Razstava bo odprta do 22. t. m.

ITALIJANSKI GLEDALIŠČNIKI IZ TRSTA V LJUBLJANI

Ansambel Teatra Stabile della città di Trieste je pred kratkim krstil novo delo Istrana Fulvia Tomizza »Vera Verk«. Delo je doživelo ob praznovanju velik uspeh in te dni so ga tržaški gledališčniki uprizarili tudi v Ljubljani, kamor so odpotovali na povabilo Mestnega ljubljanskega gledališča. To je bilo njihovo prvo gostovanje v Ljubljani in ob tej priložnosti so poželi lep uspeh. Avtor drame »Vera Verk« je po rodu Istran, študiral je v Kopru, Beogradu in Ljubljani, zdaj pa živi in ustvarja v Trstu. Že v svojem prvem pripovednem delu »Materada« je predstavil istrsko pokrajino in njene ljudi. Tudi v drami »Vera Verk« je ostal zvest istrski zemlji. V njej opisuje tri ženske generacije, čas dogajanja je leto 1930, kraj pa sončni in senčni Kras in kraška burja. Eksperimentalno novoteto mladega avtorja je režiral Fulvio Tolusso, glasbo je napisal De Banfield, scenograf je bil Perizi. Vsi so, tako kot avtor, Tržčani. Predstava v Trstu je imela zato poseben poudarek in zven, gostovanje v Ljubljani pa je pomenilo afirmacijo v širšem pomenu, obenem pa razveseljivo kulturno zbliževanje.

ŠTEVILNA GOSTOVANJA SLOVENSKEGA OKTETA

V okviru kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo odpo-tuje konec januarja na gostovanje po Koroškem Slovenski oktet. Dogovori tečejo, da bi gostovali tudi na Dunaju. Verjetno bodo slovenski »pojoči ambasadorji«, kot pravijo Sloveškemu oktetu v tujini, odpotovali v mesecu maju na Japonsko in konec leta v ZDA, Kanado, Venezuelo in Argentino.

SLOVENSKO TRŽAŠKO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Pretekli teden je ansambel Slovenskega gledališča iz Trsta nastopil na naši televiziji s Pirandellovo komedijo »Cepica s kraguljčki«. Za televizijo je priredil »Cepico« Janez Senk, med igralci pa se je posebno odlikoval Rado Nakrst. Te dni pa so tržaški slovenski gledališčniki gostovali na deskah ljubljanskega Mestnega gledališča, kjer so uprizarili Pirandellovo »Patente« in Roussinov komedijo »Kadar se štorjaka zabava«. Obe deli je režiral Adrijan Rustja.

Po vrnitvi v Trst bodo uprizarili dve premieri, in sicer Klavdij »Krog s kredo« in Millerjevo dramo »Smrt trgovskega potnika«, ki jo bo režiral kot gost Slavko Jan iz Ljubljane.

FESTIVAL ZABAVNIH MELODIJ »ZAGREB 63«

V dvorani Studentskega doma v Zagrebu je bil IX. tradicionalni festival zabavnih melodij »Zagreb 63«. Sodelovali so skoraj vsi najboljši jugoslovanski izvajalci zabavne glasbe in ženski zbor kulturno-umetniškega društva »Goran Kovač« iz Zagreba. Občinstvo in kritika sta bila mnenja, da je bilo precej interpretacij dobrih, prav tako aranzmajev in skladb. V splošnem pravijo, da je letošnji »Zagreb 63« prekosil po kvaliteti lanskega in tudi opatijskega festivala. Zaključna slavnostna prireditev je bila preteklo soboto, izbrali so najboljše popevke in podelili nagrade. Gledalci v dvorani in pri televizijskih zaslonih so izbrali kot najboljšo skladbo Ivce Kraljača »Barve, platno, čopič in twist«; drugo nagrado so podelili Mariji Radić za pesem »Majhna«, tretjo pa Milanu Lentiću za skladbo »Jesenski dež«. Nagrado za najboljši šanson je občinstvo podelilo skladbi »Zagreb, Zagreb« Alfonsa Vutera.

LJUBLJANSKA IN ZAGREBSKA OPERA GOSTUJETA V ITALIJI

Opera in balet Hrvatskega narodnega gledališča gostujeta te dni po Italiji. Najprej so doživeli velik uspeh v Neaplju z uprizoritvijo »Boris Godunov« in »Pikove dame«, priredili pa bodo tudi večer jugoslovanskega baleta, s katerim bodo verjetno gostovali tudi v drugih italijanskih mestih.

Ansambel ljubljanske Opere pa je te dni prav tako odpotoval na turnejo po Italiji, in sicer bodo v Reggio Emilii, Modeni in Bologni uprizarili znano opero Sergeja Prokofjeva »Zajubljen v tri orkeže«. Lani je to soperi požel ljubljanski ansambel velike uspehe po Franciji, Avstriji, Italiji in Nizozemski.

Ob uprizoritvi Sneguljčice v Ilirski Bistrici

Igra in smrt

Igrala je kraljico v Sneguljčici. Igrala je jezo, sovraštvo, preprič, hinavščino, častihlepno, hudobijo. In vse je igrala tako, da si že na obrazu bral besedilo, ki ga izreka. To je bila naša Ksenija — osmošolka.

Z njo je igrala tudi sošolka Zvezdana — bila je Sneguljčica. V prizoru z lovcom v gozdu je tako proslila za življenje, da je sama jokala z resničnimi solzami in jokali so otroci in dvorani, odrasle pa je spreletaval srh po telesu. Med palčki pa smo vsi občudovali malo Andrejko.

O vseh treh, zlasti o Kseniji, smo se še dolgo zvečer pogovarjali vsi v družini. Njena igra je bila nepozabna in smo verjetno mnogo več časa mislili nanjo kot na igro marsikaterega poliklenege igralca.

Dramski krožek naše osnovne šole je igro uprizoril za vse otroke v dnevih pred novim letom, ko je dedek Mraz potoval od podjetja do podjetja, da je lahko obdaroval vse otroke. Potem so ponovili igro še za otroke iz okoliških šol.

Ksenija je spet igrala tako dovršeno in popolno, da je za stalj dihal. Le za kulisami je trdo skrivala obraz v stisnjene pesti in ob vsakem smrtnem kriku Sneguljčice jo je spreletaval leden mraz do kosti. Tudi doma v svoji sobici je Ksenija poslušala vso noč krike smrti. Tu je sedaj odmevala z vso strastjo brezupna prošnja po življenju, drugič pa onemogel klic smrti. Vso noč se je bil krčevit boj za življenje in smrt: umirala je Ksenijina najdražja teta, 27-letna mati triletnega otroka. Neozdravljivo bolna na srcu je iz Beograda, kjer je živel z možem in sinčkom, prišla v Izolo, ker je upala, da bo tu ob morju in pri materi spet ozdravela. Poskušali so z zdravljenjem v vseh bolnišnicah, a ob končni izjavi, da ni pomoči, si je mlada žena začela umreti v domačem kraju. Prišla je k sestri Desi in k nečakinji Kseniji. Tu je bila doma, kjer so grčili, ki so videli njeno mladost in ljubezen, tu so bile stene hiše, ki so slišale njen klic po otroku, ki bi ga ne smela

imeti zaradi bolnega srca. Tu je mlada mati doživela najsvetlejšo trenutke, ko je stiskala k sebi prvega in edinega otroka. Tu je ob možu vrisalo od sreče njeno ubogo, mlado srce in tu je ob novoletnih praznikih poslednjič objemala sinčka in moža. Ob odhodu jim je vedno znova klicala: »Se, se me stisni k sebi! Ne izpusti me! Oh, vrni se in me spet objemi!« In mali triletni sinko se je z očkom sedemkrat vrnil k umirajoči materi.

Ksenija je prebedela noč pri teti, ki jo je smrt že stiskala v svoj objem. Težko se je zjutraj ločila od nje in najraje bi se vrnila. Toda igra je bila napovedana za dopoldne. Na cesti je stiskala pesti, da je zadržala željo po vrnitvi.

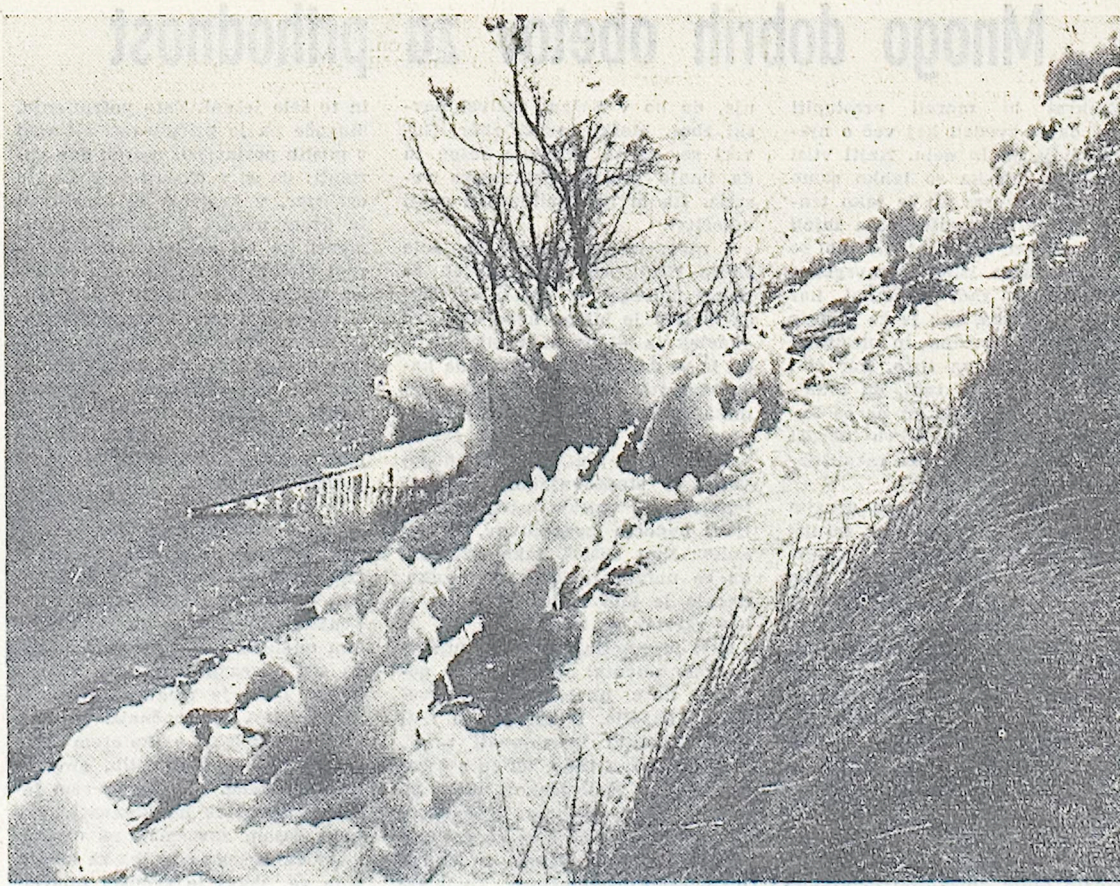
Ksenija, kje si našla toliko moči? Kako naj se ti vaški otroci zahvalijo, ker jih nisi okradla za igro, o kateri so sanjali dolga dva tedna? Kdo naj razume, da si ti, komaj 14-letna deklica, zmogla toliko poguma in nesebičnosti? Zrtvovala si samo sebe, ker si v resnici želela biti do konca s teto. Spet si nam pokazala toliko vrlin, da se čudimo. Prav ob tebi smo spet prisiljeni spraševati nekatere starejše ljudi: »Ali je to tista mladina, ki jo obsojate kot brezvestno in lahkomiselno? Tovariši, pogledjte resnici v oči! Mladina je boljša od nas vseh — je močnejša od nas vseh! In zato hočete biti slepi.«

In Ksenija ni osamljen primer.

Srečali smo jo na cesti, ko se je vračala od igre. Zavita v plašč in še z vso šimko na obrazu je s hitrimi in dolgimi koraki skoraj tekla domov. Njene stisnjene ustnice so ob pozdravu dokazovale, da je v njej nekaj hudega in težkega.

Hitela je k teti. Našla jo je mrtvo. Umrla je v tistem času, ko je Ksenija igrala za nešteto kmečkih otrok, ki še niti niso videli niti mesta niti prave igre.

In Ksenija je še našminkana planila v krčevit jok, ko se je poslavljala od mrtvega in blednega tetinega lica. —om—

Letošnja botra Zima je prinesla tudi na obalo zvrhano naračje fantastičnih darov, ki jih je s pomočjo Burje in Mirza bogato nasula za veselo pašo ocm. Na sliki: ledeno cvetje in grmovje na obali v neposredni bližini Kopa

Novi vidiki vedno bolj rastoče in razvijajoče se Sežane

PROBLEMATIKA NEKATERIH PODJETIJ V SEŽANSKI KOMUNI

Višja stopnja rentabilnosti

Za večino gospodarskih organizacij v sežanski komuni je značilno, da je sestava (struktura) njihovih osnovnih sredstev zelo neugodna. Z drugimi besedami: strojna opremljenost je minimalna, pomanjkljiva ter močno zastarela. Tako delovni kolektivi tudi sprito preudarnih prizadevanj ne morejo izdatneje povečevati produktivnosti dela, ki bi edina mogla v posameznih podjetjih dvigniti stopnjo rentabilnosti. Ob tem osnovnem problemu se zatorej nekako sama po sebi ponuja kot edina realna perspektiva: investicijska vlaganja v sodobno mehanizacijo, kooperacijsko proizvodno sodelovanje ter naglo prilagajanje asortimana potrebam tržišča doma in v tujini, v kolikor prihaja izvoz sploh v poštev. Podjetja v sežanski komuni so po svojem obsegu namreč zelo primerna za to, da proizvodnjo oz. asortiman lahko razmeroma hitro prilagodijo tržnim potrebam, medtem ko je to za velike tovarne neprimerno težje vprašanje. Pač pa so podjetja v težkem položaju zaradi tega, ker ne zmorejo znatnejših investicijskih sredstev za mehanizacijo in sodobno opremo.

V naslednjem navajamo problematiko nekaterih podjetij, za katera je treba poliskati pravilno usmerjenost:

»MIZARSTVO« (Senožeče): Nujno je treba dovršiti vsa gradbena in obrtniška dela. Celotne investicije, predvidene na okrog 130 milijonov, kolektiv ne bo zmogel z lastnimi sredstvi, a tudi ne iz občinskega investicijskega sklada. Sicer pa je struktura same investicije dokaj neugodna za samostojno in sodobno proizvodnjo, saj po programu ni za mehanizacijo predvidenih niti 30 %. Prav zastran tega je nujno, da podjetje, ki ima že sedaj razvito kooperacijo in specializacijo, išče svojo perspektivo edino v tej smeri. Tako bo verjetno tudi lažje rešiti vprašanje kreditov za dovršitev celotne investicije.

»TOVARNA PLETENIN« (Sežana): To je edino podjetje, ki malone v ce-

lotti zaposluje žensko delovno silo. Če bi tu zmanjšali obseg poslovanja ali proizvodnjo celo ukinili, bi nastala nepopravljiva škoda. V podjetju je najbolj pereča obnova strojnega parka, za kar pa sami nimajo ne lastnih ne deviznih sredstev. Da pa bi bilo podjetje v sedanjih tržnih pogojih rentabilnejše, bi bilo treba dvigniti produktivnost vsaj za 30 do 50 %. Tega pa seveda ni mogoče doseči samo z boljšo delovno organizacijo, ne da bi hkrati tudi modernizirali proizvodni potek. Podjetje si sicer z dobro komercialno službo prizadeva, da bi uveljavilo svojo proizvodnjo na domačem trgu, kar pa je zelo težko, ker je trg razmeroma nasiten s tem blagom, a tudi cene so še precej visoke za splošno kupno moč potrošnikov. Za izvoz pa bi morali znatno spremeniti proizvodni proces in organizacijo dela, a tudi še nadalje zboljšati kakovost ter izbrati prilagajati naglo se menjajočemu okusu na tujem tržišču. Podjetje ima pogoje za nadaljnji razvoj, toda s pogojem, da se modernizira, okrepi kadrovsko ter se loti ožje specializacije v kooperaciji s tekstilnimi podjetji (n. pr. Jugotekstilom). Vprašanje specializacije in kooperacije pa je treba rešiti preden bi sploh začeli izvajati rekonstrukcijo.

»ALUMINIJ« (Komen): Mlad delovni kolektiv, ki se je doslej izkazal z razmeroma lepimi uspehi, spremljajo v nadaljnjem razvoju določene težave. Najbolj zaskrbljujoče je, da nimajo zasnovanega perspektivnega proizvodnega programa neke določene proizvodnje. Pretežno sprejemajo priložnostna dela (ki so le trenutno lahko rentabilna), ki pa ne zagotavljajo zanesljivega razvoja. Po temeljiti preloži in proučitvi trga bi se kolektiv moral odločiti za to, da del svoje dejavnosti preusmeri na določeno stalno proizvodnjo (po potrebi tudi v kooperaciji), del svojih proizvodnih kapacitet pa še nadalje uporablja za razne usluge in priložnostna dela. No-

benega dvoma ni, da ima aluminij in z njim povezana proizvodnja še dobre in lepe možnosti na domačem in tujem trgu. Podjetje ima v tej smeri dobre možnosti, da svoje kapacitete razširi v ekstenzivnem smislu, a tudi z nadaljnjim dviganjem produktivnosti. Nujno je zatorej treba poskrbeti, da podjetje ne zaostane v razvoju, kakor so že zaostala nekatera druga podjetja, ki sedaj bolj ali manj le še živijo.

»MARMORINDUS« (Sežana): Na Krasu je to pravzaprav edino podjetje, ki ima svojo dobro surovinsko osnovo. Zal pa je zašlo v hude finančne težave in naposled v gospodarski polom. Po vsej logiki pa je jasno, da ima oz. bi morala imeti na tem področju prav industrija marmora s svojo surovinsko osnovo dobre pogoje za obstoj in razvoj. Prav pri tem podjetju pa se da popolnoma jasno ugotoviti, kako važni so kadri in kako odločilno vlogo v razvoju podjetja ima subjektivni faktor. In prav v tem je tudi treba iskati vzroke minulim težavam in slabemu stanju v podjetju. Kljub težavam pa so

dobri izgledi, da bo postala proizvodnja stabilna in redna, potrebna pa bodo sredstva za nadaljnjo mehanizacijo, da bodo mogli izdelovati tudi bolj obdelane elemente oz. izdelke iz marmora.

»AVTOREMONT« (Sežana): Podjetje je bilo do nedavna izključno popravilnica cestnih motornih vozil. V iskanju izhoda iz neugodnega gospodarskega položaja so se lotili proizvodnje plinskih pečev za široko potrošnjo. Rezultati v tej smeri še niso za zdaj kdove kako vidni, da se pa reči, da je usmerjenost na specializacijo pravilna. S proučevanjem trga ter realnim proizvodnim programom bi mogli osvojiti proizvodnjo primeren izdelkov za široko potrošnjo. V tako malem kolektivu je težko shajati z delom po zastarelem obrtniškem načinu, kjer nastopa cela vrsta najrazličnejših pomanjkljivosti in dejavnosti, ko je že vnaprejšnjeno jasno, da bodo remonta dela sorazmerno draga. V trenutnem položaju kaže del kapacitet še ohraniti za remonta dela, glavni del pa čimprej preusmeriti na serijsko proizvodnjo.

SEŽANSKI ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE RAZPRAVLJAJO O SVOJIH PROBLEMIH

Občanom v nerazviti komuni ni lahko

Kot povsod so se tudi v Sežani te dni sestali člani Socialistične zveze z območja krajevne organizacije Sežana (mesto Sežana s podružnicami Lipica, Dane in Smarje) in se na letni konferenci pogovorili o nekaterih perečih problemih in o najbolj aktualnih družbeno-političnih vprašanjih v komuni.

Priznati je treba, da si je krajevna organizacija prizadevala, da bi zlasti razvila politično dejavnost v samem mestu, tako med

občani kot v delovnih organizacijah, in da je svoje podružnice bolj ali manj prepuščala same sebi. Zato ni čuda, da največji napredek in najvišjavnost družbeno-politično delovanje lahko za beležimo v Sežani, medtem ko so podružnice pokazale večjo aktivnost pri konkretnih prostovoljnih akcijah. To velja za Orlek in še posebno za Smarje, kjer so samostojno reševali komunalne in druge probleme vasi. Ostale podružnice pa so svojo dejavnost omejile v glavnem na pobiranje člana-rine.

Novo teritorialno spremembo bodo verjetno prinesle v območje krajevne organizacije Sežana tudi Vrhovlje, Dol, Voglje, Merče in Orlek, tako da bo imela organizacija SZDL 1840 članov od skupnega 2375 volivcev.

Krajevni odbor SZDL je takoj po izvolitvi imenoval sekretariate sekcij za kmetijstvo, komunalne probleme, kulturnoprosvetna, zdravstvena vprašanja in turistično sekcijo. Zal pa te sekcije niso

zaživele, razen turistične, ki je tesno sodelovala s turističnim društvom. Skupno so sprožili akcijo za ureditev poti, parkov in za okrasitev Sežane. Sekcija za kulturno in izobraževalno dejavnost bi lahko imela dovolj dela, če bi se prav znašla. Toda od vseh po-ljudnoznanstvenih predavanj je bilo med občani največ zanimanja edino za vzgojo staršev.

Sekcija za komunalna vprašanja in sekcija gradbincev sta se za letos obvezali, da bosta občanom tolmačili vsebino in pomen nadaljnega urbanističnega razvoja Sežane. Bilo pa je že lani posvetovanje o stanovanjski skupo-sti in o ureditvi naselij, vendar ni konkretnih rezultatov.

Pred leti je bilo večkrat slišati, da sekcije ne morejo zaživeti, ker nimajo primernih prostorov za sestanke in za družabno življenje. Leta 1961 je dobila Sežana lepo opremljen klub s televizorjem, kar naj bi služilo izobraževanju in razvedrilu občanov. Toda klubiški prostori so skoraj vedno prazni, izjema je le kako večje športno srečanje in programi za najmlajše. Res je, da je delno temu vzrok, ker ima precej ljudi televizorje doma, toda tudi med tistimi, ki televizorja nimajo, ni dovolj zanimanja za gledanje televizijskih programov ali za se-stajanje v klubu, za skupno raz-pravljanje o raznih domačih pro-blemih ali dogodkih po svetu.

Na drugi strani pa je delo kra-jevnih organizacij prav gotovo oviralo dejstvo, da nimajo pri-mernih prostorov, kjer bi lahko sprejemali občane in se z njimi porazgovorili.

Po številnih organiziranih raz-pravah v komuni, v organih sa-moupravljanja, v krajevnih in

stanovanjskih skupnostih, hišnih svetih, skratka povsod, kjer gre za vprašanja osebnega in družin-skega standarda, danes lahko re-čemo, da so bila nekatera vprašanja ugodno rešena in da je ko-munalna ureditev na splošno do-bila popolnejšo obliko.

Zaradi omejenih finančnih mož-nosti in zaradi splošnega pomanj-kanja osnovnih komunalnih ob-jektov kot dediščine preteklosti so zadnji dve leti v Sežani posvetili posebno pozornost gradnji stano-vanij in s tem vzporedno urejeva-nju vodovodnega omrežja, javne razsvetljave in cestnemu omrežju s pločniki. Dejanski napredek je najbolj viden, če si človek ogleda urejena cestniška okrog železniške postaje, novo naselje pri postaji in pa nove endružinske stano-vanjske hiše pod staro Sežano.

Seveda s tem še zdaleč ni zado-ščeno vsem potrebam. V Sežani bi bile potrebne še številne manj-še komunalne naprave, javno ko-pališče, športni prostori, popraviti bi bilo treba vse ceste, prehode, urediti okolice hiš, toda skromna finančna sredstva tega ne dopu-ščajo. Veliko teh del pa bi lahko izvedli neposredno občani s pro-stovoljnimi akcijami, saj gre končno za lep in prijeten videz njihovega mesta. Do zdaj je ime-la največ uspeha akcija, ki so jo organizirali za ureditev otroškega igrišča, in pa posamezne akci-je za ureditev svoje neposredne okolice.

V Sežani se lahko pohvalijo, da so v zadnjih dveh letih obravna-vali na zborih volivcev vse važ-nejše družbeno ekonomske in po-litične probleme, tako samega mesta kot vse komune. Na teh zborih so občani spoznali glavne (Nadaljevanje na 10. strani)

PREDSTAVNIKI GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ SEŽANE

o ukrepih proti lanskim napakam

Kot smo že poročali, je bil pred nedavnim v Sežani posvet zastopnikov delavskih svetov, upravnih odborov, osnovnih organizacij ZK in sindikalnih podružnic industrijskih podjetij ter Občinskega komiteja ZKS, Občinskega odbora SZDL in Občinskega sindikalnega sveta.

Morda bolj kot poročilo tajnika občinske komisije za izvajanje predpisov o delitvi dohodka in čistega dohodka za obdobje 1. I. do 30. IX. 1962, čeprav so bile v njem prikazane resne pomanjkljivosti, je bila zanimiva razprava.

Iz poročila le toliko, da se ponekod v obravnavanem obdobju niso držali sprejetih pravilnikov o delitvi čistega dohodka. Nekatje so izplačevali manj, drugje pa več, kot so bili upravičeni. Bolj redki so primeri, da temelji na-grajevanje zares na delovnem

učinku, pa naj bo v tej ali oni obliki. Tudi ekonomske enote niso še povsod zaživele v polnem raz-mahu. Da ne omenjamo problema strokovnega kadra. V nekaterih podjetjih imajo kaj čuden odnos do tega vprašanja. Končno še ugotovitev, da v prvih mesecih lanskega leta proizvodnja ni ste-kla, kot bi bila morala. Pri po-

znejših naporih, ki so terjali celo prekinitev dopustov, je zmanjkalo sape in rezultat se kaže v plan-skem izpadu ob zaključku leta. Točnih podatkov sicer še ni, ven-dar je računati, da plan ni bil iz-polnjen stoodstotno. Letos se to ne sme ponoviti in naloga vseh subjektivnih sil je, da se za to zavzamejo z vso resnostjo. -er

Nekaj predlogov iz Sežane za ...

... graditelje: nove stavbe bi bile bolj solidne in naj ne bi ob njih tako močno teklo v stanovanja, da so se morali nekateri že preseliti;

... komunalno podjetje: da bi odstranili smetišče iz mestnega središča, ker tistih smr-dečih in žiganih smeti res ni lepo videti blizu osnovne šole;

... inšpekcijske organe: naj bi bili bolj energični in dosledni ter da bi poskrbeli, da bi reči kokoti in lastniki psov bolj upoštevali odloke ObLO;

... trgovce: kaj res ni mogo-če spremeniti urnika trgovin in morajo vse razen ene biti ob petih popoldne že zaprte? Nameščenci posameznih trgo-vin pa bi bili lahko vljudnejši s strankami in pri postrežbi bolj kulturni;

... gostinska podjetja: ob-iskovalci bi želeli hitrejšo in boljše postrežbo, snažnejšo no-tranjost in bolj higienečne sa-nitarije;

... stanovanjsko skupnost: da bi mislila tudi na električni, slikarski, plesarski, zidar-ski in mizarski servis;

... Svobodo: da bi se pro-svetarjem vendarle posrečilo dobiti predsednika za svoje društvo.

... Pekarno: ker vsi, ki po-tujejo skozi mesto pa se ali v njem nadijo, ne vedo, kje je prodajalna kruha in lahko gredo mimo nje, ne da bi jo opazili, naj bi Pekarna posta-vila primeren napis ali kako drugače, na primer s primerno sliko opozorila na dejavnost v prodajalni;

... »Preskrbo«: tisti napisi, ki so se pred nedavnim poja-vili nad njenimi prodajalnami, n. pr. TEKSTIL, ŽELEZNINA itd. niti po obliki niti po barvi niso v skladu z okoljem in so bili že prvi dan predmet ne-jevoljnih komentarjev. Ker pa jim niti neonska razsvetljava ne bo pomagala do boljše oce-ne, naj bi se zamenjali z bolj estetskimi;

... Nižjo glasbeno šolo: ta-blo, ki sedaj vedri v veži, naj bi spet približ pred vhod, tako da jo bo moč videti s ceste;

... Pošto: na nabiralnikih ne bi bil prav nič odveč urnik, ki bi opozarjal, ob kateri uri (tre-ba bi jo bilo spoštovati do pi-čice!) poštar pobere vsebino. Včasih je to zelo važno...

... Upravo kmunalne dejav-nosti: tista dva zajetna kamna v kotu parkirnega prostora ob »Juganovi« hiši naj bi našla drug prostor ali vsaj drugo lego. Občan iz Sežane

KAJ DELAJO V SEŽANI ČLANI DPD SVOBODE?

Kulturne prireditve so zelo redke

Zdi se, da na Sežanskem še ni uspelo najti prave poti, da bi pri-tegnili ljudi h kulturno-prosvet-nemu delu. Pravzaprav to velja za zadnje čase, iz preteklosti pa vemo, da so imeli prav na Sežanskem na tem področju izred-no delavne in uspešne sekcije.

Toda zdaj že dalj časa zaman sprašujete, kaj dela kulturno-prosvetno društvo Svoboda. Ži-votari, pravijo nekateri, drugi pa še odločneje približajo: spi. Res je, da ne dela nobena sekcija in da društvo sploh nima predsednika, to se pravi vodstva. Klubiški pro-stori, kjer je televizor in lepe možnosti za različne dejavnosti, samevajo. Sem in tja jih običe-jo navdušeni nogometaši in mla-dina.

Vendar bi napačno sodili, če bi sklepali, da Sežančani nimajo no-

benega veselja ali potrebe po kulturnem življenju. O tem priča številni obiski redkih kulturnih prireditev. Res pa je, da je tudi v Sežani televizija pripomogla, da se jeokus ljudi izostril in da se

ne zadovoljijo več z vsako slabo pripravljeno in povprečno prire-ditvijo, za resničnim umetniški užitek pa so hvaležno občinstvo. Zal pa so take prireditve v Sežani izredno redke.

BEŽNI VTISI Z OBISKA NA NIŽJI GLASBENI ŠOLI V SEŽANI

Mnogo dobrih obetov za prihodnost

Večkrat bi morali prestopiti prag, da bi zvedeli kaj več o nje-nem življenju in delu. Kajti vtisi z bežnega obiska so lahko samo nepopolni, čeprav se še tako tru-dimo, da bi iz prgišča časa zajeli kar se največ da. Ugotovitev bi se do neke mere lahko sprevrgla v samoobtožbo: radi bi nekaj, kar se sproti umika, kar je že postalo neotipljivo, nevidno in neslišno, pozabljamo pa na tisto, kar živi in diha. Zgodi se tudi, da vsadi-mo oreh, čez nekaj let pa se hu-dujemo, zakaj to drevo obradi samo orehe... Pustimo razmišlja-nja.

Oni večer smo takoj za drugim pragom, v veliki sobi (v resnici ni prav velika), in takoj za večer-nim pozdravom, slišali tole: »Glejte, da ne boste kaj pisali o nas. Smo šele začetniki...« Ne-kaj podobnega. Skupnica — pri klavirju tov. Rebčeva, okrog nje pa kakih pet ali šest mož in fan-tov (ali obratno), da se trenuče prekinila z vajami. Samo za tre-nutek, kajti ko so ostali sami, se je nadaljevalo: »Ena, dve...« Bri-gade s hrubov... »In še drugi pr-vi koraki, kakor je to pač treba. To so novi glasovi, ki so se pri-ključili onim običajnim — klavir-skim, violinskim... In novo upa-

nje, da bo v Sežani zaživel pev-ski zbor. Moški pevski zbor. Go-voril se, da so pripravne resne in da imajo prostovoljci veliko ve-selja. Da bi le ostali zvesti svoji odločitvi.

V razgovoru z upravitelico šole Lilijo Kranjčevico smo zvedeli še nekaj novega. V letošnjem šol-skem letu je bil na novo osnovan oddelk za pihala in trobila. Men-da je to dokaz, da nlikakor ne ka-že obupati, čeprav se rešitev iz-mika kakšno leto. Možnost jim je posredovala glasbena šola center v Ljubljani s tem, da se je dogo-vorila s strokovnjakom. V prvi letnik se je vpisalo osem sluša-te-ljev, bodočih godbenikov, ki so, kakor smo slišali, tako vztrajni, da se neradi razidejo po pouku. Skraja je bilo malce preplaha, a kje začetek ni težak!

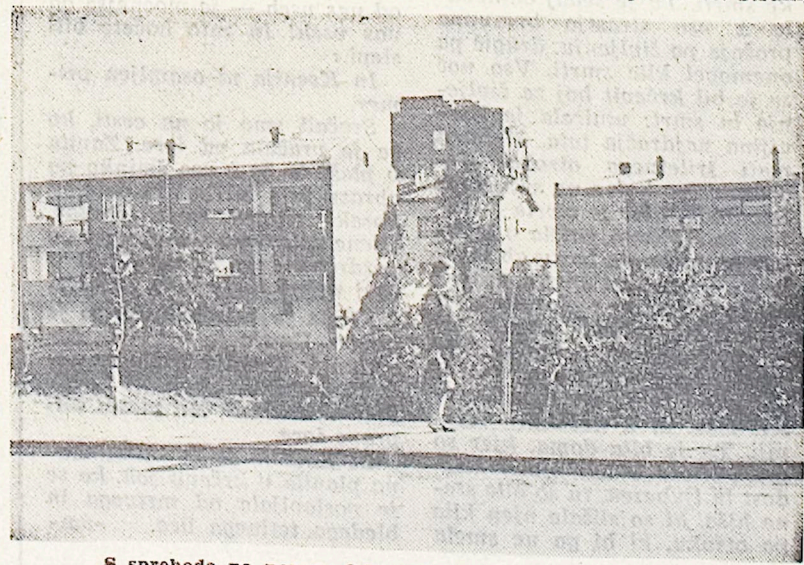
Šola je morala kupiti najnujnej-še instrumenta: trobento in po-zavno. Če bi jih bilo več, bi seve-da ne škodilo, a kaj ko so tisti stari sežanski instrumenti zanič, šola pa revna tako, da je s teža-vo iztisnila 90 tisočakov. Sicer pa čas marsikaj prinese. Kakorkoli, osnove je dovolj, da se učenci (va-jenci iz obrata »Iskre« in drugi) učijo vseh instrumentov. To je seveda spet oreh, ki bo rodil orehe

in to šele jeseni. Zato potrpljenje. Mogoče pa je pričakovati ali vsaj v mislih postavljati morda dve va-rianti: da se v okviru šole osnuje orkester, v katerem bi sodelovali še drugi učenci s svojimi instru-menti (to bo najbolj težavno za-radi violini), ali da se temu oddel-ku pridruži še drugi prostovolj-ci izven šole ter se sčasoma osnu-je prava pravcata godba na pihala in v okviru Svobode. Instruktor je izrazil pripravljenost. Torej...

Nekaj je gotovo: osmorica, ki se učil raznih instrumentov, se bo lahko tudi sama organizirala v majhen ansambel. In še: lani je bil na šoli samo tečaj za harmonikarje (še prej je pouk potekal privatno). Sedaj tvo-rijo harmonikarji poseben oddel-ek, čeprav zanj še ni izdelan do-končen program. Pouk bo tudi v tem oddelku trajal šest let s tem, da sta obvezna teorija in zborna petje. Tako je trenutno vpisanih 85 učencev. Najmočnejši je kla-virski oddelk, o katerem smo kakor tudi o violinstih, govorili le mimogrede. Zvedeli pa smo tu-di to, da so se na komenski šoli pred časom zavzemali za ustano-vitev zunanjega oddelka za klavir. Kdo ve, zakaj je zamisel zamrla? Polde Renar

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

Vodoravno: 1. kaskada, 8. tru-badur, 16. vsem našim prijate-ljem, 22. atlet, 23. Italo, 24. etil, 25. ala, 26. smeti, 27. kan, 28. ko-tel, 30. Izak, 31. nacist, 33. Isa Miranda, 36. it, 37. Cerveteri, 40. Arndt, 42. cinemaskop, 44. šojar, 47. aa, 48. aka, 49. iva, 50. USA, 52. karotin, 55. letaki, 58. Aral, 60. Aden, 61. ep, 63. Antisten, 60. OZN, 71. atek, 73. stas, 76. srečno in uspehov polno novo leto, 84. Marinetti, 85. kalorija, 86. mistral, 87. Evora, 88. et, 89. Asa, 90. Stina, 92. tein, 93. Elo, 95. riti, 96. Karas, 99. čut, 101. Ante, 103. sar-kom, 105. al, 106. muhe, 107. Ko-pernik, 112. deva, 114. metri, 115. In, 116. maraskino, 118. Horacij, 120. krep, 122. ej, 123. dinamit, 125. Scott, 127. Sava, 128. ocean, 130. Una, 131. aktuar, 132. Ana-mitka, 133. Arktika.

S sprehoda po novem delu naše kraške metropole Sežane

OB LETOŠNJIH INVESTICIJAH ZA RAZVOJ TURIZMA NA JUŽNEM PRIMORSKEM

Trdni temelji turističnega razvoja

V prejšnji številki smo pisali o investicijskih za izgradnjo turističnih objektov v koprski občini, zdaj pa si oglejmo še stanje v izolski, piranski in postojnski komuni, ki so razen koprške glavni nosilci turističnega razvoja na področju bivšega koprškega okraja. S tem pa ni rečeno, da turizma ni mogoče razvijati tudi po drugih občinah. Nasprotno! Spričo svoje edinstvene naravne lege in spričo neposrednega sosedstva z zahodnim svetom, spričo edinstvenih možnosti v zvezi z malo-objemnim prometom in še vrsto drugih pogojev, imajo enake pogoje razvoja vse občine primorskega okraja.

V izolski komuni so za nadaljnjo izgradnjo turističnega središča Belvedere na Dobravi nad Izolo namenili letos še naslednja sredstva: za mali motel 26 milijonov din, za dva večja še 55.700.000 din (za skupaj 86 ležišč), za opremo 7.500.000 din in za zunanjo ureditev še 21 milijonov 800 tisoč dinarjev.

Piranska občina je za razširitev hotela Centrala v Portorožu namenila 240 milijonov din (220 milijonov za novih sto postelj, za razširitev restavracije za 100 sedežev in za izgradnjo in ureditev malega notranjega plavalnega bazena, medtem ko bo šlo 20 milijonov za zunanjo ureditev in parkirni prostor za motorna vozila). Hotel Palace v Portorožu bo za nadzidavo hotela porabil 28 milijonov din, s čimer bo pridobil 14 novih postelj in nekaj stranskih prostorov.

Največja piranska investicija bodo turistične hišice Bežigrad v Luciji. Skupaj z zunanjo ureditvijo in opremo bodo stale 440 milijonov dinarjev.

Razširili bodo še gostišče Pri prijatelju na skupno 110 pokritih sedežev in 100 na prostem, kar bo stalo samo 4.500.000 dinarjev.

In končno bodo zgradili samopostrežno trgovino, ki bo skupaj z vso opremo stala 65 milijonov dinarjev.

Najmočnejša investicija postojnske komune je brez dvoma novi hotel na Titovem trgu, ki bo imel 112 ležišč in restavracijo s 180 sedeži. Stal bo skupaj z opremo in zunanjo ureditvijo 200 milijonov dinarjev. Da bi delo bolje potekalo, je ObLO že imenoval začasno vodstvo v izgradnji in mu na čelo postavil Antona Sotlarja-Triglava iz Senožeč.

V Postojni bodo dalje dali za ureditev parkirnega prostora v mestu in s tem ureditev mestnega središča 80 milijonov. Adaptirali bodo gostišče na Mačkovic nad Ravbarkomando. Za 64 sedežev v pokritem prostoru, za 200 sedežev na prostem, za 20 ležišč in za zunanjo ureditev s parkirnim prostorom bodo porabili skupaj 35 milijonov dinarjev.

Parkirni prostor za motorna vo-

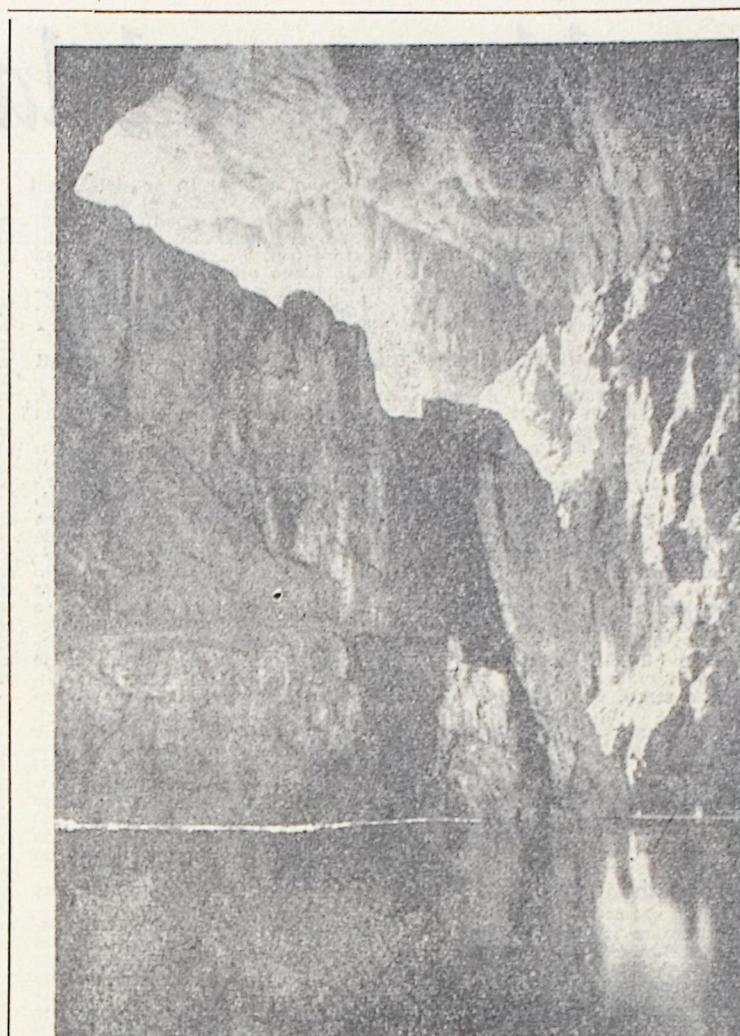
zila bodo uredili tudi v Predjambi, za kar bodo porabili 9.667.000 dinarjev.

Poglavje zase so investicije v slavni Postojnski jami. Zavod, ki z njo in njenimi dependencami upravlja, je napravil investicijske elaborate za skupaj nad 175 milijonov dinarjev in si v glavnem že tudi zagotovil kredite. Za servisni paviljon in ureditev parkirnega prostora, ker je dosedanjí že daleč premajhen, bodo investirali 33.877.990 din (od tega za opremo servisnega prostora 12.627.900 din).

Za nadaljnjo izgradnjo avtocest pa pri Pivki jami bodo porabili 1.500.000 za hišice z opremo, 9.750.000 din za ureditev cestišča in terena za postavitev šotorov, za opremo in instalacije osrednjega poslopja 5 milijonov din, za ure-

ditev ceste od Pivke jame pa do Ljubljanske ceste v Postojni še 22.500.000 din, skupaj torej vsega 38.750.000 dinarjev. Za ureditev krožne proge v jami pa bodo letos za začetek vložili 8 milijonov, za dograditev remize ob vходу v podzemlje pa 68 milijonov dinarjev.

Seveda pomenijo vsa ta vlaganja močno krepitev materialne osnove za nadaljnji razvoj turizma južne Primorske s postojnskim področjem, hkrati pa tudi, kot smo že poudarili v primeru Kopra, hudo odgovornost za smotrno uporabo vloženega denarja in za kar največji napor vseh subjektivnih sil, da se bodo nove objekti čimprej in čimbolje uveljavili ter začeli dajati zaželene sadove.

Med najlepšimi biseri naše turistične ogrlice, ki oklepa Primorsko od Vršiča, Mangarta in Kanina mimo Gorice in Postojne tja do Sečovelj ob sinjem morju, so prav gotovo Skočjanske jame pri Divači — žal še vedno ne tako znane, kakor po svojih izrednih naravnih lepotah zaslužijo. Gornja slika kaže detajl iz divje romantične podzemlja pod Matavunom, kjer v jame priteka Notranjska reka

ENA IZMED NALOG NAŠE TURISTIČNE PROPAGANDE

Krasote podzemlja bolj popularizirati

Po zaslugi Postojnske jame so lepote našega podzemeljskega sveta znane po vsem svetu. Ta blešči kamenček v pisane mozaiku naših naravnih lepot priteguje vsako leto večjo pozornost zlasti tujih turistov in njegovo ime je zapisano v poslovnih knjigah domala vseh svetovnih turističnih agencij. Za obisk radovednih gostov je Jama z okolico tudi primerno opremljena, se vzdržuje z lastnimi sredstvi in tudi lahko misli na nenehne izboljšave svoje opreme in ureditve.

S tem pa ni rečeno, da nimamo nikjer več podobnih lepote, kakor so v Postojni in okolici s Planinsko, Pivko in Črno jamo. Prav takšne ali še mogočnejše podzemeljske dvorane in katakombe so v Skočjanskih jamah, čeprav te nimajo tako lepih kapniških tvorb kot postojnske. Kolikokrat slišimo in o tem smo tudi res lahko

prepričani, da če bi imeli Švicarji, Nemci ali Američani v svoji deželi takšen divji romantičen naravni biser, bi prav gotovo iz njega napravili svetovno senzacijo.

Razumljivo je, da je naš splošni gospodarski potencial še preskromen in potrebe prevelike, da bi lahko kar takoj uredili in zgradili, postavili in uresničili vse, kar bi radi. Nekaj je bilo iz lokalnih virov sicer storjenega tudi za elektrifikacijo in za propagando Skočjanskih jam. Vendar pa je tudi povsem umljivo, da morda še ni bilo takšne potrebe, poleg Postojnske razvijati in forsirati v preteklem obdobju tudi Skočjanske jame — posebno še, ker smo bili brez vsakih materialnih možnosti in je že formirana slava Postojne povsem zasenčila neznaní Motovun pri Divači. Toda zdaj je napočil čas, ko bo treba misliti na večjo afirmacijo Skočjanskih jam, posebno še, ker se nam na podlagi maloobmejnega prometa kar sama ponuja vrsta možnosti za večje približanje divjakega podzemlja turistom z okraj meje in še dalje za njo.

MESTO V PARKU

Nova Gorica ima že več kot 150 tisoč kvadratnih metrov javnih nasadov, katerih vrednost znaša blizu 75 milijonov din. Vsako leto porabi občinski ljudski odbor za ureditev novih nasadov okrog 3 milijone din, prav toliko pa porabi tudi za njihovo vzdrževanje. Po perspektivnem načrtu bo Nova Gorica mesto, ki bo vse leto potopljeno v cvetje in zelenje. Vsak dan bo nekje cvetelo. Blago podnebje omogoča uspevanje najrazličnejših rastlin, ki so doma od nizkega Sredozemlja do severne Evrope.

Seveda bo treba še nekaj sredstev za ureditev tega vprašanja, toda predvsem bo treba več narčne propagande in dela turističnih društev in uradov, avtobusnih podjetij in vseh drugih činitelj, ki jim je družba poverila razvijanje turizma kot gospodarske veje bodočnosti. Tudi Skočjanske jame so kot zrelo jabolko — z malo truda in iznajdljivosti, le z malo sredstev, pač pa z veliko dobre volje bomo tudi s te veje lahko utrgali bogate sadove.

V NOVEM PRIMORSKEM OKRAJU SO ZDAJ IDEALNE MOŽNOSTI

za razvoj in povezovanje turizma

Z združitvijo goriškega in koprškega okraja smo dobili tudi skupno okrajno turistično zvezo s sedežem v Kopru, in njeno ozemlje združuje vsa tri za Slovenijo najznačilnejša turistična območja: gore, kras, morje. Dotika se največjega vrha Slovenije in vse Jugoslavije — Triglava z 2863 metri, Mangarta z 2678 metri in zajema med ostalimi vrhovi še Krn z 2245 metri, Rombon z 2208 metri in Kuk z 2086 metri višine. Na kranjsko in italijansko stran vodita dva pomembna prelaza, Vršič s 1611 metri in Predil. Med temi gorskimi velikani, v Gregorčičevem »planinskem raj«, leži romantična dolina Trenta, tam izvira Soča, »bistra hči planin«, ki ustvarja čudovite tesni in jezero pri Mostu.

V tem lepem alpskem svetu se je v zadnjih letih čedalje boljše razvijal turizem, ki ni pričel privabljati le domačih, marveč tudi tuje turiste, Italijane, Holandce in druge. Zdaj je kobarški kot že daleč znan, a more postati še veliko bolj. Prijazni pa so tudi ostali turistični kraji v Posočju: Kobari, Tolmin, Most na Soči in Karni.

Končno pa bi morali pričeti misliti tudi na Rasušico v Čiškem sredogorju, ki je celo 40 m višja od Slavnika in nudi čudovit razgled čez srednjo Istro.

Trnovski gozd skriva v sebi prav tako znano letovišče Lokve, obiskovano tudi po zimskih športnikih z obeh strani meje. In lahko bi še naštevali obiska vredne kraje: Brda, Vipavsko dolino z Ajdovščino in nad njo izvirom Hublja, Vipavo z izvirom Vipave in starimi gradovi ter samo Novo Gorico s Skalnico, Kostanjevico in priljubljenim »Kekcem«.

Ce je tam gori Gregorčičev »planinski raj«, pa je tu spodaj njegova »dežela rajsko mila«, ki prehaja tostran Vipavske doline, »lepo te sveta«, v edinstveni Kras, ki je dal ime vsem krasom na svetu, s svojimi jamami pa povsem svojevrstno znanost speleologije, jamoslovje, in v njenem okviru še celo vrsto drugih. Tu imamo najznamenitejšo kapniško jamo na svetu, divje romantične Skočjanske jame in sto in sto drugih, ki jih še nismo znali izkoristiti za turizem. Tu so nadalje edinstveni Predjamski grad, tu je najstarejša kobilarna na evropski celini, že skoraj 400 let staro izhodišče po vsem svetu cenjenih lipancev Lipica, na robu Krasa je lepo razgledišče Strmec (Socerb), ob začetku Rižanske doline pa so še Hrastovlje z znamenitimi starimi freskami v svojevrstni cerkvi.

Zdaj pa smo že na našem morju, ki obliva s svojimi valovi najjužnejši del novega okraja, obalo Slovenske Istre. In če je Postojnska jama najbolj obiskovana od vseh na svetu, je naša morsk obala tista, ki privablja skoraj polovico vseh tujih turistov, kar jih obiskuje Slovenijo.

Naš novi okraj je tako edinstvena povezava vseh možnosti

za razvoj turizma v še mnogo večjem obsegu kot smo ga razvili doslej. Potrebno pa je, da vsa tri naša turistična območja tesno povežemo med seboj in poskrbimo za to, da bodo turisti, ki pridejo v naš »planinski raj«, obiskali vsaj na izletu tudi Postojnsko jamo, Skočjanske jame in našo »deželo rajskomilo«, južni del okraja in morje. Prav tako je naša naloga, da opozorimo turiste, ki pridejo na naš »obalo«, na kraški podzemeljski svet in goriški »planinski raj«. Če bomo znali to pravilno izvesti, bo dobil naš okraj še vse večji turistični pomen, kot sta ga imela doslej ločena okraja. Če pa hočemo to doseči — in moramo! — potem nam mora biti prva

AKTUALNO VPRAŠANJE

Kaj pa pri nas?

Kdor je bil v Londonu vsaj malo časa, bo vedel povedati, kako Angleži skrbno pazijo na podobo in videz svojega glavnega mesta in verjetno drugih tudi, pa čeprav niso ravno turistična. Ne glede na to, da so že sami po sebi precej redoljubni ljudje, pa imajo za tiste redke izjeme med seboj, ki se pregrešijo zoper veljavne odredbe o vzdrževanju čistote na javnih krajih, precej hude sankcije. Za odmetavanje papirja, sadnih koščic in ogrizkov in drugih odpadkov sledi takoj ostra mandatna kazen, če je storilec slučajno ujeto oko postare. Najhujše kazni pa so za pljuvanje po cesti: pet funtov ali skoraj 15 tisočakov našega denarja! Tudi pijanci so redka pojava v mestu; pa ne toliko zaradi silno dragih alkoholnih pijač, marveč zaradi tega, ker peljejo slehernega takšnega, ki je preveč globoko pogledal v kozarec in se pijan znajde na ulici, strezniti v zapor, kjer ga tisto bivanje krepko stane.

Ko ob tem človek včasih vidi, kako pri nas mnogim (na srečo največkrat ponoči) alkohol ubija človeško dostojanstvo in jih spreminja v slinaste sleve ali divjaške zveri, potem si začeti, da bi tudi pri nas imeli takšne preventivne metode za pobijanje alkoholizma in za vcepjanje veselja do vzdrževanja čistote.

skrb sodobna cestna in železniška povezava, nato enotna propaganda in enotna organizacija izletov od juga na sever in od severa na jug. Prav tako pa moramo poskrbeti tudi za tranzitno povezavo z evropskega zaledja čez Predil in Vršič ter po železnici skozi Jesenice in Podbrdo na Gorico in v Koper, od koder bodo turisti lahko z ladjami odpluli še dalje na sončni Jadran.

Letošnje izkušnje so pokazale, da je parkirni prostor za motorna vozila pred Postojnsko jamo že daleč premajhen in pretesen, da bi lahko ob srednjem sezonskem obisku sprejel vsa vozila obiskovalcev in obhodovalcev postojnskega podzemlja, zato bodo letos razširili in povečali ta prostor in mu dogradili še nujno servisno postajo

NEIZKORIŠČENE MOŽNOSTI ZA REKREACIJO IN TUDI RAZVOJ TURIZMA

Slavnik, Vremščica, Rasušica

Ze zadnjič smo poročali o nevarnosti, da Planinska zveza Slovenije ukine primorski del slovenske planinske transverzale. Med vzroki za to sta navedena tudi Vremščica in Slavnik. Kako je z njima? O »Tumovi koči« na Slavniku je bilo v našem listu že večkrat govora. Povedali smo, da Slavnik, ki stoji kot najvišji gorski vrh ob našem morju in je zajet tudi v mali obmejni promet, ni oskrbovan in urejen tako, kakor bi bilo potrebno ne samo s stališča planinstva, marveč tudi turizma. Koprsko planinsko društvo je kočo na Slavniku dalo pred dvema letoma v zakup železničarski planinski podružnici v Ljubljani v pričakovanju, da ji bo posvetila tisto pozornost, ki ji je potrebna in vredna. Pričako-

vanje se ni uresničilo. Razmere so se v teh dveh letih celo poslabšale, nazadnje pa so Ljubljancani zakup odpovedali.

Koprsko planinsko društvo je sedaj kočo spet prevzelo, a jo dalo v zakup novemu oskrbniku. Koliko se bodo v tem razmere izboljšale, še ni mogoče reči. Vsekakor tudi nova uprava ne bo mogla storiti dosti, če se ne popravi okvare, ki so na koči nastale. Popravila so prvi pogoj za začetek izboljšanja položaja in aktivizacijo postojanke v smislu njenega pomena. Društvo, ki ima nad 300 plačujočih članov, mora izvesti reorganizacijo in najti med članstvom vsaj nekaj ljudi, ki bodo izpolnjevali svoje članске dolžnosti. Na enem ali dveh ljudeh društvene naloge ne morejo obstajati.

Glede Vremščice je bilo pred dvema letoma mnogo upanja, da bo dobila planinsko kočo. Upanje se ni uresničilo, ker ni bilo mogoče priskrbeti potrebnih denarnih sredstev. Zdaj se obeta vsaj ureditev bivaka. Urediti ga nameravajo agilni divjaški taborniki. Ali jim res ne bi mogli priskočiti na pomoč tudi planinci? In podjetja? Tudi planinstvo spada v rekreacijo, in še kako! Da nudijo

pomoč so poklicana zlasti podjetja v Sežani, Senožečah in Nerkah. Z njihovo pomočjo bi bilo mogoče vsaj postopoma postaviti na Vremščici planinsko kočo in ne le bivač. Vremščica je lahko dostopna, nanjo vodi gozdna

cesta, nudi lep razgled in ima zanimivo floro.

Končno pa bi morali pričeti misliti tudi na Rasušico v Čiškem sredogorju, ki je celo 40 m višja od Slavnika in nudi čudovit razgled čez srednjo Istro.

RAZPIS

Obrotna delavnica »Elektro-radio« Piran razpisuje prosto delovno mesto

RADIO TV MEHANIKA

Plača po dogovoru na osnovi pravilnika o delitvi dohodka. Nastop službe takoj.

Letovišče v avtobusu

Če vam presedajo hoteli, če se ne počutite dobro pod šotorom, potem si lahko privoščite letovaneje v avtobusu. Takšno letovišče je ob poti, ki pelje iz Umaga proti Savudriji. Ob »hišici« šumlja morje, pozimi pihlja burjica, ki potegne včasih tudi 120 km na uro, toda vi boste gotovo letovali

poleti, ko je tod nadvse prijetno. Nek podjetje je postavil pod košato drevo odslužen avtobusni karoserijo. V tem avtobusu sta dve sobi, v njih pa 12 postelj, ki stojijo v nadstropjih. Prijetno in podjetno, mar ne? Temu bi tudi lahko rekli — odkrivanje notranjih rezerv.

Po nekaj letih vremenskega zatijja se letos zima nekoliko bolj stisnila tudi obmorske kraje. Temperatura je padla pod ničlo, dež se je spremenil v sneg, nastala je huda poledica, ki je nekaj dni povzročala resne težave prometu na cestah. Na srečo prav hudih hudih nesreč ni bilo, čeprav je bilo veliko neprostovoljnega plesa vozil po zaledenelih cestiščih. Burja je nagnala obane na tople v stanovanja, pa tudi tujeve ni bilo na obisk v Kopru, kot kaže slika položaja v nedeljo popoldne, ko je le samotni avtobus odpetjal skoraj prazen proti Izoli in Piranu. Pogled pa so razveseljevale številne tovarne ladje, ki so v starem potniškem pristanišču in zunaj v zalivu čakale, da pridejo na vrsto za vkrcanje ali razkladanje tovarov

Pozabljenost je bila kriva...

Silvestrovanje je za nami. Vsakdo ga je praznoval na svoj način; nekdo je pričakal novo leto doma, drugi v kavarni ali gostilni, tretji v planini, nekateri pa so slovesni trenutek kar prespali. Kakor smo praznovali kar prešpali. Tako smo ga približno tudi končali, zaspani, z glavobolom, z mlačno ali pa celo tako, kakor naš Francelj Kozel.

Začelo se je na zadnji dan starega leta pri kosilu. Marjeta je bila vsa nasršena. Ni mogla razumeti, da bo morala Silvestrovo praznovati sama doma. Če bi ga praznovala doma z možem, bi že nekako šlo, toda...

»Ne morem razumeti, je godrnjala. »Zadnje čase imam vedno nekaj nujne opravke. Tukaj nekaj ne bo v redu, predragi Francelj! Gorje tebi, če kaj izvoham! Gorje, če izvem, da se smukajo kakšne frikle, ki jih imate v podjetju! Tle tvoji večerji stanki... Ne gre mi v glavo, da bi imelo vaše podjetje inventuro prav na Silvestrovo... Nekaj imas za bregom...«

Marjeta je bila še čedna ženska, četudi malo preveč zalita. Ni se še počutila tako staro, da bi je ne mika več zabava in ples. Rada je plesala s Franceljem, »to plesasto pokveko«, razen tega pa se najde na zabavi večkrat še kdo, ki zna prav tako plesati in pritisniti k sebi.

Pomočnica je in čakala, kaj neki ji bo Francelj odgovoril, toda moč je

srebal juho, molčal in se delal, kot da nič ne sliši. Marjeta ni odnehala: »Sploh pa tole vaše podjetje! Drugi bodo danes praznovali in so dobili trinajsto plačo. Pri vas pa ste se za trinajsto plačo obrisali pod nosom in se praznovali ne boste. Kakšen kolektiv pa ste! Same mevice, sami mutci! Ti se doma ne odpreš svojega gobca!«

Francelju je bilo dovolj. Vzrojil je. »Preklemska babnica! Regljaš, regljaš, še čudno da nimaš žuljev na jeziku!«

Jezno je vstal, pograbil klobuk in odšel. Pa ne na inventuro, Francelj je bil bil takšna plesasta pokveka. To je vedela tudi Tončka, brhka črnolaska, ki ga je že nestrpno čakala na avtobusni postaji. Bala se je, da ne bi prišel pravčasno, tako bi zamudila avtobus in Silvestrovanje bi šlo po vodi. Vse bi propadlo: dobra in draga večerja, hotelska soba, ki jo je bil Francelj rezerviral še pred tednom dni in v prelepem planinskem izletniškem kraju. Ze ves teden se je tega radovala, no, in tudi Francelj, še njene odredke, sploh ni bil napacen. Res da je že precej plesast, toda če si posadi na glavo klobuk, je videti prav mladosten. In njegove čedne brčice! In kakšen kavalir je! Ni skopuški in plesu imenitno, da le malo kdo tako. Kadar smo šli z njim lumpat, je bilo vedno tako zabavno! Zabaven je in zgovoren. Le kaj, da ga se ni? Le še pet minut je časa do odhoda avtobusa...

»No, vendarle, Francelj! Tako me je že skrbelo, da te ne bo.«

»Mejduš,« dejal Francelj brez sapa in stiskal pod pazduho zajeten paket. »Doma je bilo regljanje, da me se zdaj ušesa boljijo... zdaj pa brž na avtobus.«

Stisnila sta se na sedež drug zraven drugega in veselo žibudrala. Francelj je pokazal na svoj paket in rekel:

»Tole je pa dedek Mraz, Tončka. Nekaj lepega ti je prinesel. Dobila boš, ko bova čisto sama. Dobili smo trinajsto plačo. Za danes bo kar zadostil. Pila bova šampanjec. Si zadovoljna?«

Izpila sta v kraju P. Vse je bilo videti praznično. Povsod je ležal debel sneg. Francelj in Tončka sta pohitela v hotel. V recepciji so ju prijazno sprejeli. Napotili so ju v toplo zakurjeno sobo, na posteljah je bilo snežno belo perilo in tudi zavese so bile pred kratkim oprane in zlikane. Skoda le, da je bila ta sreča le kratkotrajna, zakaj Francelj se je moral zaradi »inventure« pravčasno vrniti, da ne bi kdo kaj zavohal. Njun odmerjen čas je frčal, kot bi bil dobil peruti.

Zjutraj je prikolovratil Francelj domov zbit in utrujen. Marjeta je že ležala. Ko je začutila njegove korake, je odprla oči. Francelj ji je želel dobro jutro in ji voščil srečno novo leto. Marjeta mu je zaspalo in natakajeno odgovorila. S sebo je zmetel obleko in zviška padel na posteljo. Bil je na smrt utrujen; inventura ga je obidno hudo zdelala. Ni se ustežnil dobro zatisniti oči, ko ga je dregnila žena:

»Ali ste imeli do sedaj inventuro?«

»Ja, do sedaj, pa še nismo končali. Nekaj je ostalo še za po praznikih.«

Francelj se je prevrgel na drugo stran in ji hotel tako pokazati, da bi rad spal. Marjeti pa se je hotelo klepetati.

»Kaj imate v podjetju tudi kaj pi-jače?«

»Daj, mir! Jaz sem zbit kot turška fanar.«

Ko je ostal še za po praznikih, je pograbil glavo in rekel: »Ti si pil, saj smrdiš kot poln sod. Mene ne boš za nos vlekel!«

»Seveda sem pil! Sem mar rekel, da nisem? Direktor nas je ob polnoči, ko smo si voščili srečno novo leto, pogostil z malico in vinom. Zvrnil sem dva kozarčka. Če so ga vsi drugi, zakaj bi ga jaz ne smel? Potem smo delali do jutra.«

Odejo si je potegnili preko ušes in zasmrčali. Marjeta je dvakrat vzdihnila, vstala in med oblačjenjem razmišljala: »Jezna sem, ker moram čepeti doma, ko se vsi drugi zabavajo. Zdaj je, kar je. Skuhala bom dobro kosilo. Tačas pa naj se on naspi. Danes ga ne bom več žejala, da bi imela vsaj za Novo leto lep dan. Morda bova zvečer še kam šla.«

Odšvedrala je v kuhinjo, si skuhala kavo, navila radio in nekako postala dobre volje. »Pokveka« pa je vlekel dreto in v svojih prelepih sanjah obujal spomine na preteklo noč.

Prazniki so minili.

Francelj je komaj čakal na prvi delovni dan. Brž ko sta se s Tončko videla, mu je povedala, kakšno smolo je imela. Ko sta tistega jutra hitela iz hotela na avtobus, sta v naglici pozabila tamkaj paketič, njegovo novoletno darilo.

»Nič ne de,« je rekel Francelj, »pisali bomo na upravo hotela, naj nam paket vrnejo.«

Okrog desetih zjutraj je pozvonil postar na Marjetkinem stanovanju.

»Za vas, pravzaprav za vašega moža, imam paket.«

Marjeta je veselo posegla po njem in pomislila, da se je je morda kakšen sorodnik spomnil s petenčami ali krivicami. Ko je razvezala in razmotala paket, je ostrmela. V njem je bila elegantna nylonasta garnitura: kombiniza, hlače in modrice. Na dnu je našla vizitko. Vzela jo je v roke in prebrala:

Svoji ljubljeni Tončki za srečno novo leto, Francelj.

To bo najbolj pomota, je skomignila Marjeta. Skoda. Obduovala je prelepo perilo nežne lila barve, z bogatimi čipkami obrobljeno kombinizo in prav tako okrašene hlače. Toda čigav je le ta paket? Naslovljen je na Franca Kozla. In vizitka? Franceljeve pisave pravzaprav ni dobro poznala, a zdelo se ji je, da je njegova. V skatli je našla priloženo pismo. Obšlo so jo že slutnje, zato je sedla. Odprija je pismo in ga začela brati.

Spoštovani gospod Kozel!

Se enkrat se Vam zahvaljujem za Vaš obisk in se Vam toplo priporočam. Zelim Vam obilo uspehov in sreče v Novem letu! Pošiljam Vam paketič, ki sta ga v naglici ob odhodu pozabila v našem hotelu. Vaša soproga gotovo že nestrpno pričakuje izgubljeno novoletno darilo. Vaši soprogi in Vam globoko spoštovanje. Uprava hotela Pošta, P.

Marjeti se je sedaj posvetilo. Se preveč. Torej takšno inventuro je delal na Silvestrovo. Sedaj bomo imeli inventuro še doma, dragi Francelj. In povem ti, pošteno si jo boš zapomnil. Za vse čase!

Mara

Mala kronika iz naših komun

ROJSTVA

V koprski poročnišnici so rodile: Marjia Kodarin iz Boršta — dečka, Sabina Zagar iz Izole — deklico, Veronika Stepančič iz Reparca — deklico, Vida Drožina iz Gradišice — dečka, Albina Višnjevec iz Vrhnjole — dečka, Alma Ferfolja iz Korita — dečka, Lidija Mazi iz Boninova — dečka, Marija Bestjak iz Dekanova — dečka, Marija Benčič iz Vrhnjole — dečka, Amelija Kerkavčič iz S. Ivana — deklico, Marija Zega iz Komna — dečka, Donata Strukelj iz Pirana — deklico, Marija Nela Udovič iz Kurbeta — deklico, Danica Benko iz Strunjana — dečka, Stanka Valenčič iz Gažona — dečka, Ljudmila Strumbelj iz Kopra — deklico.

POROKE

V Ilirski Bistrici sta se poročila: Jožeta Iskra, gospodinja iz Sušaka in Anton Iskra, šofer iz Sušaka.

V Sežani so se poročili: Danica Mahnič, geometer iz Grahovega brda in Stefan Simonič, geometer iz Maribora; Marta Gulič, kmetovalka iz Koprive in Edvard Jerman, mlazar iz

Sepulj; Irma Macarol, uslužbenka iz Križa pri Tomaju in Viktor Jančigaj, strojni tehnik iz Ljubljane.

SMRTI

V koprski občini so umrli: Marija Savron, stara 67 let iz Semedele. V postojnski občini so umrli: Zdravko Mella, star 1 dan iz Podbrega; Antonija Križman roj. Simič, stara 80 let iz Bukovja.

V izolski občini je umrl: Francesco Angeli, uslužbenec, star 50 let iz Caorle — Venezia (Italija).

V ilirskobistriški občini so umrli: Pavlina Lever, stara 64 let, gospodinja iz Tomlinj; Jožica Djordjevič, oseba upokojenka iz Ilirske Bistrice, stara 28 let; Marija Jagodnik, gospodinja iz Kosez, stara 71 let.

V sežanski občini so umrli: Marjana Mislje roj. Počkar, stara 90 let iz Vrabč; Pavel Može, star 73 let iz Stori.

MALI OGLASI

VSELJIVO HIŠO ali vilo kupim na Primorskem. Ponudbe javiti na tel. 21-490 — Koper.

ZAMENJAM DVOSOBNO STANOVANJE s pritliklinami v Piranu (cela hiša) za enako stanovanje v Izoli. Radioservis v Izoli, Ljubljanska 45.

PRODAM otroško posteljo. — Ogled od 17. do 19. ure. Naslov v upravi »Slovenskega Jadrana«.

OB VAŠIH OBISKIH V TRSTU ne izpušite obiska trgovine »MAGLIABELLA« na Corsu Garibaldi št. 11 (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas boste našli veliko izdelbi pletenin, nogavic in perila za dame, gospode in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Prosteži boste v vašem jeziku! Trsti izrezku tega oglasa prejmete darilo!

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragoga moža, ata, starega ata, brata in tasta

FRANCA BOLETA

se zahvaljujemo vsem, ki so ga ob njegovi boleznih obiskali, še posebej dr. Ambrožiču za vso nudeno zdravniško pomoč. Prisrčna hvala tudi vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovalcem cvetja, vsem za izraze sožalja ter vsem tistim, ki so ob dnevih žalosti sočustvovali z nami in nam nudili kakršnokoli pomoč.

Slovinje, 11. januarja 1963

Zalujoči: žena, sinovi, hčerke in ostalo sorodstvo

OBVESTILO

Vljudno obveščamo vse naše odjemalce in poslovne prijatelje, da smo s 1. januarjem 1963 spremenili firmo podjetja, ker dosednji naslov PIVOPROMET ni bil več v skladu s predmetom poslovanja.

Novi naslov naše delovne organizacije se glasi:

»VESNA«

trgovsko podjetje z alkoholnimi in brezalkoholnimi pijačami na debelo, Izola

Zahvaljujemo se vsem za dosedanje naklonjenost in dobre poslovne odnose. V prepričanju, da se bodo naši poslovni stiki v bodoče še poglobili, se pripravljamo za nadaljnji odjem. Na zalogi imamo vedno vse vrste kvalitetnega »UNION« piva, veliko izbrano žganih alkoholnih pijač, likerjev in sadnih sokov vseh renomiranih tovarnih ter radensko vodo po zelo ugodnih cenah fco skladišče kupca. Naročila sprejemamo po naših prodajalnih na terenu ali po telefonu.

Telefon: uprava 71-210, obrat 71-108

Izola, 3. januarja 1963

Trgovsko podjetje »VESNA« Izola

Trgovsko podjetje »VESNA« Izola

Občanom v nerazviti komuni ni lahko

(Nadaljevanje z 8. strani)

znatičnosti občinskega proračuna, težave pri njegovi realizaciji in glavne naloge in sorazmerja družbenega plana.

Občani so navadno razumeli, da je sežanska komuna gospodarsko premalo razvita in da ne premore dovolj finančnih sredstev, da bi reševala vsa vprašanja lokalnega interesa. Zdaj gre večina občinskega proračuna za šolstvo, upravo in druge obvezne službe, tako da bi le očitno gospodarski napredek omogočil dvig osebnega in komunalnega standarda.

Prav zato, ker so to problemi, ki zadevajo vse občane, je tembolj pomembno delovanje samoupravnih mehanizmov v komuni in zato so krajevne skupnosti in zbori volivcev vse bolj v središču pozornosti.

Krajevna organizacija SZDL v Sežani je sodelovala z ostalimi družbenimi organizacijami in društvi po načelu medsebojnega interesa. Pri tem je imela največ uspeha pri društvu prijateljev mladine in pri zvezi borcev, najmanj pa pri aktiviziranju kulturnoprosvetnega društva Svoboda, ki že nekaj let živi. Socialistična zveza je bila tudi tista, ki

Poudarek na kmetijstvu

(Nadaljevanje s 3. strani)

vodno sodelovanje se bo razširilo tudi na področje živinoreje, zlasti pri reji mlade živine. Predvidevajo, da bodo v proizvodnem sodelovanju dopitali 700 glav govedi in skupni teži 315 ton, od tega 283 za izvoz. V proizvodnem sodelovanju bodo zredili tudi 600 glav prašičev za domači trg.

Po sedanjih predvidevanjih bodo tržni presežki v letu 1963 večji pri krompirju za 140 odstotkov, zelju za 185 odstotkov, senu 44, sadju 179 in pri prašičih za 129 odstotkov.

Tako povečanje kmetijske proizvodnje bo mogoče zaradi lanske slabe letine in zaradi smotrnejše povečanja obsega agrotehničnih ukrepov.

Industrijska proizvodnja pa bo imela tudi v letu 1963 levji delež pri nadaljnjem naraščanju proizvodnje in narodnega dohodka v komuni. Več naporov bodo vložili za nujno potrebno povečanje izvoza. Še dalje bodo stremeli po modernizaciji proizvodnih zmogljivosti in utrjevanju industrijskih podjetij po tehnični in organizacijski plati. Fizični obseg skupne industrijske proizvodnje naj bi se po predlogu družbenega načrta gibal (v milijonih dinarjev) v industriji gradbenega materiala 24,5 (2% več kot lani), lesni industriji 4608 (41% več kot lani) in v prehranbeni industriji 632 ali za 12% več kakor v letu 1962.

Jk

Pismo uredništvu

Upajo na lepše dni

Tovariš urednik!

Pred dnevi sem bil v vasi Truške, da bi kot član občinskega odbora ZB prisostvoval letni konferenci Zveze borcev v Truškah. V tem kraju nisem bil že več let, vendar sem bil tokrat močno razočaran. Tovariši borci so se zbrali pred šolskim poslopjem polnoštevno. Ker v vasi nimajo prostora, kjer bi se lahko zbirali, smo se vsi skupaj podali v šolski razred. Bil je lepo urejen in očist. Tovariška učiteljica ni bila preveč zadovoljna, da smo imeli konferenco v razredu. Malce je ugovarjala, češ da bomo razred zakadili, kar bo škodovalo otrokom, in ga pomazali. Po mojem mnenju je imela učiteljica popolnoma prav, ker pa nismo imeli druge izbire, smo imeli konferenco ravno v tistem razredu. V isti šolski stavbi pa je še en razred, ki pa ni urejen in zato tudi ne služi nobenemu namenu. Za ureitev tega prostora bi bilo potrebno nekaj denarnih sredstev. Tovariši borci so povedali, da so že večkrat intervenirali, da bi uredili vsaj najnujnejše stvari, vendar so vedno naleteli na gluh ušesa.

Preteklo je že mnogo let po naši zmagi, zato je skrajni čas, da temu kraju in podobnim partizanskim vsem pomagamo vsaj toliko, da bi se kje lahko sestajali. Človeka zaboli, ko pozna preteklost in zasluge takšnih krajev, ko vidi, da nimajo tovariši niti stolov, da bi nanje sedli, ko pridejo na sestanke.

Ni čudno, da mladi ljudje zapuščajo vasi in beže v mesta. Menim, da je vsekakor prav, da si mladina išče boljše mesta, vendar pa ne smemo pozabiti, da živi tod še mnogo naših starih borcev in bork, ki imajo tudi svoje potrebe. Upam, da bodo bodoče krajevne skupnosti reševale takšne nujne stvari hitreje, kakor pa jih rešujejo sedaj.

Viljem Turk, Pridvor

GRB PRI GRBU

Zgradba nekdanje koprskje žitnice Fontice je bila zgrajena leta 1392 v benečanskem slogu. Njena fasada je okrašena z grbi raznih beneških plemičev. V tistem času je bila namreč velika čast, če je lahko kdo postavil svoj grb na to stavbo. Do danes je ohranjenih 23 grbov.

NAGRADE NAJBOLJŠIM

Na slovesnosti v Kairu je podelil predsednik Naser nagrade učencem raznih šol, ki so dosegli najboljši uspeh v okviru tako imenovanega festivala učenja. Med nagrajenimi dijaki je bila tudi Naserjeva hčerka Hoda.

TELEVIZIJA

SPORED

TV STUDIA LJUBLJANA

od 20. do 26. I. 1963

NEDELJA, 20. I.:

11,40 ZGODBA O LASSIE

18,00 LADJA, KI JE UMRLA OD SRAMU — angleški celovečerni film

19,45 PROPAGANDNA ODDAJA

PONEDELJEK, 21. I.:

10,30 NENAVADNI AVTO — lutkovna oddaja

19,00 »IGRA« — kratki film v režiji Dušana Vukotića

19,30 TV OBZORNIK

20,45 Glavni deli SILE NJEGOVA NAJBOLJŠA REZIJA — TV drama

SREDA, 23. I.:

19,30 TV OBZORNIK

20,30 VIKTOR — LUCI! — zabavno-glasbena revija

ČETRTEK, 24. I.:

19,30 TV OBZORNIK

20,30 AKTUALNI RAZGOVORI

PETEK, 25. I.:

18,00 KULTURNA PANORAMA

19,30 URBANIZEM I

19,00 BOJ ZA OBSTANEK V MORJU — dokumentarni film

19,30 TV OBZORNIK

19,45 PROPAGANDNA ODDAJA

SOBOTA, 26. I.:

19,30 TV OBZORNIK

22,15 SERIJSKI FILM

RAZPIS

Zavod za izmero in kataster zemljišč Koper razpisuje

DVE DELOVNI MESTI

GEODETSKIH INŽENIRJEV ALI GEOMETROV

Pogoj: strokovni izpit iz geodetske stroke.

Nastop službe takoj.

Osební dohodki po pravilniku o osebnih dohodkih zavoda. Zaželeno znanje italijanščine. — Prošnje poslati na naslov: Zavod za izmero in kataster zemljišč Koper

OBVESTILO

Občutno smo znižali cene avtostrojnih uslug, in sicer: brušenje motornih gredi, struženje ležajev v bloku motorja, brušenje ojničnih ležajev in puš, vertikalno struženje motornih valjev in honanje ter ostale avtostrojne usluge.

Prepričajte se in zadovoljni boste.

Avtoturistično podjetje »SLAVNIK« Koper

ZAHVALA

Ob hudí izgubi naše drage soproge, matere, hčere, sestre in tete

JOŽICE DORDŽEVIČ

rojene ISKRA

se za sožalje in razumevanje v naši neizmerni žalosti Iskropo in toplo zahvaljujemo vsem prijateljem, rodbini, kakor tudi SZDL — Ilirska Bistrica, vojnim poštam 1132, 8407, 7610, vsem meščanom iz Ilirske Bistrice, njenim sovaščanom ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali oddati zadnji pozdrav naši ljubljani Jožici in jo spremlili na njeni zadnji poti do mirnega, večnega doma.

Soprog Miloslav Dordžević in sin Aleksander, mama Zora, oče Jožef, sestra Desanka in mož Drago, sestra Vojka in mož Leopold in njihovi otroci.

Pogoji: pod št. 1.: nepopolna srednja šolska izobrazba s triletno prakso; pod št. 2.: srednja šolska izobrazba ali nepopolna srednja šolska izobrazba s 3-letno prakso.

Prejemki po pravilniku. Nastop službe takoj oziroma po dogovoru. Lastnoročno pisane ponudbe, kolkovane s 50 din državne takse, kratkim življenjepisom ter opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na upravo Stanovanjskega sklada občine Koper, Vojkovo nabrežje št. 14, do 25. januarja 1963. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Stanovanjske skupnosti Koper objavljajo

RAZPIS

za naslednja delovna mesta:

1. GRADBENEGA TEHNIKA za vodstvo gradbenega servisa. — Pogoj: diploma gradbeno-arhitektonske srednje šole in najmanj pet let prakse.
2. MATERIALNEGA KNJIGOVODJO — Pogoj: popolna srednja šolska izobrazba z najmanj petletno prakso v materialnem knjigovodstvu.
3. PISARNISKEGA REFERENTA — Pogoj: popolna srednja šola z znanjem strojeopisja in najmanj pet let prakse na takem delovnem mestu.
4. DVA KVALIFICIRANA TAPETNIKA — Pogoj: izučen tapetnik in najmanj dve leti prakse pri delu.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. — Osební dohodki so določeni po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Nastop službe mogoč takoj ali po dogovoru. Zgledite se osebno v tajništvo Stanovanjskih skupnosti Koper, Goriška ulica št. 6, ali pismeno z opisom dosedanje zaposlitve,

KLJUB JAVNIM VPRAŠANJEM IN ODKRITIM KARTAM

nič novega v zadevi NK Delamaris

Kakor smo poročali že v prejšnji številki, je upravni odbor Delamarisa zahteval pri predsedniku Nogometne zveze Slovenije zaščito zakonitosti. Po mnenju odbora je tekmovalna komisija Nogometne zveze Slovenije nepravilno zavrnila pritožbo Delamarisa proti registraciji tekem Celje—Delamaris in Delamaris—Rudar v korist nasprotnikov. Za Delamaris je bila namreč odločena tekmovalna komisija Nogometne zveze Slovenije z dne 3. novembra lani, s katero sta bili tekmi Delamaris—Kladivar in Triglav—Delamaris verificirani z doseženimi rezultati, veljavna. Z drugimi besedami — Delamaris je odigral tekmi s Celjem in Rudarjem regularno in Celje ter Rudar nima pravice na pritožbeni postopek, temveč samo na izredno pot, to je na zaščito zakonitosti. Od predsednika Nogometne zveze Slovenije je torej potem odvisno, kako bo stvar presodil in komu bo ugodil. Po navodilih, ki jih je prejela posebna delegacija Delamarisa v Beogradu pri generalnem sekretarju Cosiću, govori v njen prid 70 odstotkov dejstev, v prid nasprotnikov pa le 30 odstot-

kov. Če tokrat ne bo prišlo do ugoditve Delamarisu, bomo dobili samo še eno potrdilo o enostranosti republiškega nogometnega foruma.

Sicer pa je zadeva že dovolj zrela, da preide okvir nogometnih krogov in da se z njo začne ukvarjati Zveza športov Slovenije in tudi politični forumi. Gre namreč za tipičen pojav nezdravih odnosov v športu, ki jih republiški nogometni forum ni znal preprečiti, oziroma je celo nailil olja na ogenj. Koliko stroškov je že stala vsa zadeva in koliko razburjenja je povzročila v javnosti! In to brez vsake potrebe! Samo minuta dela je bila potrebna in samo trohica dobre volje s strani Kladivarja in celjske nogometne podzveze, pa bi dobil igralec Janus izpisnico in vse komedije bi v hipu preprečili. Toda v Celju niso »utegnili« poiskati te minute, da o dobri volji sploh ne govorimo. Tudi republiški forum ni »utegnil« preprečiti najhujšega in je dopustil, da so se zakulisne spekulacije nadaljevale vse do konca prvenstva, da je Janus igral v nerazjasnjeni situaciji de-

vet tekem, potem pa so gordijski vozeli presekali na ta način, da so odvzeli točke tistemu, ki je na igrišču zmagal in ki je igral tekme v trdnem prepričanju, da je vse v redu.

Mi ne bomo nehali s to polemiko, dokler ne dobi Delamaris zadoščenja. Spet postavljamo javno vprašanje republiškega forumu, zakaj Kladivar še do danes ni izdal izpisnice Janusu, čeprav je to že pred časom obljubil. Zakaj Nogometna zveza Slovenije ni izpolnila obljube, dane upravnemu odboru Delamarisa, da bodo njeni predstavniki prišli v Izolo in dali ustrezna pojasnila do-

mači športni javnosti? Zakaj toliko čakanja, kadar je treba javnosti sporočiti rezultate preiskave v zvezi s kršenjem amaterskih pravil Kladivarja. Od kod taka ekspektativnost, kadar je treba vzeti točke Delamarisu in zakaj tako polževo ravnanje, kadar gre za stvari, ki so v prid Delamarisu? Upamo, da vsaj tokrat niso naša vprašanja zaman in da se bo končno le kdo oglasil in odgovoril. Za zdaj še nismo imeli te časti, pa čeprav se že peti teden pojavljajo na tem mestu članki, ki obtožujejo Kladivarja, celjsko podzvezo in republiški nogometni forum!

Vreme je spet ustreglo mladim postojnskim smučarjem in spet so oživela smučišča po Nanosu in vseh Podgori. Belo veselje pa je kljub vsemu ukinjeno v discipliniran trening, ki naj mladim smučarskim športnikom postojnske komune prinese sadove na tekmovalnih po vsej Primorski

Mladina in predosnutek nove ustave

Idejno vzgojna komisija pri Občinskem komiteju LMS Koper je pred kratkim izvedla anketo, s katero je hotela ugotoviti, kakšen uspeh je imela razprava in kako je mladina v Kopru sploh razpravljala o osnutku nove ustave. Anketirali smo predvsem na srednjih šolah, manj pa v gospodar-

skih organizacijah. To pa zaradi tega, ker so na srednjih šolah mladinci zbrani skupaj in je tako omogočena večja kontrola nad izpolnjevanjem anketnih vprašanj. Iz analize je razvidno, da na nekaterih šolah razprave niso bile povezane z našim ustavnim razvojem, ampak so se omejele le na

novosti, ki jih prinaša predosnutek. To pa ni dovolj. Večji del mladine z ustavnim razvojem še ni seznanjen, zato bi jo morali predavatelji z njim spoznati, kar bi vodilo v lažje razumevanje sprememb, ki jih prinaša nova ustava.

Pogrešali smo zadovoljivih odgovorov na vprašanje: »Najtež pravice in dolžnosti občanov!« Nekaj je celo takšnih mladincev, ki ne poznajo niti ene dolžnosti oziroma pravice.

Na splošno je anketa pokazala, da je mladina aktivno razpravljala o osnutku, nekeje z večjim, drugje z manjšim uspehom. Najbolje so na anketna vprašanja odgovorili dijaki učiteljskega; pokazali so, da je njihova razprava temeljila na povezovanju osnutka ustave z našim ustavnim razvojem in vsakdanjo življenjsko prakso.

S takimi in podobnimi anketami je moč pravilno usmerjati delo med mladino, zato želimo, da se tudi sama mladina v aktivih oziroma vodstva aktivov v bodoče bolj poslužuje te metode.

Boris Bernetič

Izid velikega nagradnega žrebanja

10. januarja 1963 so poverjeniki Prešernove družbe: Ida Lukežič, Mira Prijatelj, Jože Košorok, Jovan Takač, Ivan Bartol in Viktor Čeb opravili nagradno žrebanje.

DOBITKE PREJMEJO:

AVTO OSEBNI		srečka št. 10 020
TELEVIZIJSKI APARAT		srečka št. 37 695
MOSKO KOLO		srečka št. 17 328
ZENSKO KOLO		srečka št. 28 798
TRANSISTOR		srečka št. 35 821
RADIJSKI APARAT		srečka št. 4 663
KLUBSKA GARNITURA		srečka št. 9 610
ELEKTRIČNI BOJLER		srečka št. 30 055
FOTO APARAT		srečka št. 20 957
ZAPESTNA URA		srečka št. 22 841

IN SE 10 PRAKTIČNIH NAGRAD srečke št. 5 203, 30 608, 20 247, 18 337, 12 131, 7 536, 38 673, 2 680, 6 687, 18 506.

KNJIŽNE NAGRADE: Vse srečke, ki se končujejo na —. 692 ali —. 244

Lastniki izžrebanih srečk naj prevzamejo nagrade v upravi Prešernove družbe, Ljubljana, Gradišče 12a najkasneje do 10. maja 1963, ko bo srečkam potekla veljavnost.

PREŠERNOVA DRUŽBA

ZDRUŽITEV »PIONIRSEKGA DOMA« IN »SLOVENSKEGA OTROŠKEGA VRTCA«

Bo zdaj nižja oskrbnina?

V Kopru smo imeli doslej dva vzgojno-varstvena zavoda. Pionirski dom za šolske otroke z zmogljivostjo 200 otrok. Dom je bil kaj slabo zaseden, v njem je bilo komaj 81 šolskih otrok (na kosilu celo samo 71). Slovenski otroški vrtec pa je varstveni zavod za predšolske otroke z zmogljivostjo 180 otrok. V zadnjem času je imel v oskrbi 135 otrok. Z

drugimi besedami: oba zavoda sta bila slabo izkoriščena. Vzrok? Med drugim prav gotovo visoka oskrbovalnina, ki je znašala po podražitvi v otroškem vrtcu 4.500 din mesečno, v pionirskem domu pa 2.600 din. Ko so se oskrbovalnine podražile, je v obeh zavodih začelo upadati število oskrbovancev, čeprav je v Kopru nad 600 samo predšolskih otrok, potrebnih dnevnega varstva. Mnogi starši, posebno socialno šibkejši, so na podražitev oskrbnin odgovorili tako, da preprosto otrok niso več dali v zavode, ampak si na najrazličnejše načine skušali najti zanje »cenejše varstvo«. Med enim in drugim varstvom je sicer silna razlika, toda če ni moč »čez družinski buđet«, je treba izbrati slabšo in cenejšo možnost.

Ukrep, po katerem sta se s 1. jan. 1963 združila oba zavoda, bo vsekakor pripomogel k temu, da bo moč lažje reševati vprašanje vzgojnega varstva predšolskih in

šolskih otrok. V enotnem zavodu se zdaj lahko znatno izboljša varstveno-vzgojno delo, poenostavi organizacija, bolje zaposli vzgojno osebje ter pomožno osebje (kuhinja itd.). Razen tega pa je tudi

logično pričakovati, da se bodo oskrbnine pocenile ter pomnožilo število oskrbovancev do polne zmogljivosti zavoda, ki se po združitvi imenuje »Vzgojno-varstveni zavod Koper«.

Prenos ustanoviteljskih pravic NA STANOVANJSKE SKUPNOSTI

Ob naglem industrijskem razvoju v koprski komunli se tudi naglo izpreminja sestava prebivalstva. Pri tem je med drugim posebno značilno, da se čedalje več žensk in žena vključuje v proizvodnjo. Razumljivo je, da postaja na ta način vedno bolj pereče vprašanje varstva otrok, pri čemer so zlasti prizadete zaposlene matere. Glede varstva predšolskih in tudi šolskih otrok je bilo sicer precej storjenega, vendar pa je treba ugotoviti, da

so pri tem premalo sodelovali starši sami in drugi občani. V družbenem upravljanju in v nadaljnji demokratizaciji komunalnega sistema pa se bolj in bolj odpirajo možnosti, da občani sami neposredneje sodelujejo tudi v problematiki varstva otrok. Tu imajo posebno vlogo zlasti stanovanjske skupnosti, ki se kot samoupravni organi državljanov in družin zavzemajo tudi za kar najboljšo organizacijo otroškega varstva.

Na podlagi statuta občine Koper in sklepa sveta stanovanjskih skupnosti je občinski ljudski odbor na svoji zadnji seji sprejel odločbo o prenosu ustanoviteljskih pravic nad »Vzgojnim varstvenim zavodom« in »Italijanskim otroškim vrtcem« z občinskega ljudskega odbora na stanovanjske skupnosti koprskе komunne. V odločbi, ki velja od 1. januarja 1963, je v 2. členu določeno, da se sredstva za osebne dohodke upravnika in vzgojnega osebja zavoda ter sredstva za vzdrževanje stavbe in inventarja zavodov zagotavljajo v družbenem skladu za financiranje šolstva občine Koper.

IZ DRUŽBENEGA SKLADA ZA FINANCIRANJE ŠOLSTVA:

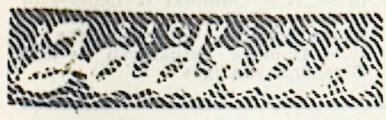
Počasen dotok sredstev

Za normalno poslovanje šol in vzgojnih zavodov je moral upravni odbor sklada najeti 30 milijonov dinarjev kratkoročnega posojila

Analiza o finančnem stanju družbenega sklada za šolstvo (5. dec. 1962) je pokazala, da realizacija sredstev, potrebnih za normalno poslovanje šol in zavodov, ni potekala tako, kakor je bilo predvideno po načrtu. Po enajstih mesecih izkazuje realizacija v primerjavi s planom dohodkov 21,320.000 din izpada. Ob takšnem (prepočasnem) dotoku sredstev je razumljivo, da je ogrožena osnovna dejavnost šol in vzgojnih zavodov. Družbeni sklad za šolstvo pa tudi ni mogel

v minulem letu ustvariti nikakršnih rezerv za kritje šolskih potreb v prvih mesecih proračunskega leta 1963. Da bi omogočili normalno poslovanje, je treba zagotoviti vsaj najnujnejša sredstva za osebne in materialne izdatke. V tem položaju je upravni odbor ob poročstvu občine Koper najel pri Komunalni banki kratkoročno posojilo 30 milijonov din, ki ga mora vrniti do 15. aprila 1963. Tako je sedaj zagotovljena osnovna dejavnost šol in vzgojnih zavodov v koprski komunli.

Berite in širite

RAZPIS

Upravni odbor Stanovanjskega sklada občine Izola razpisuje na podlagi sklepov rednih sej z dne 27. XI. in 26. XII. 1962

I. natečaj

za prodajo poslovnih lokalov na območju občine Izola.

1. Predmet prodaje: Poslovni lokal v zgradbi ob Kidričevem nabrežju v Izoli.
2. Skupna površina lokala: 147,77 m²
3. I. natečajni pogoji:
 - a) Izklicna cena za 1 m² koristne površine 85.400 dinarjev
 - b) Participacija 50 % od skupne prodajne cene lokala
 - c) Rok vračila 10 let
 - d) Obrestna mera 4 %
 - e) Prosilec je dolžan položiti varščino — garancijski znesek 2 % od celotne kupnine, kateri znesek ostane v korist Sklada, če prosilec odstopi od ponudbe. Po podpisu kupne-prodajne pogodbe se garancijski znesek vrne.
 - f) Gospodarske organizacije morajo ponudbi priložiti: Izpislek iz registra podjetij in obratov; sklep delavskega sveta, da ta odobrava zadolžitev in odstop sakoletnih sredstev iz sklada skupne porabe za kritje anuitet; od banke potrdilo o kreditni sposobnosti.
 - g) O izidu natečaja bodo ponudniki obveščeni pisмено.
 - h) Prednost pri nakupu poslovnega lokala na tem natečaju bodo imeli ponudniki, ki bodo ponudili:
 - a) večji delež soudeležbe
 - b) krajši rok odplačila
 - c) višjo obrestno mero.
4. Ponudbe za natečaj z vso potrebno dokumentacijo pošljite do 20. II. 1963 na Stanovanjski sklad občine Izola, Industrijska ul. 7.

Upravni odbor Stanovanjskega sklada občine Izola, Izola

Nenadna radodarnost botre Zime je še prav posebno razveselila koprsko mladež in zlasti otrokom pripravila mnogo vriskajočega veselja, ki ga lepo kaže tudi gornja slika iz središča Kopra, kjer se je sleherni strmil na spremenila v drsalistično in sankalistično na improviziranih vozilih

Po petnajstih letih

Izčrpan rudnik ladijskega železa na dnu morja — Do konca decembra 1962 so potapljači »Brodospasa« s pomočjo »Velega Jožeta« razrezali in dvignili iz morja okrog 48.000 ton železa potopljene potniške ladje »Rex« ob obali med Koprom in Izolo

Ponos italijanske trgovske mornarice pred zadnjo vojno — potniška ladja »Rex« — je prenehala prejšnji mesec obstajati tudi kot železo na dnu morja.

Portoroški gostinci se lahko pohvalijo, da imajo v svoji sredi edinstvenega kolega. To je Maks Vovk, barman v enem tamkajšnjih hotelov, ki ga lahko, zaradi njegovih potovanj po svetu, imenujemo »barman-globetrotter«. V svojem dolgotrajnem gostinskem delu (začel je delati 1926, leta »City« bar v Zagrebu) je bil zaposlen v največjih domačih in tujih gostinskih podjetjih. Stregel je najbolj znanim osebnostim Evrope in Amerike.

Beograd je zapustil pred prejšnjo vojno in se ustavil v Anversu v Belgiji. Toda ni dolgo ostal v tej deželi. Krenil je na »križarjenje« po Evropi. Iz Varšave je šel v Vilno, kjer se je zaposlil kot barman v hotelu »George«. Stalni gost tega hotela je bil slaven ruski pevec Fjodor Šaljapin. Za njega je Vovk pripravil svoj specialni koktail »Mix-Max«, ki je Šaljapinu zelo ugajal in ga je navedel na svojih koncertih. V svojem dolgotrajnem gostinskem delu (začel je delati 1926, leta »City« bar v Zagrebu) je bil zaposlen v največjih domačih in tujih gostinskih podjetjih. Stregel je najbolj znanim osebnostim Evrope in Amerike.

80 TON TEŽAK SPUTNIK

Zahodne časopisne agencije javljajo, da je sovjetski veleposlanik v New Delhiju pred nedavnim izjavil, da nameravajo sovjetski znanstveniki poslati letos v vseмирje vesoljsko ladjo, ki naj bi tehtala svojih 80.000 kilogramov. Mlajše težko si je predstavljati peklensko moč rakete, ki naj bi pognala takšno težo iz območja zemeljske teže.

Takšnega konca ene naj-večjih preokooceanskih ladij ni nihče pričakoval, najmanj pa njeni lastniki — podjetje »Italia« — ko je ladja na svečan način odplula iz ladjedelnice v Genovi in zaplula proti Ameriki. »Rex« je bila mnogo lepša ladja od znanih angleških preokooceanskih ladij »Queen Elisabeth« in »Queen Mary«. Leta 1937 je »Rex« osvojil »modri trak« kot najhitrejša ladja na svetu, ko je preplul Atlantik v rekordnem času. Imel je 52.000 ton in 2.200 članov posadke. Ladjo so potopila zavezniška letala v Koprskem zalivu. Takoj po osvoboditvi so začeli z deli, da bi izveleli ostanek ladje iz morja. Zaradi velike teže in ker je bil že dolgo pod vodo, so nastale hude težave. Potapljači, ki so bili zaposleni za rezanjem ladje pod vodo, so opravljali svoj posel z nadčloveškimi naporci. Delali so v globini 20 metrov. Morsko blato, v katero je bila ladja pogreznjena, je bilo 10 metrov globoko. Najodpornější potapljač ni mogel na tem delu vzdržati dlje kot eno uro. Končno so potapljači Brodospasa iz Splita tudi to delo kar uspešno opravili.

»Konec decembra lanskega leta so izveleli zadnje

ostanke morskega giganta na površino. Skupno so dvignili 48.000 ton železa in s tem po 15-letnem izkoriščanju izčrpali ta edinstveni »rudnik« železa na dnu morja.

ZNANI ŠPIJON ILIJAZ BAZNA-JARAŠEVIČ OZEMA ZADNJE MOŽNOSTI

Izpoved vohuna Cicera

»Govoril bom resnico!« je izjavil Cicero francoskim novinarjem — Odločitev o demaskiranju je sprejel še v Portorožu lani poleti — Zaradi smešne zahteve Cicera po odškodnini Adenauer ne bo mogel spati — Vohun bi rad izkoristil zadnje možnosti in do kraja ožej svoj izredni življenjepis

Znani vohun iz druge svetovne vojne Ilijaz Bazna-Cicero, ki je kot sobar britanskega ambasadorja v Ankari kradel zaupne dokumente, jih prodal Nemcem in bil za svoje delo plačan s ponarejenimi funti, se je pojavil pred nekaj dnevi na francoski televiziji. »Govoril bom resnico«, so bile njegove prve besede. Zatem je rekel: »Najprej hočem odkriti svoje pravo ime. Ilijaz Bazna-Cicero ne obstaja več. Od nocoj, po toliko letih, se ponovno imenujem Ilijaz Jaraševič, rojen 1904, leta v okolici Pristine v Jugoslaviji. To je moje pravo ime. Nima več razloga, da bi ga skrivati.« Cicero je novinarjem na francoski televiziji izjavil, da so njegovi dosedajšnji biografi sestavljali njegov življenjepis svojevoljno, da bi ga čim bolj vnovčili. Isto je trdil tudi o filmu, ki so ga o njem posneli po vojni. Najzanimivejši del

Zadnji tovar železa iz »rudnika« pod morsk gladino ob cesti med Izolo in Koprom, kjer so zavezniška letala med zadnjo vojno potopila ponos italijanske trgovske mornarice — najso-

dobnejšo potniško ladjo svojega časa — čezmorsko velikan »Rex«. Iz Kopra je vse dvignjeno železo »Brodospas« spjel na Reko, kjer so ga spet pretopili in nato uporabili pri gradnji novih ladij

intervjuja je bil tisti, ko je bilo do sedaj neznano, toda ostaja odprto vprašanje, ali je veliki špijon tudi tokrat res govoril resnico?

REVOLVER NAMESTO SODNIŠKE PIŠČALKE

30-letni Franco Conciatori je blizu Rima sodil manj pomembno nogometno tekmo. Na njej se je pripetilo nekaj nevsakdanjega. V drugem polčasu je izključil enega izmed igralcev domačega moštva. Izključeni nogometaš je stisnil pesti in jo mahnil proti sodniku, da bi protestiral. Mahoma pa je odredel. Conciatori je potegnil velikanski revolver »na boben« in izstrelil en naboj v zrak. Tekmo so prekinili. Na igrišču so priredili karabinjerji in razorožili sodnika, ki je tokrat sodil svojo zadnjo tekmo.

Pomorščak iz Pirana osebni Kennedyjev kuhar

Tudi Bruna Beraneka iz Pirana je zamikalo morje. Hotel je postati pomorščak ali vsaj ribič. Naključje je hotelo, da je postal pomorščak. Opretil se je prve prilike, ki se mu je ponudila — vkrcal se je na traku, ki je iz strunjanjskih in sečoveljskih solin prevažala v portoroška skladišča soli. Za začetnika je bilo delo precej naporno pa tudi precej

enolično. Zel si je, da bi zarapl po prostornih oceanih, želel si je, da bi videl Afriko, Azijo, Ameriko... Po dveh letih mu je ponudila svoj prst Sreča. Na tovarni ladij, ki je bila last podjetja Kozulčić, je postal mladenič kuhinje. Ko se je usposobil za kuharja, so ga premeštili v kuhinjo potniške ladje Saturnia, ki je vzdrževala redno linijo na progi Trst-New York. Na veliki ladij, ki ima nekaj deset kuharjev, se je Bruno imenitno znašel. Specializiral se je za pripravljanje hladnih in primorskih jedi. Na tej ladij je ostal do konca druge svetovne vojne. Tedaj so ga povabili k sebi sorodniki, ki žive v Chicagu. Tod si je našel zaposlitev v veliki restavraciji. Ni znan, kje in kako je spoznal predsednika Kennedyja. Bruni sorodniki pravijo, da je bil na listi Kennedyjevih služabnikov že tedaj, ko je bil John Kennedy še senator. Sedaj je njegov osebni in glavni kuhar. V letošnjem letu namerava Kennedyjev osebni kuhar in naš rojak obiskati Evropo in seveda tudi svoj rodni kraj.

ČIŠČENJE S PLAMENOM

Neki londonski čistilec čevljev je pogruntal nov način čiščenja čevljev. S tem načinom si je pridobil številne goste. Na čevlj kane nekaj kapljic alkohola, vprase vžigalico in — dvigne se plamen. »Izumitelj« pravi, da daje takšen način čiščenja obutvi lep sijaj. Ni znano, koliko takšnih čistilnih prenesa par čevljev.

Ilijaz Bazna-Cicero med svojim lanskim poletnim obiskom v Portorožu, odkoder je pred radovednimi novinarji pobežnil v Istanbul (Carigrad), kjer stalno prebiva in se ukvarja s cvetličarjenjem

Lev Šejtin:

22

Strogo zaupno

VOHUNSKA ZGODBA IZ II. SVETOVNE VOJNE

Brzjojavka

Zaradi poslovnega direndaja okoli začetka serijske proizvodnje novega topa je Leontjev pozabil na čuden dogodek s soprogo profesorja Zubova. V tovarni, kjer so pripravljali serijsko proizvodnjo topa, je delal konstruktor od ranega jutra do poznega večera. Prepričal se je z nabavljači in preverjal analize.

Pozno ponoči se je Leontjev vračal s avtomobilom v hotel. Utrujen od napornega dela je običajno takoj zaspal na sedežu tik soferja. Na ulicah zatemnjenega mesta ni niti za hip prenehala utripati življenje. Mimo so polzele kolone avtomobilov, ki so vozile na fronto ali pa so se vracale z bojne črte, na križiščih so utripale rdeče in zelene signalne luči, na ulicah so patrolje preverjale dokumente in prepustnice.

Kadar je patrolja odprla vrata avtomobila, jim je sofer tiho ponudil svojo in Leontjevo prepustnico in jih šepetaje prosil:

»Tiše, da ga ne prebudite. To je naš inženir. Pametna glava. Revez je čisto izčrpan. Tukaj je njegova prepustnica...«

Vojaki so se nasmehnili, skrbno pregledali dokumente in nato previdno zapirali vrata.

Tako sta skoraj neopazno minila dva meseca. Nekega dne je prišel v hotel kurir s pismom. Ko ga je Leontjev odpiral, so mu drhtele roke. Upal je, da bo v pismu odgovor na prošnjo, naj mu dovoli, da odide na fronto, kjer bi rad prisostvoval preizkušanju prve serije topov na bojnem polju.

Da, v tem pismu je bil odgovor. Sporočili so mu, da pošiljajo inženirja Leontjeva v N-sko topniško brigado, da bi preveril bojne sposobnosti topa L-2. V kratkem pismu ga je ljudski komisar prosil, naj se na fronti ne zadržuje predolgo, ker je njegova prisotnost v tovarni v Moskvi nujno potrebna.

Dva dni je porabil za to, da se je lahko pripravil na potovanje, da si je priskrbel prepustnico za na fronto in da je dokončal najnujnejše opravke v tovarni. Zgodaj zjutraj so mu dali na razpolago majhen in okreten vojaški avtomobil in soferja Vanjo Saffronova, majhnega in prebrisane fanta veselih oči. Konstruktorja je pričakal pred vrati hotela.

V sobo Leontjeva je vstopil major Bahmetev, molčeč mlajši človek bistrornega pogleda in mirnega, iskrenega obraza. Prišel je, da bi spremljal konstruktorja.

Leontjev je pograbil svojo prtljago, zaklenil sobo in predal ključ v recepcijo.

»Se boste kmalu vrnili?« ga je vprašal vratar.

»Ne vem, toda ne glede na to — soba naj me čaka. Pozdravljeni!«

Leontjev je pristopil k avtomobilu. Vanja je naglo salutiral in vžgal motor. Leontjev je sedel na sedež poleg soferja in odločil svojo aktovko na zadnji sedež. Major Bahmetev se je zleknil na sedež za Leontjevom.

»Batjuška, kam pa vi tako zgodaj in še v takšnih samokolnicah?« je mahoma zasiljal znan glas. Leontjev se je ozrl in opazil Marjo Sergejevo, ki je stala na pločniku s svojo večno torbico in s staromodnim dežnikom.

»Dobro jutro, Marija Sergejevna,« se je nasmehnil Leontjev.

»Gremo, kot vidite, nekam blizu... Na fronto...«

»Kam pa ste se, dragice moj, izgubili,« ga je vprašala Marija Sergejevna dobrodušno. »Cisto ste pozabili na svojo damo.«

Leontjev se ji je jel opravičevati, češ da je imel dela preko glave in ji obljubil, da jo bo po vrnitvi na vsak način obiskal. Ko sta se poslovila, je dejal soferju, naj požene. Marija Sergejevna mu je pomahala z robcem in avtomobil je odšel.

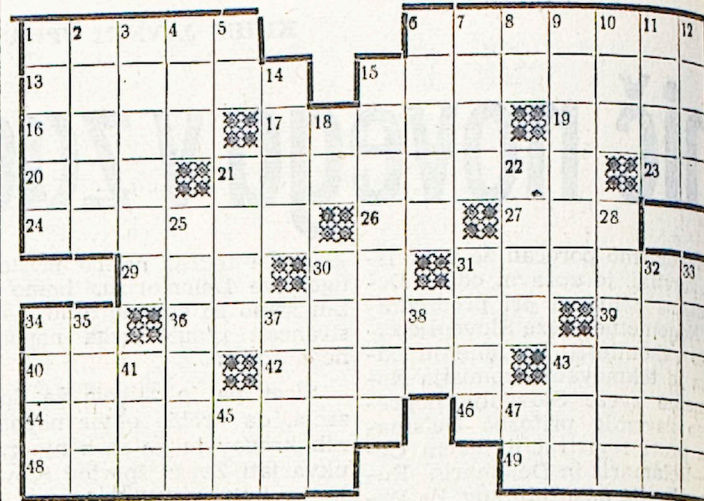
Se celo minuto je stala dobrodušna starica na pločniku in zrla za avtomobilom. Opazila je, da je bilo vozilo vojaško in si tudi zapomnila njegovo številko: 10-12. Zaradi koga ve česa je vzdihnila in s sklonjeno glavo vstopila v hotel.

Pristopila je k vratarju in ga ljubezno vprašala:

»Ali morda veste, kje je inženir Leontjev, moj znanec? Trkam, trkam na njegova vrata, pa se nikdar nihče ne oglasi.«

»Inženir Leontjev je odpotoval,« je odvrnil vratar. »Sobo si je zadržal.«

»Je za dolgo odšel?«

Vodoravno: 1. zld. 6. visokošolski, 13. nekdanji ruski ženski vladarski naslov, 15. kartuzijanski samostan na Dolenjskem, ki je v NOB podpiral partizane, 16. paket, zavitek, 17. ime češkega pisatelja Čapka, 19. glavno mesto Južne Koreje, 20. kraljic, 21. največje rudarsko mesto v Zastavi, 22. kemični znak za helij, 24. staroveška bojna ladja, 26. veznik, 27. fizikalna enota za delo, 29. žival, ki živi pod zemljo, 30. zgolj, samo, 31. pozitivna elektroda, 34. začetnik enega najoriginalnejših modernih francoskih slikarjev, 36. slavni

Korzičan, največji vojskovodja novega veka, 39. ljubljanska ulica, 40. ime ameriške filmske igralke Hayworth, 42. me, dosegljiv cilj, vzor, 43. ime nemškega sekretarja CK ZK Slovenije, 44. polmilijsko mesto v Zvezni republiki Nemčiji, samostojna država, 46. znameniti basnopisec, 48. srebrnoljubna kovina, ki se uporablja v tiskarstvu, 49. sultanov ukaz v nekdanji Turčiji.

Navpično: 1. znan škotski pesnik in pisatelj zgodovinskih romanov (Walter »Ivanhoe«), 2. planinska pastirška staja, 3. ljubezenski pesnik, 4. sukanec, 5. kemični znak za aktinij, 6. mevža, 7. legenda ren švicarski borec za svobodo (Wilhelm), 8. kakor (latinsko), 9. poslastek po jedi, 10. daljša doboja, 11. vonj, 12. mlado govedo, 14. glavno mesto Gane, 15. ladijski ali avionski vijak, 16. začetnik abecede, 21. vinorodna rastlina, 22. ime francoskega filmskega igralca Maraisa, 25. Verdijevo opera v Hugojevi drami, 28. največja okca, 30. močno domače sukno, 31. dostop, 33. tropeska rastlina z manjnatimi listi, 34. tuš, 35. splojna ooljka in dušika, 37. blaga alkalna holna pijača, 38. luj dvoglasnik, 39. kratica za razrešilo trimetrov, 40. čas brez vojne, 45. znamenit težkih italijanskih kamionov, 47. avtomobilska oznaka reškega okraja.

KINO

KOPER: 18., 19. in 20. januarja italijansko-francoski barvni film KARTUZIJSKI V PLAMENU, 21. in 22. januarja angleški barvni film DOKTOR IN LJUBEZEN, 23. in 24. januarja jugoslovanski film POLETJE JE KRIVO ZA VSE.

IZOLA: 18. januarja ameriški barvni CS film ANASTAZIA, 19. 20. januarja italijanski CS film UROPANE SABINKE, 21. in 22. januarja jugoslovanski film POLETJE JE KRIVO ZA VSE, 23. in 24. januarja angleški barvni film DOKTOR IN LJUBEZEN.

SKOFIJE: 19. januarja italijansko-francoski barvni film BELE SENCE, 20. januarja ameriški vsta-vision film NAJLJUBSI UCE-NEC, 21. januarja italijanski CS film UROPANE SABINKE.

SMARJE: 19. januarja ameriški vsta-vision film NAJLJUBSI UCE-NEC, 20. januarja italijansko-francoski barvni film BELE SENCE, 21. januarja italijanski CS film UROPANE SABINKE.

SEŽANA: 18. januarja italijanski film NE POZABI ME, 19. in 20. januarja ameriški CS film VR TOGLAVICA, 22. in 23. januarja ameriški film POJMO V DEŽU, 24. januarja ruski film ALEKSANDER NEVSKI.

POSTOJNA: 18. januarja jugoslovanski barvni film REKA SMRTI, 19. in 20. januarja jugoslovanski film TISTEGA LEPEGA DNE, 22. in 23. januarja italijanski CS film TI SI MOJA PESEM, 24. januarja ameriški CS film DNEVNIK ANE FRANK.

PIVKA: 19. in 20. januarja ameriški barvni CS film NAJVEČJA PREDSTAVA NA SVETU, 23. januarja italijanski film SEDMI RAZRED.

PRESTRANEK: 20. januarja ameriški barvni CS film HREPENE-NJE ZA MOKIM.

PIRAN: 18. in 19. januarja romunski film OREL 101, 20. in 21. januarja francoski film RESNICA, 22. in 23. januarja ameriški barvni film SEVER, SEVERO-ZAHOD.

PORTOROŽ: 18. januarja ameriški barvni film ZENA V SKUS-NJAVI, 19. januarja ameriški film OLIVER TWIST, 20. januarja ameriški barvni film RESNICA, 24. januarja ameriški barvni film VICITA.

SEČOVJE: 19. januarja ameriški barvni film ZENA V SKUS-NJAVI, 20. januarja ameriški film OLIVER TWIST, 21. januarja francoski film RESNICA, 24. januarja ameriški barvni film VICITA.

NEDELJA, 20. januarja: 8,40 Z vedro pesmijo v nedeljsko jutro — 9,00 Naša reportaža: »Zimski turizem pri nas« — 9,15 Poje moški zbor iz Kopra — 9,30 Zabavni zvoki — 10,00 Sosedni kraji in ljudje — 10,30 Sosedni kraji — 10,45 Glasba po letih — 10,50 Poročila — 10,55 Zabavna glasba, vmes reklame — 10,55 »Pod lipo zeleno«.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo po domovini — 14,30 Za oddih in razvedrilo igra-nje — 14,30 Poje Jerry McGee, Sam Cooke, Al Stefan, Anica Zubovšič in Gianni Fallabrino — 15,00 Dnevnik — 15,15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15,15 Poje Slovenski orkestr.

NEDELJA, 20. januarja: 7,15 Glasba za dobro jutro, vmes objave — 7,30 Poročila — 7,35 Glasba za dobro jutro — 7,35 Poročila — 13,40 Mala prodajalna plošča — 14,00 S pesmijo